ELAZIĞ BELEDİYESİ

2.Uluslararası

DEDE KORKUT

HİKAYE YARIŞMASI

Seçme Hikayeler

2020

ELAZIĞ BELEDİYESİ

2.Uluslararası

DEDE KORKUT

HİKAYE YARIŞMASI

Seçme Hikayeler

2020

Elazığ Belediyesi Kültür Yayınları

2. Uluslararası Dede Korkut Hikaye Yarışması
Bu kitap ELAZIĞ BELEDİYESİ'nin bir kültür hizmetidir.

Eserin tüm hakları saklıdır.
Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Ocak 2021

Editör: Erdal AKARSU
Tasarım: Oğuz KARAKOÇ
Kapak: Kübra CİĞERCİ
Baskı ve Cilt: Times New Roman 12 pt

Adres: Elazığ Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

ELAZIĞ BELEDİYESİ
2.Uluslararası
DEDE KORKUT
HİKAYE YARIŞMASI
Seçme Hikayeler
2020

YAYIN SAHİBİ
Elazığ Belediyesi Kültür Yayınları

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Mustafa AKSU

JÜRİ ÜYELERİ
Nazım PAYAM / Proje Koordinatörü
Necip TOSUN
Abdullah Harmancı
Necati KANTER
Mahmut BAHAR
Şerif AYDEMİR
Bahtiyar ARSLAN

ÖĞRENCİ KATEGORİSİ JÜRİSİ
Ömer KAZAZOĞLU
Ziya POLATTAŞ
Ahmet KIZILKAYA

SUNUŞ

Sevgili Kitapseverler;

Farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış, 4 bin yıllık kadim şehir Harput; eğitime, kültüre, sanata, edebiyata, müziğe, folklora verdiği değerle Anadolu'nun en önemli şehirlerinden biri olmuştur.

Harput'tan aldığı tarihi ve kültürel birikimini atiye taşıyan Elazığ, kuşaklar arasında köprü olarak, kültür ve sanatımızı günümüze kadar yaşatmanın haklı gururunu yaşayan nadir kentlerin başında gelmektedir. Kültür sanat hayatında bir adım önde olmasının sebebi onun köklü bir medeniyet geleneğini üzerinde kurulan Harput'tan aldığı mirası devam ettirmesidir.

Toplumlar kültürel birikimleri ve onlara sahip çıkması ile ayakta dururlar. Bizlerde sahip olduğumuz bu zengin kültür ve medeniyeti, gelecek kuşaklara aktararak, gençlerde aidiyet duygusunu geliştirmeyi amaçlamaktayız. Okuyan, yazan, konuşan ve araştıran nesilleri, gelecek adına en büyük zenginliğimiz kabul etmekteyiz.

Bunun için Elazığ Belediyesi olarak okuyan nesilleri,

geleceğimiz adına en büyük zenginliğimiz kabul ederek; edebiyat geleneğimizin önemli bir kolu olan hikâye geleneğinin yaşatılması ve kaynağından beslendiğimiz Dede Korkut hikâyeleri adı altında, hikâye yarışması düzenlemek oldu. Yeni nesillere okuma alışkanlığının yanı sıra yazma alışkanlığını kazandırarak, sadece okuyan değil yazan bir nesil olmasına yardımcı olmak maksadı ile düzenlediğimiz 2.Uluslararası Dede Korkut Hikâye Yarışması; yetişkinler ve öğrenciler kategorisi olarak iki bölümde değerlendirildi.

Yetişkinler kategorisinde ki eserlerden 13 adeti Elazığ Belediyesi Elazığ Külliyatı Yayınları arasında yazın hayatında yerini almış bulunmaktadır. Şehrimizin kültür ve edebiyatına katkı sağlayacağına inandığımız bu seçkin eserlere katkı sağlayan değerli kalem erbaplarını tebrik ediyorum. Ayrıca 2.Uluslararası Dede Korkut Hikâye Yarışması'nın duyurusundan, eser seçiminden, kitap basımına kadar bu güzel çalışmada belediyemize paydaş olan ve ilimizde faaliyet gösteren Bizim Külliye Dergisi yayın ekibine şahsım ve tüm Elazığlı hemşerilerim adına teşekkür ediyorum.

Şahin ŞERİFOĞULLARI
Elazığ Belediye Başkanı

İÇİNDEKİLER

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

BAŞKA BİR ZAMAN **16**
ÜLKÜ ÖZEL

OYSA UBEVİSSTHETLİLER BİLMİYOR **22**
KERİME ŞAK

ÇINARA GÖLGE OLAN ADAM **31**
AYSEL KAYMAZ

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

KIŞ GECELERİNİN KORKUNÇ MASALLARI **40**
AYŞE İDİL KAÇAR

KAR RÜYASI **51**
ERDOĞAN YILDIRIM

ZAMANIN ZERRELERİ 60
GÜVEN DOĞAN

DOST MAHŞERİ 68
YAŞAR BEDRİ ÖZDEMİR

MEÇHUL ÂŞIKLAR DİYARI 85
ZAFER KÖKNAR

NEHRİN MUAZZAM HİKÂYECİSİ 102
HÜLYA BULUT

KURBAĞANIN DİLEĞİ 114
İPEK DEMİER

KARA KEDİNİN SAHİBİ 123
ALİŞER RAHAT (AYTUAR)

ATIGAY OĞLU SENCER 134
MURAT BAL

KÂBUS 150
ESRA KILINÇ

ÖNSÖZ

Muhterem Okurlar,

Elazığ Belediyesi ve İzzetpaşa Vakfı Bizim Külliye dergisi işbirliğiyle düzenlenen 2. Dede Korkut Hikâye Yarışması'nın da hikâyeye dönüştüğüne tanık olduk.

Neden mi?

Yarışma şartlarını belirlemiş ve son teslim tarihini 30 Mart 2020 diye açıklamıştık. Ancak bu açıklamadan hemen sonra sancılı bir sürece gireceğimizden habersizdik.

Tarih 24 Ocak 2020, saatler 20.55'i gösterdiğinde, Elazığ'da 6.8 şiddetinde bir deprem yaşandı. 25 saniyelik depremin geride bıraktığı 44 ölü, 1607 yaralı ve yüzlerce hasarlı ev idi. Artçı depremler günlerce sürdü, korkusu da öyle. O vakit, yetkililer bizlere "Evlerinize girmeyiniz!" diyorlardı. Bu, hasarlı evlerin her an yıkılabileceğini ve şehrimizin yeniden inşa edileceğini gösteriyordu. Nitekim afetin tesiriyle çokları yarışmamızın sürdürüleceğinden emin değillerdi. Fakat Belediye Başkanımız Sayın Şahin Şerifoğulları'ının verdiği güvenceyle yarışmayı gerçekleştireceğimizi belirttik.

İkincisi ise dünyayı saran korona virüs belasıydı. Bu insankıran, şehirlerden kasabalara, köylere; mezralardan hanelere kadar uzandı.

Hısım, akraba, dost, arkadaş görüşmeleri kesildi. Mektepler, mabetler, mescitler kapatıldı.

Fabrikalar durdu. Uçak, tren, otobüs durdu. Yolculuklar sona erdirildi. Nişanlar, düğünler ertelendi. Bütün kültür, sanat, spor etkinlikleri iptal edildi. Gönderilen kargo ya ziyadesiyle geciktirildi ya da ulaşmadı. Sekretarya, aksaklıkları gidermede yetersiz kaldı. Hayatta kalmanın kısıtlamalarla mümkün olacağını kanıksadık. Evimizden dışarı çıkamaz olmuştuk. Şu satırları sizlere aktardığım saatlerde insankıranın neden olduğu ölüm 700 bini geçmişti.

Evet, verdiğimiz süreyi aştık ve kimi yarışmacının gönderdiği eseri bize ulaşmadı; ulaşamayan esere gereken ilgiyi gösteremedik. Lakin depremin ve illetin şiddetine rağmen Dede Korkut Hikâye Yarışmamızı sonuçlandırdık.

Yarışmamızı yetişkin ve öğrenci kategorisinde gerçekleştirdik.

Yetişkin kategorisine Türkçe yazmak şartıyla her ülkeden herkes katılabilecekti. Öğrenci kategorisine ise sadece Elazığ ortaöğrenim öğrencilerine yarışma fırsatı verilmişti.

Amacımız, genelde hikâye yazma geleneğini teşvik etmek, özelde gençlerimizin yazma eylemiyle daha yakın bir bağ kurmasına katkı sağlamaktı. Öyle de oldu.

Yetişkinler kategorisinde bize ulaşan yüz yetmiş hikâyeden derecelendirme sonucu ilk on üçünü elinizdeki eserle siz okurlarımıza sunmanın kıvancını yaşıyoruz.

Bir ayrıntı:

1. Dede Korkut Hikâye Yarışmamızın kitapçığında yarışmaya katılan yarışmacılarımızın derecelerini gözeterek on iki hikâyesini

almıştık. Alınan on iki hikâye Dede Korkut'un Dresden ve Vatikan nüshalarına bir göndermeydi. O hikâyelere Türkmensahra nüshasından *Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi*'nin eklenmesiyle biz de kitapçıkta yer alacak hikâye sayısını on üçe çıkardık. Temennimiz, Türk dünyasının ortak kültür değerlerinin taşıyıcısı olan bu hikâyelerin (eğer varsa) yeni yeni müstakil bölümlerinin bulunmasıdır.

3. Dede Korkut Hikâye Yarışması'nda buluşmak ümit ve dileğiyle Allah'a emanet olunuz.

Nazım PAYAM
Bizim Külliye Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

Başka Bir Zaman

"Alsan bu sokağı şimdi, şehirden çıkarsan, memleketin öteki ucuna koysan, kimse anlamaz; vallahi anlamaz, billahi anlamaz. Bu sokak İstanbul'dan gelmiştir efendim, pek de güzidedir. Bakınız şu kaldırımların inceliğine, binaların letafetine diyen biri çıkmaz. Çıkar mı? Sen söyle Handan, Allah aşkına!" Handan, kahvesinden bir zarif yudum daha aldı, fincanı usulca tabağa bıraktı ve şehre, sokaklara, binalara dair konuşabildiği nadir dostlarından biri olan Suzan'ın soran gözlerine baktı.

Haklıydı tabii arkadaşı ama kimseler dert etmiyordu ki artık böyle şeyleri. Sokağın çirkinliği, evlerin bir örnekliği kimin umurunda ki bugün! Yeşil bir bahçeye değil, alışveriş merkezine yakın olmak istiyor herkes. "Biz, başka bir zamanda yaşamalıydık" diyebildi Handan, belki bir Hoca Ali Rıza tablosunda…

Bin dokuz yüz yirmili yıllarda cumbalı bir ahşap evde yaşıyor olsaydı Suzan, nasıl bir resmin içinde dururdu mesela? Geleni gideni çok, cümbüşlü, bol gülüşlü bir ev; dedeler, büyükanneler, yeğenler ve belki dul görümceler, müzmin bekâr kayınlar…

Kızı üniversiteye başlayınca kocasıyla yapayalnız kaldığı bu apartman dairesinde can sıkıntısından daralıp bunalan, kendisini bir odadan diğerine, bir kanepeden ötekine atan Suzan, bu kalabalık aile hayalini pek hoş buldu doğrusu. Sabahları bütün odalar aynı anda uyanabilir, her kapıdan bir baş uzanabilirdi o zaman.

Bütün pencereler aynı anda açılır, gecenin dağınıklığı dört koldan toplanır, rüyalar hayra, hayaller gerçeğe yorulur ve konu tam da

kim, nerede, kiminle, ne yapmış mevzuuna geldiğinde kahvaltı sofrası toplanırdı. Kayınvalidesi Gevher Hanım, o hayali ahşap evin mutfağında işte bak! Otoriter ama sevecen sesiyle buyruklar veriyor; 'A kuzum, bir reçel tabağı daha koyun şuraya, biraz limon dilimleyin, hani biber de kızartmamışsınız bu sabah!'

Oysa bugün, İstanbul'a geldiği ilk hafta daha, Geyve'deki bahçesini özler, "Sümbüller açmıştır şimdi, komşunun çocukları koparmasın, gideyim ben artık." diye yolları gözler Gevher Hanım. Suzan bilir elbette, nezaketinden söylemez kayınvalidesi ama balkon saksılarındaki lavantalara, ortancalara, tahta kasalardaki maydanozlara, taze soğanlara soluk benizli şehir çocuklarına bakar gibi acıyarak bakar o. Böyle zamanlarda dudağının kenarında titreşen ince çizgi biraz da müstehzidir sanki ya da öyle gelir gelini Suzan'a...

Gevher Hanım'a göre, yaşamın canlılığı meyve ağaçlarıyla çevrili bir bahçede ve o bahçeye düzayak çıkılan müstakil bir evde hissedilebilir ancak. Hem bu apartman dairesinde uyumak için salonda bir kanepe düşer ancak payına, elbiseleri valizin içinde, valizi bir duvarın dibinde… Şimdi o değil de kim baksın tez elden dönüş yollarına!

"O zaman, ona genişçe bir oda ve düzayak çıkabileceği bir yeşil bahçe." dedi Suzan, mal varlığını cömertçe dağıtan bir masal sultanı gibi… Arkadaşı Handan'ın başlattığı bir oyunun, hayali bir zamanın içindeydi zaten artık. "Odada demir başlıklı bir karyola, bir ceviz sandık ve yaşlı kadınların pek sevdiği, içi Besni üzümü, fındık, fıstık, lokum dolu cam kapaklı bir dolap olmalı. Ve ahşap evler zamanına döndüğümüze göre, köşede gömme banyo, yüklük, pencere önünde sedir ve duvarda gaz lambasının durduğu bir küçük niş…"

Gevher Hanım, ahşap tabanı fırçalarla ovulmuş, sabun ve üzüm kokulu bu odayı bırakıp da bir yerlere gitmek istemezdi herhâlde. Öğlen vakti, bir mahmurluk çöktüğünde üzerine, ağır adımlarla odasının gölgeli kuytularına çekilir, belki uyur, belki pencere önündeki sedirde biraz oturur, yeniden evin kalabalığına karışmadan önce saçlarını tarardı uzun uzun. Suzan, kayınvalidesine bir yer bulabilmişti; ama mütemadiyen susan, susmaktan vazgeçtiğinde kehribar tespihinin püskülünü amberle ovan, incecik sarı kâğıtlara torunları ve gelinleri için dualar yazan ve bu hâliyle zaten başka bir zamanda yaşayan kayınbabasını henüz oturtamamıştı ahşap evin bir köşesine.

Sorun, kayınbabasında değil, erkekleri eve yakıştıramayan Suzan'daydı. Erkek, taş gibi çöküyordu evin böğrüne, ağırlaştırıyordu odaların havasını. Hele yaşlıysa, gülüşmek abes olurdu yanında, havadan sudan konuşmak boş lakırdı… Kayınbabasını mahalle camisinin çardaklı avlusuna yolladı bu yüzden. Dünyaya uzaklarda kalmış bir şeymiş gibi bakan, bastonlu, ihtiyar adamların ibadeti ve ölümü tevekküle beklediği bu avluda görebiliyordu onu şimdi.

Suzan oyunda değil artık, bir rüyanın içindeydi. Kahvelerin son yudumu ne zaman içilmiş, sohbete son nokta ne vakit konulmuş, Handan yün mantosunu ne ara giyinip gitmişti? Kanepeden doğruldu, fincanları topladı ve pencereden kaldırımı pek biçimsiz, gelip geçeni tekinsiz, binaları heyula, gündüzü ayrı gecesi ayrı karmaşa diye sürekli yakındığı o sokağa baktı.

Fakat karşısında tombul beyaz bir minare, kırmızı kiremitli çatılar, bahçe duvarlarını aşmış ıhlamur ağaçları vardı şimdi. Hayretten, elindeki tepsiyi düşürecekti neredeyse, şu aşı boyalı evlerin gölgeliğinden

kendisine el sallayan görümcesi Perihan değil miydi? Geleceğini bir mektupla bildirmişti gerçi, "Bu evde kalamam artık!" demişti, "Faruk'un gölgesi dolaşıyor odalarda, adam öldü; ama ayakkabıları hâlâ kapıda, gömleği askıda. Toplasam, bir garibe versem, gücenecek sanki. Uyku tutmuyor geceleri.

Evi satılığa çıkardım, bugün yarın gelirim." Hayali ahşap evin dul görümcesi de kapıdan içeri girmiş, kendisi için hazırlanan odaya yerleşmişti işte… İçi bir tuhaf oldu Suzan'ın, ne diye öldürmüştü şimdi enişteyi? Ne iyi insandı oysa, hem nasıl cömertti! Onun düzenlediği günübirlik şehir turlarına ailece katılırlar, kıyıda köşede kalan korulara pikniğe gider ve arada Boğaz'a nazır çay bahçelerinde kahvaltı ederlerdi. Hayalen de olsa ölmeyeydi iyiydi; ama…

Perihan'ın gelişiyle bir yas havası kapladı evi. Sabahları odasından nazla niyazla çıkıyor, kahvaltı sofrasına tüyler ürperten düşlerle oturuyordu. Elinde tutmaya devam ettiği kahve fincanlarıyla İstanbul'da bir apartman dairesinde gibi görünse de yeniden o 'başka zamana' dönen Suzan, kendi elleriyle kurduğu hikâyenin kontrolünü yavaş yavaş kaybediyordu. Cumbalı konağın neşeli sakinleri ortadan kaybolmuş, görümcesi Perihan, geceleri evin içinde, tarak görmemiş uzun siyah saçları ve beyaz geceliğiyle dolaşmaya başlamıştı. Suzan'ın gönlündeki o şenlikli, bol gülüşlü ev bir perili köşke dönüşmüştü. Faruk'un ruhu da karısının peşine takılıp bu eve yerleşmiş gibiydi üstelik. Kocasının hayalinden kurtulmak için kendi evini bırakıp Suzan'a sığınan ama yine de duvara onun bir fotoğrafını asmaktan geri durmayan Perihan'a göre kocası, bir Yemen seyahatinden hatıra bu fotoğraftan iniyor olabilirdi geceleri.

Babasının divitini ele geçiriyor ve muhtemelen "Görmeden ölürsem gözüm açık gider." dediği ülkelerin isimlerini kâğıtlara çiziktiriyordu. Ağlama nöbetleri, gıcırdayan merdivenler ve çarpılan kapılar yüzünden sinirleri zayıflayan Suzan da yattığı yerden duyduğu sesin divit cızırtısı olduğundan emindi artık, tütün tabakasının kapağının 'çıt' diye açıldığından, parmakların arasında yuvarlanan kâğıdın yumuşak hışırtısından ve evi saran tütün kokusundan… Suzan huzursuzdu; ama anlayan yoktu.

Kayınvalidesi Gevher Hanım, kızı Perihan'dan yana çıkıyor, "Yormayın yavrucağı, bir buhranın içinde, yatağını toplayın, odasını havalandırın, ne var!" diye Suzan'a çıkışıyordu. Neredeyse merhum damadı Faruk için de anlayış isteyecekti ondan; "Hep o fotoğrafta kalacak değil ya canım, çıksın dolaşsın odaları, sıkılıyor adam, rahatsız olunur mu bundan!"

Kapılarını kayınvalidesi Gevher Hanım'a, görümcesi Perihan'a açtığı evde neredeyse bir yabancıydı Suzan. Serin çöktüğünde mangalı yakan oydu, sofraları toplayıp kaldıran, dolma doldurup börek açan, tahtaları sert fırçalarla ovan, kazanlarda su kaynatıp çamaşır yıkayan… Ahbaplarını ziyaret etmek bir yana, cumbada bir kahve içimliği oturup, sokağı seyredecek vakti bile yoktu artık.

Odalara nihayet akşam inerken Suzan, hayatın hep daha munis, insanların daha mutlu, sokakların daha sakin göründüğü bir Hoca Ali Rıza tablosunun içinden sıyrılır gibi süzülüp çıktı o ahşap evin kapısından. Apartmanda yaşamaktan yakınan, yalnızlıktan bunalan o muydu şimdi gerçekten? "Hayır!" dedi, yeni bir uyanışla ve o 'başka zamandan' kurtulmanın sevinciyle… Mutluluk dediği ne geçmiş zamanlarda, ne

başka evlerde ne başka hayatlardaydı. Aksine tam da şu anda ve buradaydı, kabulde ve tevekkülde...

Evi nasıl sessiz, nasıl huzurluydu! Ve dışarıda tramvayın çın çınları, çatılara konup kalkan martıların çığlıkları, gürül gürül akan hayat, hemen şu dakika kalabalıklara karışabilme ihtimali… Caddenin köşesindeki sarı dolmuş, Taksim yolcusu bekliyordu. Alelacele giyinip sokağa fırladı. Belki şehre yeni bir kitap gelmişti, belki bir film seyrederdi, 'şimdiki zaman' ah, nasıl da güzeldi!..

Ülkü ÖZEL

Oysa Ubevissthetliler Bilmiyor

Norveç, Finlandiya'ya bir dağ hediye ediyormuş. Masal değil, gerçek. Haberlere de çıkmış. Koskoca dağ bu; haberi gören herkesin ilgisini çekmiş.

Norveç dağlarından birini kaybetse de yüce gönüllülüğünden ötürü haberi duyanların gönlünde taht kurmuş, dillerine destan olmuş. Oysa dünyanın bir ucunda, soğuk, kimsesiz, karlarla kaplı; kısaca değersiz bir dağ imiş hediye edilen dağ. Hediye, haritadaki sınır çizgisinin biraz yukarı kaydırılmasından ibaret olacakmış.

Yine de bu jest kavgacı ülkelere yerinde bir örnek, Finlandiya içinse büyük bir iltifat olmuş.

Dağ, Norveç'in gözünde izbe bir dağ imiş. Oysa bir zamanlar orada yaşananları, karlar altında yatan tarihi bilseymiş dağı kendisine saklar, belki müzeye çevirip insanların merakından milyonlarca kron kazanırmış.

Bu dağ, gelmiş geçmiş en büyük uygarlıklardan birine ev sahipliği yapmış. Ubevissthet Uygarlığı öylesine büyükmüş ki... Nasıl anlatsam, nereden başlasam bilemiyorum.

Başka bir zamanda, hatta başka bir evrende ama yine bu dağın eteklerinde, ılık rüzgârların estiği, bir kar tanesi bile görmemiş bir şehir hayal edin. Şehrin devasa surlarını da atlamayın.

Şehrin sur kapısından dalgalana dalgalana içeri girmekte olan şu beyaz ipekten kumaşı görüyor musunuz? Güneşten daha beyaz, İpek Yolu'ndan daha uzun bir kumaş! Eşi benzeri daha önce hiç görülmemiş bu

nadide parça âdeta havada yüzüyor, rüzgârla dans ediyor.

Herkes evini, işini bırakıp kumaşın gökyüzünde verdiği şöleni izliyor. Kalabalığın içinde sizi de görebiliyorum. Siz de rüzgârla kumaşın düetini izliyorsunuz, rüzgârın uğultusu eşliğinde kumaşın bazen kamçıya bazen gök gürültüsüne dönüşen sesini duyabiliyorsunuz değil mi?

Fısıltıları da duyuyor musunuz? Önünüzdeki, kıvırcık, gür saçlı adam gözlerini uçan cisimden ayırmadan yanındaki bodur arkadaşına doğru eğilip kendi kanaatini belirtiyor:

"Kesin rüzgâr tanrısı ona hediye ettiğimiz başaklardan ötürü bizi bu kumaşla ödüllendirmek istedi. Kumaş yere inince hepimiz paylaşırız, ben kendi payımla aileme çadır yaparım, bir çivisini batıya, öbür çivisini doğuya, ötekini kuzeye, berikini de güneye çakarım. Püfür püfür eser!" Arkadaşıysa hayal bekçisi gibi "Kur sen çadırını, anca çadırının hayalini kurarsın" diyor, "Bizim gibi adamlara bu kumaştan pay düşer mi sanıyorsun? Kral bu kumaşı masasına sofra örtüsü yapar anca. O yüzden şimdi izlemenin keyfini çıkar sonra avcumuzu yalarız."

Sağ yanındaki neşeli kızın çığlığıyla irkiliyorsun. Yanındaki arkadaşıyla birlikte seni de ittirirken sanki arkadaşı yanında değilmiş de beş metre uzaktan ona sesleniyormuşçasına konuşuyor "Konna, gözlerine inanabiliyor musun? Sonunda gelinlik kumaşımı buldum! Hiçbir kumaşı kendime, en güzel günüme layık görmüyordum.

Fakat şuna baksana, ne güzel durur bembeyaz tenimin üstünde. Rakas da bayılacak eminim. Herkesinkinden ince olmalı belim. Bel kısmını sen dikersin değil mi? Sen dikmezsen ben mahvederim biliyorsun, Konna."

Fark ediyorsunuz ki Konna arkadaşı kadar neşeli değil.

Hayatında hiç görmediği bir şeyle karşılaşmış olmasına rağmen takındığı surat ifadesi sizin tüylerinizi ürpertiyor. Zoraki gülümsüyor ve "O kumaşın üzerinde güzel duracağının garantisini veriyorum, Vaatelias." diye mırıldanıyor.

O esnada Vaatelias'ın arkasında dikilen ve onun ruhu duymadan platin sarısı saçlarını ucundan kesen kadın tüm dikkatinizi dağıtıyor.

Sanki gökte uçan devasa bir kumaştan daha ilginç bir şey görmüş gibi ona bakmaya başlıyorsunuz ama bu gizemli kadının davranışını bir türlü anlamlandıramıyorsunuz.

Birkaç tutam saçı kesen kadının, tutamı kaldırarak Konna'ya göstermesi sizin kafanızı daha da kurcalıyor. Şaşkın gözlerinizi dilediğinizce gökyüzünde uçan kumaşa dikebilirsiniz fakat Konna ve gizemli arkadaşı, üzerlerinde gözlerin olmasını isteyecek cinsten insanlara benzemiyor.

Sadece çevrenizde konuşulanları duyabiliyorsunuz. Oysa şu anda Konna'nın ya da orta yerde kuaförlük yapan gizemli kadının ne düşündüğünü, neyin peşinde olduğunu bilmek isterdiniz değil mi? Bilmek insanı her zaman mutlu etmez.

Yine de söyleyeyim: Konna arkadaşı Vaatelias'ı hiç sevmiyor. Hem de hiç. Ne onun beyaz tenine ne tiz sesine ne de ince beline katlanabiliyor. Vaatelias'la tek ortak noktaları sevdikleri adam, Rakas. O yüzden arkadaşı beyaz gelinlik hayallerini paylaşırken Konna'nın gözünün önünden aynı beyaz kumaşa sarmalanmış Vaatelias geçiyor.

Fakat onun hayalinde arkadaşının soğuk, solgun bedeni beyaz kumaşla mumyalanmış, kara toprakta yatıyor. Aklından geçen bu görüntüde bile arkadaşının güzel görünmesine dayanamıyor, üstüne ilk

toprağı o atıyor. Bir de birkaç sahte gözyaşı.

Konna'nın bu hayalini gerçekleştirme işi Noita'ya düşüyor. Noita'ya tüm bu hayallerin gerçek olacağı hatta dahası gösteriliyor. Üstü toprakla örtülen ve sahte gözyaşlarıyla sulanan güzel kızın üzerinden zamanla bu kız kadar güzel bir ağaç büyüdüğü gösteriliyor.

Ağaca bir yığın beyaz çaput bağlanmış. Ağaç neredeyse eteği ters dönmüş bir gelini andırıyor. Noita bu ağacın ne manaya geldiğini bilmiyor, ona yalnızca buraya kadar gösteriliyor. Noita kızın saçlarını avuçlarında sıkı sıkı tutarak ilerliyor.

İçinden yararak geçtiği kalabalıkla birlikte göğe bakıyor. Aklında kumaşın bir kısmını alıp vudu bebeğine giydirmek var. Bebeği olabildiğince Vaatelias'a benzetmek istiyor. Onun yaptığı her büyü mükemmel bir sanat eseri gibidir. Vaatelias'a yapacağı büyü hiç içini sızlatmıyor.

Gerçekten de güzelliğinin kendini bile kandırdığı bu kız öyle sarhoş olmuş ki çevresindeki tüm insanların figüran olduğu sanrısına kapılmış; herkes onun için yaşıyor, o yokken put gibi donup kalıyorlar sanıyor.

Güzelliğine ilkin kendisi köle olmuş, kendinden menkul bir tanrıça. Dünya âdeta onun etrafında dönmeyi bırakmış, durmuş onu izliyor. Aslında Noita bir insana büyü yapmak için kafasında o insanı karalamaya bile lüzum görmüyor. O, vicdanını cinlere satmış.

Oysa satılmış bir vicdan cinlere de yaramaz.

...

Solunuza bakın. Yanınızda duran adam... Ne kadar da sefil görünüyor öyle değil mi? Oysa her şey ya da herkes göründüğü gibi

değildir.

Adamın aklından geçenleri okusanız, kumaşı falan unutur kalabalıklardan kaçarak kendinizi surların dışına atardınız. Koşabildiğiniz kadar koşar, rüzgâra yalvarırdınız, beni de uçur uzaklara, diye. Fakat şimdiden endişe etmeyin. Henüz çok uzaktalar.

Birisi entarinizin alt ucundan çekiştiriyor, dönüp aşağı bakıyorsunuz. Beş altı yaşlarında bir oğlan. En az solunuzdaki adam kadar sefil. Çocuk sizin yüzünüzü görünce irkiliyor, belli ki sizi biriyle karıştırmış.

Biraz ileriden bir kadın koşarak ona doğru geliyor, çocuğun kolundan hışımla tutuyor ve "Nereye kayboldun Tiedemies? Sana elimi bırakma demedim mi?" diye kızıyor. Tiedemies, annesini konuyu değiştirerek sakinleştirebileceğini biliyor; "Anne bu uçan şeyden bana salıncak yaparsın değil mi? Göğe uçuran bir salıncak istiyorum." diyor.

Annesi sanki daha az önce oğlunu kalabalıkta kaybeden o değilmiş gibi yine dalıveriyor dalgalanan olağanüstü kumaşa. Kumaşın estetik güzelliğinden öte oğlunun ve kendisinin yırtıklarına ne de güzel yama olur diye düşünüyor.

O, gökyüzünde dolaşan dillere destan güzellikteki bir sanat eserine değil de kocaman bir yama bulutuna bakıyor. Kadının hayalleri bile o kadar fakir ki... Yeni bir kıyafet hayalindense yama hayal edebiliyor.

Belki yalnızca o kadar payı olduğunu düşünüyor. Oysa bu kumaşı tüm Ubevissthet ahalisi değil, bütün dünya karış karış paylaşsa onlara düşen kumaştan yine de oğluyla kendine pırıl pırıl giysiler dikecek kadar bir pay çıkardı.

Herkes kendine çeşit çeşit hayaller kurduran bu esrarengiz

çarşafı bekliyor. Bekliyorlar ki yere yığılsın, hayallerden paylansın. Oysa ne rüzgâr yoruluyor ne de kumaş. Günlerce raks ediyorlar gökyüzünde.

Ne gece örtebiliyor kumaşın beyazlığını, ne surlar dindirebiliyor rüzgârın heyecanını. Fakat insanların heyecanı yeniliyor sıradanlığa. Aslında bazen ne güzellik geçicidir ne de zorluk.

Alışmanın verdiği bir illüzyon gözlerimizi ve kalbimizi örter yalnızca.

İnsanlar da gözlerini her kaldırışında gökyüzünü görmeyi nasıl kanıksıyorsa, kumaşı görmeye de öyle alışıyor. Kumaş uçan bir kuş, gezen bir bulut kadar sıradanlaşıyor. Tüm büyüsünü kaybediyor.

Dünyadaki tüm görkem - yıldızlar, güneş, gökyüzü, ay, dağlar, nehirler - zamanla yetişkin bir insan için büyüsünü kaybetse de dünyayla yeni tanışmış bir bebek, bir gezgin ya da düşünen bir kafa için alışageldiğimiz doğanın mucizevi değerleri keşfedildikçe artar.

Bu yüzden insanlardan bazıları doğan her çocukla birlikte, Ubevissthet'e yolu düşen her yabancıyla birlikte bu kumaşın dalgalanışına bir neden bulma ihtiyacı hissediyor. Kimi şehrin feylesofu, kimi hikâyecisi, kimi kâhini, kimi ise delisi; hepsi kendince bir neden bulmuş gökteki şaşaalı cisme.

Feylesoflukla delilik arasında ince bir çizgi var mıdır yok mudur, bilinmez. O yüzden ayırt edemiyorsunuz, ya şehrin feylesoflarından ya da delilerinden biri kendi fikrini ortaya atıyor: "Bu kumaş aslında bizim hep beraber düşüncemizle oluşturduğumuz hayallerimiz; kumaş kötü bakana kötü, iyi bakana iyi görünür.

Kötülerin kalbine korku salar, kötülüklerini perçinler. İyilerin

Ne zaman hayal kurmayı bırakırsak yerle yeksan olacak kumaş. İşte o zaman vay halimize!" Bir kesim hayalperest sıkı sıkıya bağlanıyor bu fikre. Fikir rağbet görünce feylesof iyice sarılıyor hikâyesine, artık gerçek olduğundan öylesine emin ki... Oysa feylesofun gökte tek gördüğü işaret geniş bir çarşaftı, gökten inen bir vahiy görmüş değildi.

Şehrin kâhini arada sokaklara çıkıyor. Kasvetli havasını katbekat arttırarak hem kendi coşuyor hem de etrafındaki metafizik meraklılarını galeyana getiriyordu: "Ey Ubevissthetliler! Bu, düşman ülkenin bize oynadığı bir oyundur. Cinlerle anlaşma yaparak üstümüze saldılar şu korkunç yılanı. Sakın güzelliği aldatmasın sizi.

Bu gökte süzülen şey kılık değiştirmiş bir yılandan başkası değil. Boş bir anımızda kıskıvrak yakalayacak, sarmalayacak, boğacak bizi. Elimde gördüğünüz bu tılsımlardan alın, yalnızca öyle kurtarabilirsiniz kendinizi. Ey Ubevissthet halkı, çok geç olmadan duyun beni, kurtarın kendinizi!"

Bu sarsıcı haykırışların karşısında kâhinin kara yüzünü karalayan gökbilimci duruyordu. "Dinlemeyin şu şarlatanı, siz ona inandıkça güçleniyor.

Bırakın göremediğiniz şeylere inanmayı! Bilimin şu ana kadar geldiği nokta ile açıklayayım size; bu kumaş her kumaşın kendi soyunu devam ettirme arzusundan doğan, rastlantısal olarak mutasyona uğrayarak gelişmiş bir kumaştır.

Emsalsiz sanmayın, emsallerine oranla daha parlak ve daha beyaz olması yıllar yılı yaşadığı adaptasyondan kaynaklanır. Bizim şehrimizin üstünde dönüp durmasının nedeniyse bölgemizin rüzgârlı bir vadi olmasındandır. Başka bir kulp uydurmaya kalkmayın!" diyordu

gökbilimci.

Diyordu demesine ama incelemek maksadıyla aldığını iddia ettiği tılsımı ürperdiği vakitlerde hâlâ göğsünde asılı mı diye yoklamayı da ihmal etmiyordu.

Kâhin gibi karşılaştığı her durumu lehine çevirip çok satanlar olduğu kadar gökbilimci gibi neden sorusunun aslına inemeyen ya da daha yolun başında hata yapıp "neden"i "nasıl"la karıştıranlar hep olmuştu, hep olacaktır. Bebekler günlerce hiç usanmadan, yine ve yeniden "Bu ne?" sorusunu sorduktan sonra yaşları biraz ilerleyip düşünme sistemleri gelişince "Neden?" sorusunu ağızlarına sakız ederler:

Neden, neden, neden? Israrlarının sebebi çevresindekilerin verdikleri cevapları duymazdan gelmelerinden ya da anlayamamalarından kaynaklanmıyordur belki de. Çocuk asıl nedenin peşindedir. Küçük nedenler onu tatmin etmez. Bazısı kumaş ile ilgili yürüttüğü fikirden tatmin olur, daha fazla kafa yormaya gerek duymadan, kendi doğrusundan memnun, huzur içinde yaşayıp gider. Oysa çocuk yetinmez, tekrar sorar: Neden, neden, ama neden?

Saatin tik takları gibi yineleyen neden sorusu huzursuz eder kafamızın içindeki kaygan yapıyı. O bedavaya hava, su, besin ister; az çalışmak, yorulmamak ister. Cevap verilmemiş "Neden"ler ise onu çok yorar. Yolda kalmış, bir sonuca varmamış fikirler huzurunu kaçırır. Onları yok saymayı, görmezden gelmeyi ister.

Beyin için olayların esrarını çözebilmek, her bir açıklanamayan neden için tanrı bulmaktan, put dikmekten çok daha zordur. Kendi diktiği putlar zamanla daha da sertleşir ve sonunda akıl çalışamaz, düşünemez, göremez olur.

Siz, evet siz! Siz orada bir elçisiniz. Söyleyin onlara yanlış olduklarını. Huzursuz edeceksiniz, sevmeyecekler sizi.

Fakat ne pahasına olursa olsun söylemelisiniz. Siz doğruyu biliyorsunuz çünkü. Kırın putlarını! Bu kumaşın onlar için bir deneme olduğunu söyleyin, bir oyalanmacanın içinde olduklarını söyleyin. Hiçbir şeyin sebepsiz başımızın üstünde gezmeyeceğini söyleyin. Bırakın kumaşı, "Şu kuşları kim havada tutuyor?" deyin. Duymak istemeyecekler sizi. Belki taşlanacaksınız, belki kovulacak, size mecnun da diyecekler. Ama anlatın size öğretilenleri. Çünkü bilmeliler.

Kim bilir Ubevissthet'e ne oldu? Muhakkak her millet gibi er ya da geç vadesi doldu. Belki gerçeklere kulak tıkayıp masalları seçtikleri için yaratıcılarının gazabına uğradılar, öngördükleri gibi bu kumaş onların sonu oldu.

Belki daha önce hiç hissetmedikleri buz gibi bir soğukla karşılaştılar, donup kaldılar. Belki sol yanınızda duran sizin yoksul sandığınız tebdili kıyafet kralın korku içinde beklediği düşman ordusu şehrin tepesinde sallanmakta olan beyaz bayrağa aldırmadan akın edip tüm şehri katletti.

Onların sonunu bilemeyiz. Tek bildiğimiz şu an yerlerinde ıssız, bembeyaz karlarla kaplı, ulu bir dağ olduğu.

Siz oradayken, onların arasındayken söylemelisiniz onlara gerçekleri. Çok geç olmadan anlatın. Sizi sevmeyecekler, huzurları kaçacak. Ama bilmeliler.

Kerime ŞAK

Çınara Gölge Olan Adam

Tepebağ'daki çınar bana hep Remzi'yle yaşıtmış gibi gelir. Remzi'den eskidir muhakkak ama ne bileyim, ikisi birlikte eskimiştir belki. Çınar, yokuşun kıyısında, şehrin görkemli yüzüne baka baka, Remzi de bu yoksul mahallenin tek ihtişamı çınara baka baka eskimiştir belki.

Kendimi bildim bileli ikisi de buradadır. Ben doğmuşum da büyümüşüm, işte koca adam olmuşum, onlar ezelden buradaymış, ezelden eskiymiş gibi. Oysa çınarın da Remzi'nin de bir doğum hikâyesi vardı elbet.

Üstelik yaşıtlığı denk olmayan bir eskilik vakitleri. Mahalleli az çok Remzi'ninkini bilir. Hepimiz biliriz. Kulaktan kulağımıza erişmiş bir hikâyesi vardır Remzi'nin. Çocukluktan az uzaklaşıp aklı baliğ olanlarımız ya da çocuk ama çok merak etmiş olanlarımız sorunca da aynı hikâyeyi –kısacık öyle- anlatıveririz. Meczuptur Remzi.

Hep öyle olmuştur. Öyle doğmuş, öyle çocuk olmuş, öyle de yaşlanmıştır. Anneciği, babacığı ölünce de onlardan kalma derme çatma bu kulübecikte konu komşu yardımıyla, işte böyle böyle yaşlanmıştır.

Bu hikâye, Remzi bu dünyadan göçüp gidene dek muhtemelen hep anlatılacaktır. "Bak, mesela ben sana anlatıyorum ya," der genç baba, Remzi'yi sokaklarda başı boş görüp de bir gün merak edip –babasına ya da

annesine- sorma ihtiyacı duyan evladına, "sen de çocuğuna anlatacaksın". Remzi'nin hikâyesi, kısacık hikâyesi yetişir mi genç babaların evlatlarının babalıklarına bilmem.

Göçüp giden herkes bir gün o asıl makama erer: Unutulma makamı. Asıl ölüm budur herhâlde. İnsan ölür, hikâyeleri, eşyaları, hatıraları kalır. Sonra anlatılmaya anlatılmaya- malum o kadar da telaşlı ki hayat, kapılıp gitmemek elde değil- onlar da ölür. Yani önce hikâyeler, sonra sahipleri ölür.

Çınarın hikâyesini ise hiçbirimiz bilmeyiz. Demek ne kadar eskiyse… Önemsemeyiz de. Bir ağacın hikâyesi neden önemli olsun ki. Ağaçtır işte. Adım başı ya da sokak aralıkları bir başlarına yaşayan, öyle insanlar gibi hemen de ölüvermeyen ağaçlar.

Benim de bir ağacın kendiliğinden ölümüne tanıklık etmişliğim yoktur. Ya kesildiklerini ya da yandıklarını görmüşümdür. Çınarların da yüzlerce yıl yaşadıklarını bildiğimden onun da ölümünün nasıl olacağına büyük ihtimalle tanıklığım söz konusu olmayacaktır.

Kesilmez ya da yanmaz ise bir çınarın nasıl öldüğünü asla bilmeden ölecek onca insandan biriyimdir. Bu, bir dalı neredeyse bir ağaç gövdesine denk gelen, bildim bileli yaprakları yeşil, gövdesindeki ufak tefek insan eli çiziklerinden başka da yaşlılık -eskilik aslında- alameti taşımayan çınarın bir sabah uyandığımda kocaman ve gürültülü bir elektrikli testereyle minik minik parçalara ayrılıp bir kamyonetin kasasında ebediyen bu mahalleden göçüşünü rüyamda gördüğümü hatırladığımda, onun ölümünün böyle olacağına olan inancım kalbime yerleşmiştir.

Doğum hikâyesini hiç bilmediğimiz koca çınar zannımca böyle

ölecektir. Bu viran gecekonduların arasında bütün heybetini kendi gölgesine vermiş bu görkemli gövdesiyle, bu mahallede ben bildim bileli bir ayrık otu gibi duran zavallı çınar elbet yeni bir şehir yüzünün yeni binaları için ya da yolları hürmetine kurban olacaktır. Çınar da Remzi de bu mahallenin ayrık otudur.

Bunca eskiliğin, yoksulluğun, bunca kalabalığın içinde hiçbir zaman buraya ait olmamış ve bir türlü ayıklanamamış iki ayrık otu.

"Oh Remzi, senden keyiflisi yok."

Kim bilir hangi komşunun evvel zamandan çınarın gölgesine bıraktığı eski püskü, rengi artık belli bile olmayan, kirli, çift kişilik –koltuk demeye dilim varmıyor- yer yer iskeleti görünen koltukta kıvrılmış Remzi, selamımı duyar duymaz ayağını sürüye sürüye uzaklaşıyor benden. Remzi'nin sol ayağı aksaktır. Üstünden kalktığı koltuktan daha da eski, yırtık pırtık pantolonu aksaklığını iyice ortaya çıkarmaktadır.

Mahallelinin ara sıra giymesi için eline tutuşturduğu sağlam pantolonları, gömlekleri üstünde hiç görmediklerini söylerdi annem. Yaz kış sabahtan akşama kadar bu eskimiş koltukta oturan Remzi'nin arkasından bakıyorum. Sanki Remzi yaşlandıkça gölgesinde yaşadığı çınar biraz daha büyüyor. Remzi'nin az önce kalktığı koltuğa oturuyorum. Çınarın kocaman gövdesine yaslanmış zavallı koltuğun belki de Remzi'den sonraki tek misafiriyim.

Remzi çoktan kayboldu. Onu son görüşüm olduğunu bilseydim arkasından daha çok bakar mıydım o gün, bilmiyorum.

Çınarın altından şehir daha ihtişamlı göründü gözüme. Yirmiye kadar zar zor katını sayabildiğim binalar. Ucunu bucağını göremediğim örümcek ağı yollar ve buradan karıncalar gibi görünen arabalar, insanlar. Yokuşun altında, buradan bambaşka bir dünya. Başımı yokuşun üst tarafına çevirince Tepebağ'ın ezeline ve ebedine mühürlenmiş yalnızlığını görüyorum.

Yıllardır içinde yaşadığım bu yalnızlık buradan bakınca daha da derinleşiyor. Usul usul çürüyen pencereler, o pencerelerde unutulmuş gibi duran neşesiz yüzler. Derme çatma küçük bahçelere asılmış çamaşırlar. Köşe başlarında kaldırım bozmalarına oturmuş kadınlar. Zeki'nin kahvesinden tüten ve hiç eksilmeyen sigara dumanı, mahallenin bıkmışlığından nasibini almış, her hâliyle bu sokaklara benzeyen bezgin kediler ve köpekler. Onları da besliyor artık yemeklerle anneler.

Remzi'ye – evine ya da geç vakit olmamışsa daha çınar altına- taze yemekten ayrılmış bir tabak- dönüşüm yapıyorlar birbirlerinden haberli-kedi köpeklere işte, sofradan kalan artıklar. Ya çocuklar ya kocalar götürüyor Remzi'ye payını düşeni. Yoksa kimse, anneler bazen. Tabağı da ertesi gün gidip alıyorlar. Ya evinden ya da çınarın altından. Remzi'nin evinin kapısı kilitsiz.

Hep yarı aralık zaten. Bir keresinde yemek götürdüğümde girdim içine. Yerde bir yatak, camlar içerisi görünmesin diye kim bilir hangi komşunun aklıyla yağlı boyayla kapanmış, eski, kirli bir halı parçası yerde. Ama hiç dağınık değil. Böyle bir adamın evinin dağınık olmasını bekliyor insan, kafası dağınık çünkü Remzi'nin. Ama değil. Derli toplu. Annemin dediği, Remzi'nin iyi cinleri olduğudur. İyilere hep yardım eden cinlerden. Zaten böyle kimselere zararı dokunmayan meczupların

muhakkak Allah tarafından korunması vardır.

Yoksa bu kötü dünyada bunlar asla yaşayamaz. "O cinler ya da melekler," der annem, "Remzi'yi açlıktan da pislikten de insanlardan da koruyor." Ben de inanırım aslında bunun böyle olduğuna. Kapıları sıkı sıkıya kilitli yoksul evlerimiz dahi soyulmuşken birkaç kez, kapısı yarı aralık duran bir evin bir kez dahi izinsiz ziyaret edilmemiş olması başka nasıl açıklanır? Tütsülüdür Remzi. Evini de sanırım o iyi cinler topluyor. Kendine mecali olmayan adam nasıl toplayacak yoksa. İki parça eşya, yerli yerinde. Tek bir fazlalık yok yerde, duvarda.

Çocuklar koşturuyor. Belki de burada akan iki şey var: Çocuklar ve zaman. Geri kalan her şey biraz durgun gibi. Hayata yetişmek bir telaştır. Yetişememek de.

Biz ne yetişmenin ne de yetişememenin telaşındayız. Epey sessiz sokaklar. Çocuklar köşe başından görünmez oluverince sokakta ses bitiyor. Bir ağaç gövdesiyle konuşurken buluyorum kendimi. İçimden ama. Remzi de konuşuyordur böyle için için. Muhakkak. Ah, birazını duyabilseydim keşke. Bizimle hiç konuşmayan Remzi, bütün gün burada oturuyorsa muhakkak ağaçla konuşuyordur. Ya da kendisiyle...

Birkaç kez kendimi kendimle konuşurken yakalamışlığım var. Bu çınarın da böyle bir hâli var. Baksana, ben de gövdesine yaslanınca hiç yapmadığımı yaptım, konuştum onunla. Gölgesine bakıyorum çınarın. Ne kadar çok gölge var bu gövdeden yere düşen. Bu kadar büyük gölgesi olan bir ağaç da görmemişim. Gölge korurmuş. Annem söylerdi.

Babam ölünce de söylemişti. "Gölgesi bile yetermiş. Gidiverince." İyi ama bu çınarın burada ne işi var? Bağlık bahçelikti buralar muhakkak vaktizamanında. Belki daha çok çınar vardı da kestiler. Bu garibim

kalakaldı burada. Kendi de eğreti bulmuştur değil mi yaşadığı yeri? Yokuşun üstünden çok altına aitmiş gibi hissetmiştir. Yerinden de kımıldayamayınca. Kim bilir kaç yüzyıl bu sancıyla yaşamak ne zor olmuştur böyle.

Kader işte. Geçilmiyor. Çınarın gövdesinde Remzi'den bir iz arıyorum. Yok. Remzi'nin okuması yazması var mıydı, hiç sormamışım birine. Kim bilir neler anlattı çınara. Çınar da Remzi'ye. Yoksa bu kadar zaman- ben bildim bileli- bir insanla bir ağaç yan yana eskir mi? Muhakkak birbirlerinin sırlarını öğrenmişlerdir.

Gövdesine dokunup hem çınarın hem de Remzi'nin- belki hem de kendimin- serzenişlerine dair yara izleri aradığım günden üç gün sonra Remzi öldü. Evine yemek götüren komşular buldu ölüsünü. Mahalleli son görevini de yaptı. Meczupların yaşamasına da ölümüne de ait olan görevleri yapmak yaşadıkları mahalle sakinlerinin iyiliğidir.

Hep böyle olur. Remzi de mahalleli tarafından aklandı paklandı, namazı kılındı ve mahallenin az ötesinde, hem çınarı da gören mezarlığa defnedildi benim onu son görüşümden tam üç gün sonra. Ayağını sürüye sürüye uzaklaşıp çınarla beni baş başa bıraktığı o günden üç gece iki gündüz sonra.

Üçüncü gündüz buldular onu. Öyle evinde geceden ölmüş kalmış bir ölü olarak. Dualarını da yaptılar. Helva karıldı ve dağıtıldı. Remzi'yi konuştular. Konuştuk. Birkaç gün sonra çınarın altındaki koltuğu da attılar.

Sonra….

Sonra Remzi de çınar da unutuldu. Bütün hikâyeler gibi. Ama çınar Remzi'nin unutuluşuyla unutuldu. Hangisi daha büyüktü o zaman anladım. Unutunca…

Aysel KAYMAZ

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

Kış Gecelerinin Korkunç Masalları

Çok güzel bir kadındı. Her kış gecesinde onun bakışıyla taş kesilen insanların masallarını duyardık. Güzellik ilk defa mı bir kusur hâline gelmiştir yoksa hepsi bir tesadüf müdür orasını kimse anlatmadı bana. Zaten bu masalı kimden duyduğumu da tam hatırlamıyorum. Çocuktum...

G. Şehri, nereden geldiği bilinmeyen yolların ortasında bir ucundan bakınca oldukça şirin, diğer ucundan bakınca yeterince kasvetliydi.

Ormanın kıyısında olduğundan oksijeni boldu bol olmasına ama sokakları öylesine daracıktı ki kimse doğru düzgün nefes alamazdı. Yolların ortasında olması nedeniyle önemli bir ticaret merkeziydi. Şehirde sürekli bir devinime neden olan bu ticari hayat yüzünden mevcut nüfus bir türlü hesaplanamıyordu.

Doğanlar ve ölenler bilinmiyor, evlerin sayısı bir artıp bir azalıyordu. Kadının şehre ne zaman geldiğini, ilk defa nerede görüldüğünü bu yüzden kimse hatırlamıyordu. Fakat son zamanlarda artan tedirginliklerden dolayı yöre ahalisi kadının varlığından oldukça hoşnutsuzdu.

Hemen hemen herkesin bir hikâyesi vardı. Birbirlerinden güç aldıkça sıkıntıların sayısı ve boyutu artıyor, lanet, giderek önü alınmaz bir hâle geliyordu. Henüz kadınla karşılaşmamış olan şehir sakinleri ise başlarına geleceklerin korkusuyla panik hâlindeydi. Öyle ya, bir anlık bir hata hepsini mahvedebilirdi.

İnsanlar birbirleriyle göz göze gelmekten çekinir olmuşlardı; başları önde yürüyorlar hatta konuşurken gözlerini kapatıyorlardı. Şehirde her şey birbirine girmişti. Sonunda şehrin ileri gelenleri çıkabilecek bir isyandan korkup toplanmaya karar verdiler. Şehrin henüz yazılı bir yasası ya da düzene ilişkin belirli kuralları yoktu.

Hatta şehir sakinlerinin toplanması tarihinde ilk defa görülen bir olaydı. O akşam herkesi temsilen biri vardı meydanda. Her kafadan bir ses çıkıyor, kimse birbirini dinlemiyordu. En yaşlıları bırakalım yaşlansın diyordu. "Yaşlılık elinizde ne varsa alır götürür.

Zaman bu sorunu bizim yerimize halledecektir". En küçükleriyse sabırsızdı. "Bunu zamana bırakamayız acilen bir şeyler yapmalıyız". En inançlıları ise bunun bir manası olduğunu savunuyordu: "Bu tanrının bir işareti olabilir. Öncelikle neyle sınandığımızı anlamalıyız".

İnançsızların temsilcisi ise araştırmaları gerektiğini söylüyordu. "Kanıtlanabilir bir nedeni vardır muhakkak, bunun üzerine çalışmalıyız". Kadınlar güzelliğinden dolayı bir kadını toplum dışına itmenin yanlış olduğunu ifade etseler de içten içe bu durumu kıskanıyorlardı. Kendilerinden daha güzel bir kadını yakınlarında istemiyorlardı.

Erkeklerin çoğunluğu ise bu güzellikten kaynaklanan hazzın peşindeydi ve lanetlenmeden ona sahip olmak için çabalıyordu. Her toplantı bir umutla başlıyor, seslerin yükselip tartışmaların hararetlenmesiyle son buluyordu.

Bir türlü bir karara varamıyorlardı. Günün birinde içlerinden biri çıkıp eğer tek bir karara varmak istiyorlarsa herkesin fikrini saymaları ve sayıca üstün olan fikrin herkesçe desteklenmesi gerektiğini söyledi. Eğer herkes bunun makul bir çözüm olduğunu kabul ederse belli kurallara göre oylama yaparak bir sonuca ulaşabilirlerdi.

Bunun ardından oylama üzerine tartışmaya başladılar. Fakat bu esnada aylar geçiyor kadın orada yaşamaya devam ediyordu. İnsanların korkuları öyle bir hâl almıştı ki sokaklar boşalmış, çocuklar gülmez olmuştu. Geceleri uykularından çığlıkla uyananların sayısı her geçen gün artmaktaydı. Herkes zayıflıyor, kimse işini doğru dürüst yapmıyordu. Şehre gelip giden tüccarların sayısı da azalmaktaydı. Korku, şehrin sonunu getiriyordu.

Oysa kimse bir gerçeği itiraf edemiyordu. O güne kadar kadını gerçekten gören hiç kimse olmamıştı. Kadınla ilgili hikâyeler kulaktan kulağa aktarılmış ve tekrar edilen her şey gibi mutlak bir gerçeklik hâlini almıştı. Hafızasını yitiren o adam kimdi, adı neydi kimse bilmiyordu. Yıllar önce yaşamış ve buradan taşınmış olmalı diye düşünüyorlardı.

Ya da kadını gören onca insan onu nerede gördüklerini hiç hatırlamıyordu. Hafıza kaybı genel bir sorun gibi gözüküyordu. Bilinmezlik insanları daha fazla telaşlandırıyordu. Bilmedikleri bir şeyle nasıl başa çıkabilirlerdi ki?

Yine şehir meydanında toplandıkları umutsuz akşamlardan birinde, garip bir olay oldu. Herkes sonradan bu olayı farklı hatırlayacaktı.

Her zamanki gibi her kafadan bir ses çıkıyor tam bir kargaşa yaşanıyordu ve soğuk bir akşam olmasından mütevellit herkes toplantının bir an önce bitmesini istercesine huysuzlanıyordu ki bir anda, meydanın ortasına bir çocuk çıktı.

Kız ya da erkek olduğu belli olmayan bu çocuk taş çatlasa 7 yaşında olmalıydı. Evet evet, aynı çocuktu, hepinizin hatırladığı o çocuk. İlk anda kimse onu fark etmemişti. Dikkatleri üzerine çekebilmek için elindeki boruya uzun uzun üfledi. Herkesin onu fark ettiğinden emin olduğunda konuşmaya başladı: “Doğduğumdan beri bana anlatılan

korkunç kış masalları hep bu kadınla ilgiliydi. Annem dışarı çıkmadan evvel gözlerimi bağlardı.

Evin bahçesinden öteye gidemezdim. Akranlarımın hepsi aynı durumda... Rüyalarımda bile korkuyorum. Bana bu kadının nerede oturduğunu söyleyebilir misiniz? Gidip kendisine neden gitmesi gerektiğini anlatacağım. Böylece sizin sorununuz da ortadan kalkacak. Biz çocuklar da eski günlerde olduğu gibi rahat rahat sokaklarda oynayabileceğiz". Derin bir sessizlik oldu. Herkes kadını gören birinin ortaya çıkmasını bekliyordu.

Ya da nerede oturduğunu bilen biri vardı mutlaka. "Kadını kimse görmedi ve kimse nerede oturduğunu bilmiyor öyle mi?" diye haykırdı çocuk. "Peki, o zaman o korkunç kış masallarını kim uyduruyor?"

Biri nihayet doğru soruyu sormuştu.

Bunun üzerine kadının oturduğu yeri bulmaya karar verdiler. Günler sonra şehri tepeden gören bir kayanın üzerindeki eski bir evde karar kıldılar. Kadın kesinlikle orada yaşıyor olmalıydı. Çünkü daha önce kimse o eve gitmemişti. Fakat evin bacasından sürekli dumanlar yükseliyordu ve akşamları titrek bir mum ışığı pencerelerini aydınlatıyordu.

Peki, eve kim gidecekti? Kimse gönüllü olmaya yanaşmıyordu çünkü korku her şeyin önüne geçiyordu. Çocuk… O çocuk gitmeliydi. Öyle ya, ben giderim demişti. Böylece şubat ayının yirmi beşinci gününde çocuğu şehirden eve doğru uğurlamaya karar verdiler. Hazırlıklar yapıldı. Çocuk aklandı paklandı, dualarla kutsandı. Ayağına en sağlam ayakkabıları verdiler, eline de bir bohça. Bohçanın içine iyi niyet göstergesi olarak biraz çiçek koydular.

Ve bir mektup… Mektupta kadının güzelliğini takdir ettiklerini

fakat şehirde kargaşaya neden olduğunu ve bu güzelliğin buraya ait olmadığını anlattılar. Kadın en kısa zamanda şehri terk etmeliydi. Giderken ne isterse vereceklerdi. Para, yiyecek, kürk, mücevher, ne isterse… Herkes olabileceklerden tedirgindi.

Ya kadın şehri terk etmeyi kabul etmezse? Ya onlara kızıp şehre inerse? 24 Şubat gecesi kimse uyumadı.

Şafak sökerken meydanda toplanıp çocuğu ağıtlarla uğurladılar. Birçoğu çocuğun geri dönemeyeceğinden emindi.

Çocuk dört saatlik bir tırmanışın ardından eve vardı. Korktuğu söylenemezdi çünkü daha önce görmediği bir şeyden korkmak saçma geliyordu. Sadece merak içerisindeydi. O kapının ardında karşılaşacağıyla ilgili onlarca rüya görmüştü. Bu rüyalardan hangisinin gerçekleşeceğini bilmek istiyordu.

Kadını kalması için ikna edecekti. Evet, çocuk tüm şehrin aksine kadının kalmasını istiyordu. Çünkü kadın giderse, korkunç kış masalları nesilden nesle aktarılmaya devam edecekti. Oysa kalırsa ve karşılaşmanın ardından çocuk şehre başına bir iş gelmeden dönerse artık korkunç kış masallarına artık ihtiyaç duyulmayacaktı.

Böylece çocuklar daha güzel masallarla büyüyecek ve bilmedikleri şeylerden korkmamayı öğreneceklerdi. Şehir eskisi gibi bolluk içerisinde yaşamaya devam edebilecekti. Kapıyı üç kere, aynı ritimle çaldı ve beklemeye başladı. İçeriden ayak sesleri duyuldu. Kalbi duracakmışcasına atıyordu.

Saniyeler sonra hayatı son bulabilirdi ya da hafızasını sonsuza dek yitirebilirdi. Kapı açıldığında korkudan tir tir titreyerek öne eğdiği başını kaldırmaya cesaret edemiyordu. Nihayet cesaret edip kafasını kaldırdı ki ne görsün: karşısında yaşlı mı yaşlı, çirkin mi çirkin bir kadın duruyordu.

"Ne istiyorsun? Sen de kimsin?"

Çocuk kadının çirkinliğinden duyduğu şaşkınlığı üzerinden atamayarak kekeledi:

"Şey… Ben sadece. Yani… Kötü bir niyetim yok".

"Neden buradasın evlat? Seni onlar mı gönderdi?"

"Kimden bahsettiğinizi anlamıyorum efendim. Ama evet, beni şehirdekiler gönderdi. Sadece sizinle konuşmak istiyorum. Ve bir hediyem var. Sizin için topladığımız çiçekler…". Kadına bohçayı uzattı ve alnında biriken terleri gömleğinin koluyla sildi.

Kadın duraksamadan bohçayı açtı. Çiçek kurularına sessizce baktı. Mektubu eline aldı ve bir çırpıda okudu. Çocuk bir taraftan onun sinirlenmesinden korkarken bir taraftan da güzelliğiyle ilgili rivayetler külliyen yalan olduğuna göre lanet diye bir şeyin de olamayacağını düşünüyordu. İçten içe rahatlamıştı. Ne yapacağını bilemez hâlde orda öyle dikilirken "İçeri gir." diye seslendi kadın. "Sana anlatacaklarımı dinle ve onlara cevabımı götür".

"Yaşanan alelade bir olayın, korkunç kış masalı hâline gelmesi için asırlar geçmesine gerek yoktur, biliyor musun? Bunun için altmış yıl gibi bir süre bile yeterli oldu. Tam tamına altmış yıl geçti, her bir gününü saydım. Onca senedir burada, tek başıma yaşıyorum. Onların korkuları benim korkularım hâline geldi.

Aynaya bakmadan tam altmış yıl geçirdim. Kimseyle konuşmadım. Kimseyle hiçbir şey paylaşmadım. Yalnızlığa mahkûm edildim. Önceden herkese anlatmayı denedim ama kimse beni dinlemek istemedi. Korkuları öyle baskındı ki gerçeği görmezden geldiler. Zaten sonrasında işin gerçeği de unutulup gitti.

En son şehre indiğimde onlarca insan ellerinde meşalelerle beni

şehirden uzak tutmak için meydanda toplandı. Onları karşıdan izledim. Nelerden korktuklarını anlamaya çalıştım. O gün gerçeği anlatsam bile inandıklarını değiştirmemin mümkün olmayacağını anladım. Veya onları anlamanın hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini…"

"Ama size bakınca korkacak bir şey olmadığını anlamaları gerekmez mi? Yani… Yani siz, o kadar, şey…"

"Korkma korkma, söyle. O kadar güzel değilim değil mi? Zaten hiçbir zaman güzel bir kadın olmadım ki ben. Ama şunu bilirim insanın güzel dediği aslında alışkın olduğudur".

"Ama anlamıyorum. Yani güzellikle ilgili bir sürü masal dinledim bugüne kadar; hiçbiri lanetle birlikte anılmazdı. Hele ki siz, bu hâldeyken?" Utanmıştım. Yavaş yavaş anlatmaya başladı. Sesi başta yıllardır konuşmamanın verdiği yavanlıkla biraz çatallıydı anlamakta güçlük çektim. Sonradan giderek nefes alışı bile güçlendi, eski hâlini aldığı belliydi.

"Bu şehre geldiğimizde on altı yaşında, kırmızı yanaklı, beyaz tenli fakat biraz tombulca genç bir kızdım. Üç kardeştik; iki erkek kardeşim ve ben. Babam buraya ticaret yapma umuduyla gelmişti. Neşeli bir aileydik. Çok fazla insanlar arasına karışmazdık. Bir arada mutlu olmayı becerebilmek ailelerde nadir görünen bir özelliktir.

Bizde bu sade mutluluk hâli vardı işte. Yemekleri birlikte yer, uzun uzun sohbetler eder, birbirimizi kahkahaya boğardık. Annem buraya gelmeden önce adını bilmediğimiz bir hastalıktan ölmüştü. O yüzden ben evden dışarı pek çıkmazdım, evi çekip çevirmek tüm vaktimi alıyordu.

Bir gün büyük ağabeyim hastalandı ve onun yerine alınacaklar için aşağıya ben inmek zorunda kaldım. Alışverişimi tamamlamış geri dönüyordum ki yumurtaları unuttuğumu fark ettim. Ve telaşla bir tezgâha

yanaştım. Amacım bir an önce yumurtaları alıp geri yukarı, evimize çıkmaktı. Tam işimi bitirmiştim ki bir delikanlı da tezgâha yanaştı. Elinin elime değdiğini hatırlıyorum. "Adın ne senin?" diye sordu bana.

Utandığımdan adımı diyemedim ve hızla oradan uzaklaştım. Beni takip etmiş ve evimizin yerini öğrenmiş. Sonrasında her sabah bahçedeki ağacın altına mektuplar bırakmaya başladı. Bana aşkından, her gece beni düşündüğünden, gözüne uyku girmediğinden, yemeden içmeden kesildiğinden söz ediyordu mektuplarında.

Onunla gitmem için beni ikna etmeye çalışıyordu. Birlikte çok güzel bir hayatımız olacak, beni şehirde bahçeli bir evde yaşatacak ve ömür boyu mutlu edecekti. Oysa ben onu sevmiyordum. Biri sana âşık olduğunda senin de ona âşık olman gibi bir kural mı vardı sanki? Önce bunu ona güzel bir dille anlatmayı denedim.

Anlamak istemedi. Yanıldığımı söylüyordu. Fakat zaman geçtikçe ve benim duygularım değişmedikçe bambaşka biri hâline dönüştü. Mektuplarında artık güzel bir gelecekten söz etmiyor sürekli tehditlerde savuruyordu. Korkmaya başlamıştım. O sene önce babamı sonra da iki ağabeyimi salgında kaybettik. Evet, o günlerde şehirde büyük bir salgın vardı.

Tesadüf müdür bilinmez ama o, salgına sebep olanın ben olduğumu iddia ediyor, böylesine bir aşkı reddetmenin hepimizi lanetlediğini söylüyordu. Ona bunun hayal ürünü olduğunu anlatmaya çalışıyordum. Ben sevgiyi reddetmemiştim. Sadece sevmek konusundan tercihim olsun istemiştim. Ondan sonra olanlar tamamen kontrolden çıktı. Şehirde tanınan ve sevilen biriydi.

Herkese benimle ilgili kendi uydurduğu hikâyeleri anlatmaya

hep bana. Anlattığı hikâyelerde de beni bu şekilde tanıtıyordu. Güzelliğimle büyülendiğini, yüzüme bakar bakmaz bana kapıldığını ve bir daha benden uzakta duramadığını anlatıyordu.

Bu bir lanetti. Çünkü uyku uyuyamıyor, yemek yiyemiyor, günlük hayatına devam edemiyordu. Bütün gün bahçe duvarının ardından beni izliyordu. Zaman geçtikçe hafızasını da yitirmeye başladı. Bütün vücudunu kırmızı lekeler kaplamıştı. İşini kaybetmişti. Ailesiyle tüm bağları kopmuştu.

Sonra salgın… Salgının başlangıcı olarak ona hakaretler ettiğim günü işaret ediyordu. Oysa ona hiçbir zaman hakaret etmedim. Anlattığı hikâyeler kulaktan kulağa yayıldı. Herkes kendinden bir şeyler katarak bir başkasına anlattı. Bu esnada onun hastalığı da bir hayli ilerlemişti ve bir sabah ağacın altında mektup bulamayınca öldüğünü anladım. O kendince hesaplaştı bu aşkla.

Bir hakkı olduğuna inandı ve hakkını bambaşka bir yolla almayı tercih etti. Beni de ömür boyu yalnızlıkla cezalandırdı. İlk hikâyeleri anlatmasının üzerinden on yıl geçmemişti ki herkesin dilindeydi bu korkunç kış masalları... Bilirsin buralara yaz uğramaz. Bizim masallarımız soğuktan ilham alır.

İlk yıllarda şehre iner insanların arasına karışırdım. Kimse benim ben olduğumu bilmediğinden, yüzüme baksa da o güzelliği göremeyeceğinden rahatça saklanabiliyordum. İnsanların korktukları ben değildim artık, kafalarında yarattıkları bir hayaletti.

Bunun kaynağının karşılık bulamayan bir aşk olduğunu bilseler ne düşünürlerdi?

Dediğim gibi birilerine anlatmayı denedim fakat çok geç kalmıştım. O saatten sonra kimse bana inanmadı. Korkuyla gerçeği yan

yana koyduğunda, her zaman korku kazanır. Çünkü korku insanı normalleştirir, bütünün içinde tutar. Ben de zamanla evden dışarı çıkmamaya başladım. Yıllardır kimseyi gördüğüm yok. Kimseyle konuşmuşluğum da. Zaman zaman insanların korkularından dolayı suçluluk duyarım.

Buna ben mi sebep oldum diye düşünürüm. Oysa gerçeği bilmek isteyen insanlara sadece bir yalan daha söyleyebilirdim. Fakat kulakları gerçeğe tıkalıydı. Şimdi sen geldin ve benden gerçeği öğrenmek istedin. Bunun bir gün olacağını umuyordum. Hayata dair tek umudum buydu. Ama karşımda bir çocuk bulacağımı hiç hayal etmemiştim". Bir kahkaha attı. Uzun zamandır gülmediği belliydi. Kahkahası bütün odayı sardı.

"Tabii ki bir çocuk olacaktı ama öyle değil mi ya! Çocuklar, büyüklerin yalanlarıyla henüz tam anlamıyla kirlenmemişlerdir. Kapımı çalmaya ancak senin gibi bir çocuk cesaret edebilirdi. Şimdi onlara cevabımı götür. Sakın gerçeklerden bahsetme. Yıllardır korktuklarının önemsiz bir hâdiseden kaynaklandığını öğrenirlerse şehirde asla huzur kalmaz. Zaten sana inanmazlar, suçlu olursun.

Delirdiğini, başına bir iş geldiğini yayarlar. Bir daha buralarda tutunamazsın. Onlara de ki: 'İkna oldum ve buradan gidiyorum.' Bana bakmadığını, kapıyı açmadan gözüne bir örtü örttüğünü söyle."

"Peki, bunca zamandır neden gitmediniz buradan?"

"Bekledim. Birinin gelip gerçeği benim ağzımdan duymasını bekledim. Böylece yaşadığım yapayalnız bu hayatın bir anlamı olacaktı. Anlattımda korkusuz bir kişi yaratmış olacaktım ve belki de dünyanın gidişatı için gerekli olan korkusuz bir kişiydi. Şimdi sen gerçekten korkmanın ne korkunç masallara sebep olduğunu öğrendin. Bundan sonra herkese gerçeklerden korkmamayı anlatacaksın".

Çocuk, o gün o evden içinde tuhaf bir hisle ayrıldı. Eve doğru dönüp son kez baktığında kadının güzelleştiğini fark etti. Yeniden kırmızı yanaklı, tombul bir genç kız hâline gelmişti. Şehre dönüp olanları duymak istedikleri şekilde anlattı. Tüm şehir, yakınlarındaki lanetin uzaklaşmasının sevinciyle dört gün dört gece şenliklerle aydınlandı.Sonra hayat normale döndü.

Herkes huzurlu gece uykularına kavuştu. Ta biri, bir diğerinin kulağına korkunç bir kış masalı daha fısıldayana kadar…

Ayşe İdil KAÇAR

Kar Rüyası

Doğu Toroslar'ın gökyüzüne en yakın noktalarından biri olan Hazarbaba Dağı'nın güney yamacına sıkışmış Aşağı Çanakçı köyünün yaşlı ceviz ağaçlarına arada bir sertçe üfleyerek gelişini haber eden kış mevsimi, en az dört aylık ev hapsini de ilan etmiş oluyordu köylülerin.

Bu kısa süreli mahpusluğa hazırlıklı olan köylüler, davarları ağıllardan ahırlara çekmiş, damları loğlamış, meşe odunlarını evlerin kenarlarına çoktan yığmıştı. Bir haftaya kalmaz tekmil köy beyaz örtüye bürünecek, bacalardan meşe ve tezek dumanları yükselecek, köy çeşmesine varana dek ahırların altlarından geçen içme suyuna kış boyunca hayvan idrarları karışarak su yeşilimsi renge bürünecek ve ben bu durumu, oğluma, şifalı yeşil otların hikmetiyle açıklayacaktım yine…

Muhtar Mahmut'un, duvarlarında yedi ayrı kırçıl tilki postu asılı konuk odasında gaz lambasının loş ışığı altında oturuyoruz.

Komşu köylerden gelen nüfuzlu iki hayvan tüccarı ve Yukarı Çanakçı köyünün öğretmeni de misafirimiz. Öğretmenin tayini çıkmış, son bir kez ziyaretimize gelmiş. Sohbet esnasında kulağıma fısıldayıp, "Hocam, gel kanepeyi götür, köylüler çok istiyor; birine versem ötekilerin hatırı kalacak." diyor. "Karanlıkta götür, görmesinler."

Kafamı memnuniyetle sallayıp "Olur." diyorum. Muhtarın müstehcen fıkralarıyla koyulaşan sohbet, tütün tabakalarını bir bir açıp kapatırken bağdaş kurmuş, sedirlere yayılıyoruz. Ahşabı yer yer çatlamış yeşil pencerenin camlarındaki buğu artıyor, gaz lambasının ışığı zayıflayıp kireçli duvarların kıvrımları arasında eriyip gidiyor…

Sohbet devam ederken birden kaşınmaya başlıyorum. Ardından misafirlerin kaşındıklarını görüyorum. Bu durum uzayınca şaşkınlık içinde birbirimize bakıp ne olduğunu anlamaya çalışıyoruz. Yetmişlik Mehmet Dayı, görmüş geçirmişliğiyle durumu tespit etmek üzere el fenerini ceketimde gezdirirken, birden sol koltuk altıma yakın bir bölgeye yapışmış pireyi görüp duruma açıklık getiriyor.

Duvarlardaki tilki postlarının tam olarak kurutulmadan nemli nemli asıldığını ve bu durumun pirelenmeye yol açtığını söylüyor. Muhtar, mahcupça özür diliyor misafirlerden ve onları farklı giysiler tedarik etmek üzere başka bir odaya yatıya davet ediyor. Odadakilerle vedalaştıktan sonra düşük eşikli kapıdan kafamı eğerek çıkıp lojmana geçiyorum.

Serpiştiren karla uyanıyorum sabah… Kahvaltıdan sonra köyün imamlığını yapan yakın dostum Yusuf'un kapısını çalıyorum. Birlikte Yukarı Çanakçı köyüne varıyoruz. Hoş beş derken karanlık çöküyor. Kanepeyi yüklenip çıkıyoruz. Karanlıkta karla karışık çiseleyen yağmurla iki köy arasındaki cılga yolda ilerlerken mezarlıktan geçeceğimizi bildiğim için dakikalar geçtikçe tedirginliğim artıyor.

Mezarlıklar ve hortlayan ölülerle ilgili çocukluğumdan bu yana dinlediğim korkunç hikâyelerle yüklü bir hafızaya sahip olduğumdandır ki Selçuklu hattatlarının hünerlerini sergilediği kocaman mezar taşlarından oluşan bu eski köy mezarlığı, gündüzleri dahi ürperti vermiştir bana. Yusuf önde, ben arkada giriyoruz mezarlığa… Ölüler pardösümden tutup çekmesinler diye "Yusuf yoruldum, yer değiştirelim." diyorum.

Öne geçiyorum. Korkumu gizlemenin yeri ve zamanı olmadığını düşünüyorum: "Ölülerden korkarım ben Yusuf!". "Aa, ölüden de korkulur mu hiç canım?" diyor gülümseyerek. "Hem imamım ben, çok ölü yıkadım;

hiçbirinin zarar verdiğini görmedim, dirilerden kork sen…" Tam mezarlığı bitirmek üzereyken takatimiz kesiliyor, kanepeyi bırakmak zorunda kalıyoruz. Kanepeye oturup dinleniyoruz. Karşımda ay ışığının alacasında insan siluetleri gibi duran kocaman mezar taşlarına odaklanıp, "Hadi devam edelim." diyorum.

Kanepeyi kaldırıp yola koyuluyoruz… Daha birkaç adım atmadan bir ağaç devrilir gibi güçlü bir ses!.. Yusuf kanepeyi bırakıp koşmaya başlıyor... Ben de kanepeyi bırakıp paçalarıma çakırdikenleri bata bata Yusuf'a doğru koşuyorum. Yüz metre ileride yetişiyorum ona. Nefes nefeseyiz. Bir süre hiç konuşmuyoruz. Sesin ne olduğunu tam olarak çözemesek de cesaretimizi güçlükle toplayarak kanepeyi alıp köye varıyoruz… Kanepeyi pencerenin tam altına yerleştiriyoruz. Oğlum çok seviniyor.

Biz daha kanepenin altındaki halıyı bile düzeltmeden gelip atlıyor kanepenin üzerine, virgül gibi kıvrılıp uyuyakalıyor…

Kırmızı plastik topumuz, kızgın sobanın sacına yapışalı dört gün oluyor. Dört gündür çorapları yumup yumup top yapıyorum. Kanepeyi kale yapıyoruz, ben de kaleci oluyorum. Kötü bir kaleci… Ardı ardına goller yiyorum dört yaşındaki oğlumdan. Sağa sola yatmaktan bedenim yoruluyor. Yorulduğumu fark edince, "Baba, biraz da ben geçeyim kaleye." diyor bana merhamet edercesine. Top yumağını her tutuşunda çorapları sıkıştırıyor eliyle, göğsüm de sıkışıyor çoraplarla birlikte.

Yüzündeki sevinç ve heyecan sönüyor birden. Onu kucağıma alıp kanepeye oturuyoruz. İlçeye gidiş gelişlerimde rastladığım kurtları anlatıyorum ona. "Dişleri kocamandı, ayak izleri kocaman!.." Önce gözlerini şaşkınca açıp merakla dinliyor beni. Sonra birden kafasını önüne eğip çorap yumağına bakarak, "Baba ne zaman top getireceksin?" diyor.

Konuyu değiştirmek için kanepenin üzerindeki pencereden karşıdaki dağı işaret ediyorum ona. "Baba, bana hamile kadını anlatsana yine." diyor. Başlıyorum anlatmaya: "Vaktiyle hamile bir kadın yaşarmış bu köylerde… Bir gün bir köyden geçerken ekmek kokusu gelmiş burnuna, canı çekmiş. Köylülerden ekmek istemiş, köylüler vermemişler.

Kadın da beddua etmiş: "Allahım, inşallah buralar sular seller altında kalır, ben de taş olurum!" Allah onun bedduasını kabul etmiş. Her yeri su basmış, kendisi de taş olmuş. İşte bu dağ ve arkasındaki kocaman göl böyle oluşmuş. Şu gördüğün dağın üzerindeki kocaman çıkıntı o kadının karnı, şurası da başı. Ne kadar da benziyor değil mi?" "Evet, baba çok benziyor." diyerek ekliyor, "Baba, neden köylüler ona ekmek vermemişler?" "Ekmekleri çok azmış o yüzden vermemişler…

" Gözünü dağdan ayırmadan kırk yaş hüznü takınarak, "Ben olsam verirdim." diyor… Geçen kış keşfettiğim bir oyunu tekrarlamayı düşünerek "Bu akşam uyuma." diyorum. "Neden?". "Tilkiler ve tavşanlar gelecek." "Gerçekten mi?". "Evet, bekle." Pencerenin önüne akşam yemeğimizden artan kırıntıları ve okulun üzerinden geçen arıktan topladığım birkaç kuzukulağını bırakıyorum. Geceyi bekliyoruz… Patırtılarla birlikte beklenen anın geldiğini anlıyoruz. Gaz lambasının ışığını söndürüp perdeyi aralayarak tilki ve tavşanın kar üzerindeki kavgasını izliyoruz keyifle…

Bir tavşan daha geliyor… Haykırıyor sevinçten… Bu keyifli şölenden sonra bir masalla giriyoruz yorganın altına…

Uyuyor hemen. Sobanın üstündeki yuvarlak kapaktan uzayıp odanın tavanında titreyen zayıf ışık huzmesine bakıyorum. Dışarıda kendini yerden yere vuran acı bir rüzgârın uğultusu… Yorganı çekiyorum yüzüme…

Gece yarısı bir çığlıkla bölünüyor uykum. Sayıklamalar… Bedeninin uykudayken hayalhanesinin hezeyanlar içinde uyanık olduğunu anlıyorum. Mahzunca alıyorum kucağıma, yüzündeki teri ve yarı açık göz kapaklarından süzülmüş bir iki damla gözyaşını siliyorum elimle. "Yarın sana top almaya gidiyorum…" Sakinleşiyor…

Önce o, sonra ben dalıp gidiyoruz yine. Rahmetli annemi görüyorum rüyamda: Dört beş yaşlarında bir kız çocuğu daha... Saçları belik belik… Uzun, mavi etekli… Lacivert bir bot var ayağında. Şarkılar söyleyerek dönüyor babasının etrafında. Arada bir dokunuyor babasının yanaklarına, bir aşk oyunu oynarcasına uzaklaşıp yakınlaşıyor ona.

Uzaklaştıkça kovalıyor babası. Kahkahalar atıyor yakalanınca… Bir kez daha uzaklaşınca aniden sis kaplıyor her yeri. Kaybediyor babasını sisler içerisinde…

"Baba!" diye bağırıyor yankılı bir sesle, "Baba!.." Birden uyanıyorum kan ter içinde. Saate bakıyorum, sabahın altısı; sessizce çıkıyorum kapıdan… Yıldızların ışığını henüz söndürmüş olan güneşi arkama alıp Hazarbaba'nın yılan gibi kıvrılan dağ yollarında dört saatlik bir yürüyüşten sonra varıyorum ilçe merkezine. Maaşımı alıyorum mutemetten…

Demli bir çay için kahveye geçiyorum. Mavi, tahta bir iskemleye oturup tavla oynayanları izliyorum bir süre. Eski tahta iskemle, altımda gıcırdarken bir iki dostla memleketin genel durumu üzerine hasbihâl ediyoruz… Öteberi almak için kalkıyorum. Renk renk şekerler, bisküviler, margarin, toz şeker, birkaç portakal… Yümnü Dayı'nın dükkânından filesiyle birlikte kırmızı bir top alıyorum en son. Namıdiğer Kamo Dayı'nın hanına geçiyorum. Acı nem kokan bir oda gösteriyor bana.

Eşyaları bırakıyorum kapının arkasına, uzanıyorum yatağa…

Gözüm karşı pencerede. Kar şiddetleniyor akşama doğru. Tedirginim… Ya yollar kapanırsa!..

Sabah, sicim sicim düşen kar taneleri altında tekrar kahveye geçiyorum… Sık sık kahvenin kapısından çıkıp kar yüklü tentenin altından dağ yoluna bakıyorum.

Pek bir şey seçemiyorum. Dağ yolunu daha net görebilmek için çarşının ortasındaki çeşmeye doğru ilerleyip seyre dalıyorum. Dağla birlikte yüreğimin de üzerine çöküp umutlarımı perdeleyen yoğun sis tabakasından başka hiçbir şey göremiyorum. Biteviye yağan kar, sabır kovamı doldurup taşırmak üzereyken "Yola çıkmalıyım!" diyorum. "Gitmeliyim artık. Durmaz bu kar!". "Bir gün daha bekle!" diyorlar… Bir gün daha bekliyorum yüreğimi bıçak gibi kesen bir çaresizlik içinde…

Üçüncü gün. Umutlarıma galebe çalmak istercesine şiddetini artırarak yağmaya devam ediyor kar. Tavla oynayanların yanında, iskemlenin üzerinde dizlerimi durmadan sallarken sol işaret parmağımın tırnağını da dişlerimin arasında öğütüyorum. Çaycı Mustafa Emmi, eski Philips radyonun kulağını bükmesiyle Enver Demirbağ'ın içli sesi, bir Şirvan hoyratıyla tutuverip yakamdan, kaç zamandır gamzede olmuş ruhumu, gamla vurup gamla zedeliyor yeniden. Sağ elimle şekeri çoktan erimiş çayı karıştırmaya devam ederken bardağa değen kaşık sesine gark oluyor notalar… Yolları kapanmış, karla kaplı bir köyün iki odalı lojmanındaki iki canı düşünüyorum. "Yarın sabah yola çıkacağım!"

Bugün dördüncü günün sabahı. Saat on. Öteberiyi renkli bir ekmek çantasına koyup çantayı düğümlüyorum.

Küçük bir mendilin içine bir parça ekmekle iki dilim peynir koyup mendili belime sarıyorum. On kilogram civarındaki ekmek çantasını bir sopaya düğümleyip sopayı sağ omzuma atıyorum. Yabani hayvanlara

karşı kendimi savunmak için dün akşam Kamo Dayı'dan ödünç aldığım çift kırmanın kayışını sol omzuma geçirip yola koyuluyorum. Karları yara yara Çukur adı verilen mevkii geçtikten sonra orman yoluna varıyorum. Bir metreye yakın karla kaplı orman yolunu bir buçuk saatte kat ettikten sonra önüme Başbayların Arığı çıkıyor. Arığı geçip dağ yolundan zirveye doğru ilerliyorum.

Saate bakıyorum, dört saat olmuş yola çıkalı... Dört saat boyunca sadece doğu istikametine yürüdüğümden, soluk güneş sadece sağ tarafıma vurmuş, gölgede kalan sol ayağım iyice uyuşmuş. İki saat daha yürüyüp Kaynarca Çeşmesi'ne vardığımda duraklayıp tamamen uyuşmuş olan sol ayağımı güneşe doğru çeviriyorum… Güneş iyice cılızlaşmış, etkisini kaybetmek üzere… Avuçladığım suyla, peynir ve ekmeğimi yiyip açlığımı bir miktar gideriyorum. Hemen karşımdaki yükseltide bitkin olduğumu sezdiğinden olacak ki hiç kıpırdamadan durup cesurca bana bakan bir tilki görüyorum.

Bu kısa molayı uzatıp karanlığa kalmamak için tekrardan yüklenip yola devam ediyorum. Zirveyedeyim. On iki kilometre yolum var daha. Zirveden inerken uçurum kenarlarındaki patikaları takip edip mola vermeden yaklaşık iki kilometre aşağıdaki Alaaddin köyüne varıyorum. Köylüler hayretle önümü keserek buraya kadar hangi cesaretle geldiğimi ve bu geceyi mutlaka köylerinde geçirmem gerektiğini söyleyip ısrarcı oluyorlar.

Ancak ben de aynı ısrarcı tavırla yola devam etmem gerektiğini söylüyorum... Alaaddin köyünü geçiyorum. Köylülerin normal zamanlarda kullandıkları patika, kar altında kaybolduğundan dere yolunu takip etmek için iniyorum yamaçtan. Beş yüz metre boyunca, yün çoraplarımın içinde sırılsıklam olduğu lastik ayakkabılarımla deredeki

suyun karla birleştiği çizgiye basarak ilerliyorum.

Güneş battı. Yukarı Çanakçı'ya ulaşmama iki kilometre var, Aşağı Çanakçı'ya ise altı. Ölgün ay ışığının altında güçlükle ilerlemeye çalışırken takatimin kesildiğini hissediyorum. Bir elimle çift kırmayı, bir elimle de ekmek çantasının bağlı olduğu sopayı sıkı sıkıya tutuyorum. Dik yamacın kenarındaki zorlu patikaya vardığımda kurt ulumaları duyuyorum.

Yanaşmalarını önlemek için tek el ateş etmemle çantanın kulpu düğümlendiği yerden kopuyor… Sertleşmiş kara düşen çantanın içindeki kese kâğıdında bulunan portakallar bir bir yuvarlanıyor yamaçtan. Çikolatalar ve bisküviler, kristalleşmiş karın üzerinde ses çıkararak uçurumun dibine kadar kayıyor. İçinde kırmızı topun bulunduğu file, yaklaşık yirmi metre aşağıdaki meşe ağacının dalına takılıyor.

Şaşkınlıkla manzarayı izliyorum bir süre. Topu almadan yola devam edemem. İnersem çıkamama ihtimalim olduğunu düşünüp mantıklı olanın yola devam etmek olduğuna karar veriyorum. Tüfeği elime alıp birkaç adım attıktan sonra tüfeğin namlusunu kara saplayıp dereye doğru inmeye başlıyorum… Meşe ağacının dalına uzanıp topu alıyorum. Yukarı doğru çıkmaya çalışıyorum, adım atamıyorum. Gücümün tamamen tükendiğini hissedip kara çöküyorum.

Kalkmaya çalışıyorum, kalkamıyorum. Kalp atışlarım hızlanıyor. İyiden iyiye tedirgin oluyorum.Dinlenmeliyim... Uzanıyorum sırt üstü kara… Nabzım gitgide düşüyor. Kararan gökyüzüne bakıyorum. Buram buram yağan kar, gri bir buhar perdesi çekiyor gözlerime. Ağır ağır çöküyor uyku göz kapaklarıma. Biraz uyuduktan sonra devam ederim yola.

Tipinin uğultusuna karışan bir ses duyuyorum yukarıdan. Bir insan sesi… Gözlerimi sesin geldiği tarafa çeviriyorum. Karşı yamaçta iki çocuk silueti… El fenerini cebimden güçlükle çıkarıp görüntünün olduğu yöne tutuyorum. Uzun etekli bir kız çocuğu ve elinden tuttuğu, kendisinden daha kısa boylu bir erkek çocuk görüyorum. "Baba!" diyor erkek çocuk sağ elini öne doğru uzatıp. "Baba!.." "Oğlum! Oğlum!.." Uzun saçlı kız çocuğu aynı yankıyla ses veriyor bana: "Oğlum! Oğlum!.." Ayağa kalkmak, onlara doğru koşmak istiyorum. Kıpırdayamıyorum… Dönüp sırtlarını el ele tutuşup ağır ağır yürüyerek uzaklaşıyorlar.

"Durun!" diyorum, "Durun, gitmeyin! Buradayım ben!.." Kaybolup gidiyorlar sisler içerisinde… Sırtüstü yatıyorum kara... Biraz para biriktirdim, memleketten bir ev alırız kendimize. Başucumda gri bir kurt… Kanlı portakal… Kırmızı top… "Baba, biraz da kaleye ben geçeyim…"

Erdoğan YILDIRIM

Zamanın Zerreleri

Taş ustası, düz kalemi ağzında tutup bir yandan da elindeki keskiyle, bitirmek üzere olduğu mezar taşının alt kısmını düzeltiyordu. Düz şekilde yatırılmış taşın her yerini süslemiş, yazılar nakşetmişti.

"Krikor!" diye seslendi ötedeki Abdal. Başını kaldırıp Abdal'a baktı taş ustası. Abdal, Ahlat'ın sırtlarına yayılmış mezarlığı eliyle göstererek "Bak şu devrana! Devran dönüyor, devran devriliyor." dedi, ağlamaklı bir sesle.

Krikor taşı yontmayı sürdürdü, yüzü biraz acıyla burkuldu. "Vaktiyle bu yurdun üzerinden kanat açtı atalarım. Senin ataların gibi, tozu toprağı kaldıran atlarıyla uçtular."

Abdal kopuzunu göğsüne bastırıp çöktü yere. Avlusunda oturduğu evi süzdü gözleriyle. Kahverengi taşları tek tek inceledi. Mezarlığa uzanan yolun başında camızları boyunduruğa bağlayan üç gence, sonra da avluyu çevreleyen alçak duvara baktı. Bir yanı yıkılmış öylece. Evin az yakınındaki kümbetin bahçesine yol açılmış sanki.

"Duvardaki yıkıntıyı niye onarmadın, ay Krikor?"

"Harzemliler, Ahlat'ı yağmaladığında duvarın orası yıkıldı. Sultan Alaaddin gelip burayı kurtardığında bu avluda durdu, Ahlat'ın harabeye dönen haline ağladı, sonra o duvardaki yıkıntıdan geçip kümbete gitti. Orada dualar edip durdu. Ne zaman o duvarı onarayım desem, gözümün önüne harabeler, ateşler, haramiler, kılıçlar gelir. Elim onarmaya varmaz bir türlü."

Abdal kopuzunu kavradı. "Tanrı sözün haktır, birdir", diyerek avucunu açıp dört parmağını birden vurdu kopuzun at kılı kirişlerine.

Kirişlerden feryada çalan bir ses koptu, sesle birlikte toz zerreleri… Zerreler havalandılar, avlu duvarının yıkıntısından geçtiler, kümbete uçtular, kümbetin eteğindeki düz taşlara sürtündüler, yükseldiler, kümbetin etrafında döndüler, göğe baktılar, Ahlat'ın yücesine çıktılar, Süphan'ın karlı yarlarına uçtular, uçurumlardan, kayalardan uğultuları tutup göle yöneldiler. Gölün üstüne varıp etrafı seyre daldı zerreler. Gördüler ki iki atlı yolda, onlara uçtular. Biri alp öteki çocuk bu iki atlının omuzlarına, yüzlerine gizlendi zerreler.

Ötede Ahlat'ın kümbetleri, kalesi belirmeye başlamıştı. Alnından gözüne inen teri sildi, Alp. Atın dizginleri elinde gevşekçe duruyordu, adam dizginleri çekti, at durdu. Az geriden gelen öteki atlıya seslendi: "Ahlat… İşte şurası!" Diğer atın sırtında on iki yahut on üç yaşlarındaki bir çocuk; rengi solmuş, yırtık bir ipek kaftanı kucağında tutuyordu. Bir eli dizginlerde…

Alp ve çocuk yan yana geldiklerinde durdular biraz. Sustular. Alp'ın zırhı, ikindi güneşinin ışığını çocuğun gözüne yansıtıyordu arada. Çocuk zırhtaki küçücük kan lekelerine baktı. "Deh" dedi Alp. Atlarını hızlandırdılar.

Sol taraflarında kalan yağız mavi göl, karşıda duran boz dağlar, üstlerine sakince oturmuş gök… Atların nal seslerini birkaç kuşun çığlıkları bozuyordu.

Önlerindeki küçük tepeyi aşan bu iki atlı, derme çatma bir evin yakınında buldular kendilerini. Evin önünde ateş yakılmış, üstünde bir kazan… Genzi yakan bir koku şimdiden burunlarına değiyordu. Kazanın başına biri geldi, yaşlıca bir kadın… Kadın başını kaldırıp atlılara baktı, elini havaya kaldırıp salladı. Alp önce çocuğa baktı, sonra atını eve yöneltti, çocuk da peşinden. Evin çevresinde gezinen kazlar, atlardan

ürküp başlarını havaya dikti.

Çocuk, evin yakınında duraksadı, durdu. Kadın kazana daldırdığı tahta küreği çıkarıp kenara koydu. Alp, kadının yakınına varıp bir şeyler konuştu, kadın eliyle Ahlat'ın iç kısımlarını işaret edip yol tarif etti. Alp az sonra çocuğun yanına döndü. "Az kaldı yolumuz." dedi başa düştü, yola devam ettiler.

Evler… Kimisi virane olmuş, kimi sağlam, kimi lal… Kalenin surları gedik gedik… Dillere destan Ahlat suspus sinmiş. Alp iç çekti: "Ağban evler yerinde taş yücelmiş; yağı sarmış yurdu, taşı toprağa sermiş."

Çocuk biraz şaşkın… "Moğol buraya da mı uğradı yoksa?"

"Moğol değil, özünden olanın ettiğidir bu."

Mezarlığa yaklaştıklarında durdular. Alp çevreye baktı, kümbetin yakınındaki evi seçti. Oraya yöneldiler.

Evin önünde uzunca bir arabaya, boyu dört arşından uzun bir taş yüklenmişti. Boyunduruğu sırtlanmış camızlar ağır adımlarla mezarlığın yolunu tutmaya başladı. Arabanın çevresinde beş kişi vardı. Gençten biri, elindeki çubukla ara sıra camızların kalça kenarlarına vurup yolu belletiyor; diğer iki genç arabanın ardı sıra gelip taşı gözetiyorlardı. Kıyafetinden Ermeni olduğu anlaşılan yaşlıca bir taş ustası ile kopuzu sırtlamış bir abdal ise daha önden yürüyerek mezarlığın yolunu tutmuşlardı. Yaklaşan iki atlıya göz ucu baktı Abdal. Herkes durdu, araba durdu. Alp ve çocuk iyice yakına gelip attan indiler, atların dizginlerinden tutup öndekilere doğru yürümeye başladılar.

Alp, başındaki börkü eline alıp kolunun içiyle alnındaki teri sildi, başını eğdi, açık avucunu göğsüne değdirdi: "Görklü selam olsun." Çocuk susuyordu, hasta düşmüş gibiydi. Baş eğip ses verip selamlaştılar.

Mezarlığa doğru yürüyüş yine devam etti. Konuşmanın henüz vakti değilmiş gibi suskundu herkes. Mezarlığın girişindeki geniş arktan su akıyordu, yarı atlayarak sudan geçtiler bir bir. Araba geçerken arkadaki gençler de taşa yüklendiler çukurda, taş arabadan düşmesin diye.

Araba arktan tamamen geçene kadar suyun kenarında durup izledi Abdal. Atlarının gemlerini tutan Alp ve çocuk da hemen yanda durdular. Abdal eğilip yerden, avucunu dolduracak irilikte bir taş aldı. Taşı suya attı, taş suyun sığ kısmında saplandı.

"Zaman, suya benzer, nehre benzer. Bulduğun en büyük kayayı tutup akan suya atsan da su, kayanın çevresini sarar. Sanki kaya orada değilmiş gibi, su akıp gitmeye devam eder. Öylece akıp gider." Yüzünü mezarlıktaki koca koca dikili taşlara döndü Abdal. Binlerce taş, binlerce mezar… Kopuzunu eline aldı, kirişlere parmaklarını vurdu tekrar tekrar.

"Onlar dahi bu dünyaya geldi, geçti.
Kervan gibi kondu göçtü.
Onları dahi ecel aldı, yer gizledi.
Fani dünya yine kaldı.
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya!"

Dikili mezar taşlarına kopuzun sesi çarptı, Abdal'ın sesi çarptı. Çekirge seslerinde, ot hışırtılarında titrek bir zaman uğultusu homurdandı.

Mezarlığın diğer ucuna kadar gidildi. Araba durdu. "Taşı yere indirin, camızları boyunduruğundan çözün." dedi Krikor.

Üç genç söyleneni yapmaya koyuldu. Abdal ve Krikor, sandukası tamamlanmış bir mezarın başında durdular. Arabadan indirilen taş, biraz sonra bu mezarın başına dikilecek. Krikor, mezarın baş kısmında toprağı ayağıyla çizdi. Gençlerden biri kazmayı vurmaya başladı.

Abdal mezarın karşısında, sandukanın öte ucunda bağdaş kurup oturdu. Kopuzu yere bıraktı. Eliyle işaret edip çocuğu yanına çağırdı. Çocuk da Alp da oturdular. Çocuk yırtık kaftanı, Alp börkünü kucağında tutuyordu.

"Yolunuz nedir, nereyedir? Anlatın."

Alp konuşacaktı ki çocuk beklenmedik bir şekilde atıldı söze.

"Ay Abdal! Babam Kirman'da bir bey idi. Fitneciler, Harzem Şahı'nı babamın üstüne uğrattı. Şahın askeri çok insana kıydı geçti. Babam büyük karındaşlarımı alıp kaçabildi, beni ölü bildi." Alp'a bakarak anlatmayı sürdürdü: "Canımı bu alp kurtardı. Hoca Ahmet Yesevî'nin erenleriyle beni sakladılar beş sene. Moğol ateşi, sarıp Kirman'ı titrettiği vakit, düştük yollara. Sora sora, babamın Ahlat'a geldiğini öğrendik. Onu bulmaktır muradım."

Abdal sandukanın taşına elini uzattı. Avuç içini taşın üstünde gezdirdi. Kimse konuşmadı bir müddet, kasvet çöktü. Tepede gezinen bulutlar beyazdan biraz boza çaldı. Bulutların arasından mezarlığın üstüne yayılan ışık huzmeleri kesildi. Yüzlere gölge düştü. Kazma kürek tıkırtıları serinledi.

"Atanı bildim senin: Kirmanlı Ataman Bey." Çocuk bu cevabı zaten bekliyor gibiydi. Heyecanlanmadı ya da belki heyecanını gizledi. Yutkundu.

Krikor ve üç genç açtıkları çukura, yerdeki dört arşınlık taşı yerleştirip dikelttiler. Taşın yarısına yakını toprağa girdi. İki arşından az daha fazlası dışarıda kaldı. Dibini doldurmaya başladılar. Mezarın başında, sandukaya yapışık yüceldi taş. Yazılar, damgalar, süsler…

Abdal'ın gırtlağından getirdiği, ıslığa benzeyen bir ses uzadı, uzadı. Alçaktan yükseğe çıktı ses, uzadı daha da. Sonra sustu.

"Bey oğlu Ataman, bey iken göçer oldu
Otağını yalaz aldı, oğullarını maraz aldı
Kimi kimsesi kalmadı, malları talan oldu
Sultan Alaaddin'e dost oldu, nice cenk buldu"

"Felek yine de gün göstermedi atana. Hasta düştü, zayıfladı. Bir ay evvel, ecel babanı aldı. Düşmandan alırken canını vermediği Ahlat'ta, maraza canını verdi baban." Ayağa kalktı Abdal. Önünde taşı dikilen mezara iki elini doğrultup sonra da çocuğa baktı. Çocuğun donan gözleri, Abdal'ın dolan gözlerine saplandı. "Bak, gör oğul! Bu kabir babanındır. Tanrı Teâla çok rahmetler kılsın üstüne!"

Çocuk oturduğu yerden doğrulup kalkmak istedi, kımıldayamadı. Çok sevdiği, çok aradığı babası şu an tam önündeydi.

Üstüne taş sanduka oturmuş, yığınla toprak örtülmüştü. Çocuk, feryatlar figanlar kopardı içinden ama dili tutuldu, ağzı mühürlendi. Feryadını, figanını çocuktan başka kimse işitmedi.

Alp, çocuğu kolundan tutup kaldırdı; eliyle sırtından destekledi. Krikor ve yamakları, diktikleri taşın az uzağına çekildiler. Dizleri titreyerek adımladı çocuk, mezar taşına yüzünü sürdü. Yaşlar gözünden yanağına aktı, yanağından çenesine… Eliyle, dikili taşı okşadı. Kabartılmış yazılara parmaklarını sürttü. Önünde uzanmış sandukaya baktı.

"Altmışa yeten yılkının alası nerede, ey babam!
Koşumlu atlar dolu ağılının otağı nerede, ey babam!
Yelesi örgülü aygıra binip kargı, kılıç tutardın.
Gaza ettiğin yurtların yeri nerede, ey babam!"

Taş ustası ve yanındakiler suskundu, Alp suskun, Abdal suskun…

Yalnızca çocuğun matemi sese, kelimelere bürünmüştü. Güneş göğün tepesinden arza eğilene dek, hâl böyle sürdü.

Epey sonradan çocuk başını kaldırdı. Eski kaftanı tutup mezarın sandukasının üstüne yaydı. Yerden avuçladı toprağı mezara serpti, mezarın etrafında döndü, dualar etti.

Mezardan az uzakta bekleşiyordu diğerleri. Abdal "A yiğit, Kirmanlı Ataman'ın balası bundan gayrı da seninle midir?" diye sordu Alp'a.

"Çocuk bana ululardan emanettir. Onu Harput'a götürmem söylendi. Harput'taki Yesevî erenlerine karışacak. Burada kalmak olmaz. Moğol buraya da gelecek elbet. Canımdan korkum yok ama emanetim canımdan ötedir."

Abdal, Alp'ın söylediklerini onaylarcasına başını salladı.

Az sonra çocuk geldi yanlarına. Bütün üzüntüsünü ve yasını göğsüne doldurmuştu. Elleri yumulmuş, gözleri boğulmuştu. Yüzüne kış çökmüş, al yanağını ak etmişti. Alp'la göz göze geldiler. Yola düşmek vaktinin geldiğini bildi çocuk. Abdal'ın eline sarılıp öptü.

"Mevla senden razı olsun! Uğurlar olsun, ey Abdal!"

"Adı kutlu Muhammed kılavuzun, kadir Tanrı yardımcın olsun. Pirlerin, ak sakallı ulların sözünde, yolunda kalasın."

Alp da Abdal'ın elinden öpüp hayır dua istedikten sonra iki yoldaş, atlara yüklendiler. Mezarlığın ucuna doğru sürdüler atlarını. Yol Harput'a… Atlar ufak taşları ezerek adımlarken çocuk geriden gözünü alamıyordu. El salladı geride kalanlara, en çok da babasına.

Avucuna, parmaklarına yel değdi. Rüzgâr karıştı havaya. Rüzgâr başlarında dolandı, inledi, iki yolcunun yüzlerinde, omuzlarında gezindi.

Yüzlerinden, omuzlarından, saçlarından zerreler topladı rüzgâr.

Zerreler rüzgâra dolandı, mezarların aralarından geçti, toprağa sürtündü, dikenlere değdi, gelip Abdal'ın kopuzunun at kılı kirişlerine tutundu yeniden.

Güven DOĞAN

Dost Mahşeri

"Kamu bîmârına cânân deva-yı derd eder ihsan
Niçün kılmaz bana derman, beni bîmar sanmaz mı?"
Fuzûlî

İBRAHİM uzun uykusundan yeryüzüne göktaşı gibi düştü. Boşlukta yüzen bedeniyle yaşama dair işaretler aradı. Eşyalar, insanlar, aletler, her şey puslu ve çukurun içinde, girdaba yakalanmış gibi dönüyordu. Salonda yoğun bakım ünitelerine bağlanmış, yaşama belirtileri taşıyan gölgeleri zorlukla seçebiliyordu. Tepesinde fasılayla 'bip'leyen monitör kablolarının arasından sarkan şeffaf hortumun içinde zaman sayacı olup tanelenen damlacıklar, ömrünün altyazısız özeti gibiydi.

O kanlı gecenin, güç zehirlenmesi yaşayanların dayatmasına yapılan itirazın, kanlı sahnelerini birleştirmeye çalışıyordu. Palet gürültüsüyle yoldaki otomobilleri ezerek gelen katil tankın üstündeki yüzbaşı elindeki otomatik tüfeğini daracık kulede sallayıp barikat yığmaya çalışan insanlara olanca gücüyle bağırması zihninde yankılandı:

"Bu kesin emirdir! Dağılın, boşaltın meydanı! Evlerinize dönün."

Hızını alamayan tank, refüjdeki direği devirmişti. Devrilen direğin tellerdeki kıvılcım arkı yol boyu sürdü. Tank, park etmiş otomobili önüne katıp sürükledi. Tankın önünden kaçan genç adam elindeki ay-yıldızlı bayrağı dalgalandırırken telefonda annesine cevap yetiştir- meye çalışıyordu:

"Dost mahşerindeyim anne! Vakit yok anlatmaya, üstüme geliyor, acele etmeliyim! İyi şeyler düşünelim, iyi olsun!"

Karanlığın zarını yırtan F-16, kulakları sağır eden sonik patlamayla geçerken, tanklara direnen kalabalığın üzerine ateş dağı bıraktı. Bir dolu volkan düştü şehrin orta yerine. İnsanlar çığlık çığlığaydı. Yanan otomobillerin arasından çıkan yaralı kadın, kocasının tedavisi için yardım istiyordu. Ağır makinalı tüfeklerin rastgele ateşi yeniden başlamıştı. Meydanı dolduran kalabalık vurulma korkusu ve refleksi ile yere yatarak, duvar, direk, otomobil gibi nesneleri siper alıyor, serseri mermilere hedef olmaktan korunmaya çalışıyordu.

Mahşeri bir geceydi. Tekbir sesleri, marşlar, otomobil klaksonları, slogan ve ıslıklarla direniş gösteren halk meydanlara akıyordu. Kalabalığın arasında beyaz harmanisiyle toplanan dervişler, daire eşliğinde "Hu! Allah!" tespihatı ile zikir halkasını kurmuştu. Toplanan halk da bu gösteriye katılıyordu.

"Ya, Hu!" nidalarıyla aşka gelen halk ikinci halkayı oluşturup bu seremonisine eklenmişti. Akça Koca, ağır yarasına aldırmadan tankın altında canını bırakmış şehide uzun zaman baktı, tebessüm etti: "Sen ne güzelsin!" Harmanisini çıkardı, şehidin üzerine örttü. Titriyordu, asfalta bağdaş kurdu. Göğsünden kan sızıyordu. Etrafında insanlar kalabalıklaştı. Sesi titriyordu. Avuçlarını açtı, dua etti:

"Rabbim merhametinle bizi de bu geceye şahit yaz, Rabbim bizi makamına lâyık gör!" Etrafında toplananlara baktı, gözleri yaşlıydı.

"Kardeşlerim! Dünya, cilve yapıp evine aldığı misafirin canına kasteden fettan kadına benzer. Biliriz ki; dünya hayatı, oyun, oyalanma, süslenme, övünme, mal ve çocuk sahibi olma davasından ibaret değildir. Ölüm bize nefesimiz kadar yakınken, Erişkin bir atın bir ayağını kaldırıp indirinceye kadar dünya üç bin fersah yol alması maniderdır. Tayy-i mekân kalbimizin ferasetidir. Dünya, gafil insanı kendine çeker, hiç

ölmeyecek hissine kapılır da hiçbir şey anlamadan karanlık kuyuya su gibi dökülürler."

Genç mürit mürşidinin yaralandığını fark edince, yanına geldi, diz çöktü:

"Hâl müşküldür Efendi Baba. Meydan kan gölü olmuştur. Koca canavarları masum insanların üstüne sürüyorlar, ateş ediyorlar. Çok cana ziyan gelmiştir.

Halk meydana döküldü tankların önüne çıkıyor, gövdelerini siper ediyorlar. Belli ki düşman, nefsimizden dökülen aç kurtçuklarmış."

"Tevekkül Salih! Kimsenin mumu sabahı bulmaz, dem gelir söner.

Dünya nimetleri, onlara bağlanarak; bizleri Allah'a yakın olmaktan alıkoymasın. Kulu yaşatan ekmek ve sudur. Müminin gıdası irfan nurudur. Çok konuşma, aklı karartır. Çok gülme, kalbi öldürür. Aklının ermediğini konuşma ki yalancı olmayasın. Her soruya cevap vermek kendini bilmezler için zillettir." Derin nefes alır, öksürmek ister öksüremez, dudağından kan gelir. "Kalp hevatırın konuk evidir. Misafirliğimiz bitmiş olup gitme vaktidir!"

Gömleğinin cebinden çıkardığı Kur'an'ı açtı. Gözlüğünü taktı. Sokak lambasının ışığında okumaya başladı. Acı acı sirenlerini çalarak ambulans geldi. Başındaki kalabalığa tepki vermedi. Sesi yavaşladı, sustu. Başı önüne düştü. Müridi sessizce ağlıyordu. İbrahim avcunun içindeki Kur'an'ı alıp öptü, alnına götürdü, şahadet şerbeti içen dervişin yaka cebine yerleştirdi.

Kulakları sağır edercesine homurdanan katil helikopter alçak uçuşla fır dönüyor, rastgele ateş ediyordu. İbrahim mermilerden

korunmak için hiç kımıldamamıştı.

*

HASTABAKICI pencere önünde yatan yaralıyı biberonla besliyordu. Yanında yatan yaralının başına hemşireler toplanmıştı. Adam yüksek sesle bağırıyordu: "Bak generalim, sana anlatayım! Yani, öldükten sonra ne olacağınızı bilmek ister misiniz? Boş ver, işinize bakın! Anlatsam da anlamazsın!" Hemşire, iğne ile sakinleştirici ilacı serum odacığına akıttı.

"Babam konuşmuyor? Kim küstürdü babamı! Baba beni biz vurduk! Kızma bana!"

SU isterken, İbrahim'in kısık sesi ağız boşluğunda eriyordu:

"Su istiyorum. Bir yudum su. Birkaç yudum su. Bir bardak su."

Hareket edemiyordu. Ağzındaki hortum neyin nesiydi, kaskatı kesilip betonlaşan bu beden kimindi? Soğuk ter döküyordu. Biraz su içebilseydi çok iyi gelecekti. Sırtı acıyordu. Karnından sarkan hortuma dokundu. "Yarım bardak su!" diye içinden geçirdi. Cenin olmuş hortumlarla mutasyona evirilen robot muydu? "Beni yaratığa dönüştürüyorlar," diye düşündü. Yandaki hastanın etrafına doluşan doktor ve havarilerine baktı. Hasta bir ara can havli ile "Yavaş olsana, geberttin beni!" diye bağırdı hemşireye.

İbrahim gözlerini açık tutmakta zorlanıyordu. Doktorun sesi sakindi.

"Temizleyin yarasını, tamponu yenileyin! Sakinleştiriciyi iki doz verin."

İbrahim'in ayıldığını fark eden hemşire doktorun kulağına fısıldadı. Ekip, İbrahim için döndü. İbrahim su istiyor fakat sesini duyuramıyordu. Şişe dibi gözlüklü asistan İbrahim'i yarım dönüşle tetkik

etti. “Demek uyandı hastamız. Bir mucize daha.” İbrahim işaret parmağını hareket ettirmeye çalıştı. “Demek parmak. Parmak, tamam olsun bakalım. O da bir şeydir.” Hemşireye talimat verdi. “Mümtaz Bey'e haber verin! Belalısı uyandı.”

İbrahim yorgun hissediyordu.

"Hadi, aç gözlerini, benimle konuş, beni bırakma.” Akşam çok kötü şeyler oldu.

“Su versene bana, su istiyorum!”

Hemşire ekran bilgilerini kartına işledi. Kan, enfeksiyon, öteki neydi? İbrahim su istemekten yorgun düşmüştü gözleri kapandı.

"Nerdeyim ben? Neler oluyor? Deli gömleğimi çıkarın, hareket edemiyorum. Su istiyorum! Kaçıp gitmeliyim buradan, kana kana su içmeliyim…”

*

HASTABAKICI geldi. İbrahim'in örtüsünü kaldırdı, altındaki bezi değiştirirken burnunu tuttu. Yandaki hasta de burnunu tuttu. Hastabakıcıya seslendi. “Ben iyiyim, gidebilir miyim?” Hastabakıcı ona yüz vermiyordu. Yaralı konuşuyordu:

“Sen Darbeci General misin? Baksana General! Söyle doktora ben iyiyim! Valla, yeminle gönderin beni.” General kızgın ve öfkeliydi. “Demek iyi oldun. Bu tespit iyi işte. Az sonra gelecek doktor. Kendin söylersin.”

Asker gönül koydu generale:

“İyi ki sana da bir şey yap dedik! İyilik neyine senin?”

Çalan bir telefonun kemençeli yayla havası melodisi koğuşta yankılandı. Başlar telefonun çaldığı yöne döndü, tebessüm ettiler. Masada telefonuyla uğraşan hemşire kaş üstü bakarak hastaları taradı. Telefonda

yayla havası melodisi bir zaman daha sürdü. Hemşire radar gibi etrafı tarayarak sesin hangi hastadan geldiğini bulmaya çalıştı. Hedefe yaklaştığında telefondaki yayla havası melodisi sustu.

Hemşire bu itirazı umursamadı: "Aynen dediğiniz gibi oluyor bayım! Siz yarın öbürsü gün çekip gitceniz, biz buruşuk kocakarı olana kadar köle gibi derdinizle dertlenicez! Sidiğinizi, altınızı temizleyip filizi duvarlara aşk yaşayacağız. Siz ne yapcaksınızmış?"

Hastaların hoşuna gitmişti bu maço hitap:

"Yarın öbürsü gün çekip gitcekmişiz!"

Hemşire tebessüm etti: "Aferin… Ay-nen. Başhekim yoğun bakım hastalarına telefonu yassaklıyo, yassağı koyan ben miyim?" Sessizlik. "Deilim!" Düşünür. "Neymiş?"

Hastalar hep bir ağızdan:

"Yassağı koyan sen değilmiş."

Hemşire başını sallar. Parmağını uzatır sorar bir hastaya: "Kim koymuş?"

Hasta başını kaşır, tavana bakar. Kopya çekercesine mırıldanır: "Başhekim koymuş!"

Telefonla konuşma ihtiyacındaki Laz hasta, bu 'yassaktan' pek muzdariptir:

"Bak hemşerum. Anayasanun 22.mattesine isnaden; Millî guvenluğun gamu düzeni içinde, verilmiş hâkim karari olmadukça; haburayı eyi anna hemşaire gızum, hekim demiy, hâkim diy. Devam edelum: Herkes, haberleşme hurriyetine sahipdur. Haperleşmenun özel olmasi ve gizliluğu esastur. Karişamazsun!" Öksürdü. "Biz hastayız, mahküm değiliz! Efendum, bu böyle devam edemez! Başpakanun malüm tanişmani bizdendur. Eyi tanir beni. Bu meseleyi ikiden ikiye

halletmemuz elzem olmiştur."

Koğuşta gülüşme ve homurdanmalar sürer. Cesaret alan başka bir hasta itiraza devam eder: "Evet ya bu ne ilkelliktir? Burası Guantanamo kampı mıdır?"

Hemşire son sözcüğü hayal âlemine dalarak telaffuz etmeye çalıştı:

"Guatemala mı dediniz? Orasını biliyorum. Tatil beldesiymiş."

Başka bir hasta: "Senin gibilerin ve patronlarının kapatılması gereken yer!"

Hemşire telefonun klavyesini heceleyerek tuşladı: "Gu-an-te-la mı demiştiniz? Haa, geldi… Guatemela. Biliyordum orayı ben." Laz Emicenin Anayasa kanunu bilmesi merak uyandırmıştı: "Merhaba efendi, Bendeniz Mazlum. Ne iş yaptığınızı sorabilir miyim?"

Laz Emice memnun görünmüyordu:

"Ne maksat soraysın? Neden icabetti?"

Bendeniz Mazlum gayet yumuşak sesle:

"Hukuk bilginize hayran kaldım."

Laz Emice övünür:

"Oyleyimdur. Kanunun mühim yerlerini bilakis bilirum."

Bendeniz Mazlum: "Evet bunu anladım da işinizi, iştigalinizi ondan merak ettim."

Hemşire telefonunda sörf yapıp gezindi, ağzı kulaklarına varmıştı: "Pek güzel yermiş. Kim istemez oraya gitmek?" Düşünür. "Zor, kim bilir kaç paradır? Otur yerinde kızım."

Servisin kapısı açıldı, doktor ekipleri Yoğun bakım salonunda hastalarına dağıldılar. Telefon tartışmasını yapan hasta doktora telefon yasağını çözümlemesi talebinde bulundu:

"Doktor Bey, Laz Emice bir avukattır. Der ki: Anayasanın 22.maddesi gereği; konuşma özgürlüğümüzü engellemenizden men ediyor sizi."

Doktor önündeki hastasının sağlık değerlerini inceler, notlar alır : "Eee?"

Laz Emice: "E'si gözuğe girsun. Yuzinü çevirme bağa. Dön da goniş. Utan, utan, biz esir miyiz? Gonişmayim diyrım ama, biz buraya keyif için gelmeduk."

Doktor yüzünü dönmek zorunda kaldı: "Başhekimliğin tasarrufu beyefendi. Bizim yapabileceğimiz bir şey yok. Takdir edersiniz ki burası yoğun bakım ünitesi. Hayati tehlikenizin sürdüğü yer. Servise çıkınca telefonlar serbest bırakılıyor."

Laz Emice: "Anayasanın 22. Maddesini ihlal edilirsa bu suç kapsamina girer!"

Doktor Mümtaz, tartışmayı sürdürmez. "Haklısınz!" deyip hastaların arasından geçerek İbrahim'in yanına gelir. Monitör değerlerine bakar. Bip… Bip… Bip… Elini alnına koyar. İbrahim gözlerini araladı. Doktor Mümtaz'ın dudağına tebessüm yerleşir:

"Aferin sana, işte böyle, katıl bize. Yaşamaya devam!" Tahlillere baktı. "Bu herifler rahat durmayacak, lazımsınız bize. Gazı gelen pis kokular saçıyor." İbrahim'in üzerindeki nevresimi çekti.

Hemşireler suratlarını ekşitti, yayılan çürümeye yüz tutmuş ayağının ağır kokusundan burunlarını tuttular. Yaranın hızlı kötüye gidişi rahatsız ediciydi..

"Kangrene dönüyor. Beklemez daha. Elif hemşire beşten sonra randevumuz yoksa Fedakâr Efendiyi ara, ameliyathaneyi hazırlasın."

Doktor Mümtaz'dan yüz bulamayan hasta, Laz Emice'ye döndü:

"Beyefendi merakımı mazur görün lütfen. Zatıâlileriniz avukat mıdır? Ne işle iştigaldir? Maluma, kanunları sular seller gibi biliyorsunuz?" Laz Emice avukat ne ki anlamında dudak büktü, gururlu bir şekilde baktı:

"Eski bir kürek mahkûmu olarak kayda geçebilirsuğuz!"

*

İBRAHİM ameliyathaneye götürülürken mırıldanıyordu:

"Haydülen de haydülen, Karadağlar'ın sandalı da sandalı. Vurulmuş da kaneyor Kerimoğlu'nun her yanı."

Elif Hemşire sedyeyi durdurdu. Kulağını yaklaştırıp İbrahim'i dinledi. "Haydülen de haydülen şu dağlarda geyik kalmadı..."

Elif Hemşire, hareket etti. Sedyeyi sürerken Doktor Mümtaz'ı telefonla aradı. "Doktor Bey hastamız kendi kendine konuşuyor." Sessizlik. "Anlaşılmıyor efendim. Karadağ diyor, sandal, geyik diyor, geyik mi neyin kalmamış."

*

AMELİYATHANE soğuktu. Fedakâr Usta, İbrahim'in kollarını bağlıyordu. Narkozu alan İbrahim, türküyü söylerken dili dolanıyordu:

"Oyn'ülen de kör Arabım sen oyna. Senden başka yiğit kalmadı."

Fedakâr Usta acı acı gülümsedi:

"İlahi âdem güldürdün dertli kulu. Allah da seni güldürsün. Allah için iyi direndin. Gittin geldin. Şimdi de Kerimoğlu zeybeğini ne de sakin söylersin." Doktor, Mümtaz'a baktı, başını salladı. "Bu adam bizimle matrak mı geçiyor? Baksana nasıl da sırıtıyor?" İbrahim'in üzerindeki yeşil örtüyü göbeğine kadar sıyırdı. Kaval kemiği ve damarı parçalanmış, ayağı morarmıştı.

"Anestezi verilerini göreyim." Başını salladı. Mırıldanır. "Zor

Hemşire baş hareketiyle olurladı. İspirtolu kalemle bacağın kesilme hattını kontrol edip çizdi. Fedakâr Ustayla bakıştı, başını salladı. "Bacağın durumu çok kötü. Allah yardımcısı olsun!" Elini uzattı, "Bisturi…"

Keyifsizdi. Pensle damarları deriden ayrıldı. Yüze çıkan damarlar düğüm üstüne düğüm atılarak bağlandı. Doktor Mümtaz kaval ve baldır kemiğinin etrafını temizledi. Kıskaçlar takıldı. Elif Hemşire testereyi uzattı. Göz kırptı. Neşelenmeye çalıştı.

*

AMELİYAT zor tamamlanmıştı. Doktor Mümtaz ter içindeydi. Elif Hemşire alnında biriken teri sildi. Fedakâr Usta: "Bacağı ne yapalım, bazıları mezarına gömmek için alıyor."

Doktor Mümtaz: "Adamı ölmeden gömdün Fedakâr Usta. Morga götür. İsterse verirsin!" İbrahim'in soluk alışına, nabzına baktı:

Elif Hemşire yapılan ameliyattan memnundu:

"Adam direniyor. Güzel iş çıkardınız Mümtaz Bey. Elinize sağlık."

Doktor Mümtaz, Kerimoğlu türküsünü mırıldanarak ameliyathaneden çıktı.

*

DARBECİ dört pırpır astsubay ölümün dönemecindeydi, silahını indirdi. 'Askerine söyle onlar da indirsin.' Silahlar iner. Şaşkındırlar. 'Ne edeceğiz bunları şef?' Arkalardan bir ses: 'Kazığa oturtalım!' Daha neler. 'Saçmalama Yiğido.' Askerleri salar.

'Hadi, kışlanıza dönün! Hainle bir olup halkına ihanet etmek Türk askerine yakışmaz!" Evet hazirûn, pasif direniş ve söz eylemiyle başarıya ulaşılmıştır. "Ülen tabansızlar ne halt etmeye burdasınız?"

sırıtıyordu:

"Ne düşınıysınız, tiri tiri kömelum gitsun!"

Asker anlatıyor: "Kamuflajınızı giyin, tatbikat var dediler, geldik! Bildiğimiz bu."

Silahını bırakan asker, sivil halk kol kola selfi çektirirken; İbrahim mukavemetin bu kadar kolay sonuçlanacağını düşünmemişti. Linç edilen bir askerlerin kanlı görüntüleri telefon ekranlarında paylaşılıyordu. İbrahim, yanında korkudan titreyen askerin omzunu tuttu: "Hayatın neresinden dönersen kârındır asker. Dertlenme, bu da geçer!"

Sinsice alçaktan uçan koca metal yığınının yaylım ateşi asfaltı cehenneme çevirmişti.

İbrahim alev gibi, ateş gibi karnına ve bacağına saplanan mermilerin ilk yakıcı sıcaklığını, sendeleyip düştüğünü hatırlıyordu. Yüksek voltajlı elektrik akımına tutulmuş gibi şiddetli bir şoktu. Hiç böyle güzel vurulmamıştı. Karnı, göğsü, bacağı delik deşik olan İbrahim, kelimeişahadet getirmeye çalışırken; yerçekiminin kaybolduğu boşlukta yüzer gibiydi. Vücudu katılaşıyordu. Yardımına gelen Dadaş, İbrahim'in başını dizine koydu.

"Kardaş, nasılsan?" Avucunu yüzünde gezdirdi. "Beni görir misen?" Başını sallayan İbrahim'in yarasını kontrol etti. "İyisen iyisen… İnşallah! Beden yarasının ehemmiyesi yohtur, kalbin sağ selamet olsun yeter! Maşallah, gazi de olmuşsan. Seni çok kıskanirem. Dua eyle benim için, ben de olmak istirem!"

İbrahim'in sesi kesilmek üzereydi, "Biraz suyun var mı?" diye sordu. Başucunda merakla bekleyenler, "Su!" diye seslendi Dadaş. Su şişesi elden ele geldi. Dadaş refüj bariyerine yaslandı, dizinde yatan İbrahim'i küçük yudumlarla içirdi. Naif bir tebessümle baktı İbrahim'e:

"Fazla içme kardaş. Bakarsın dert olur yüregine."

*

İBRAHİM servise alınmıştı. Başının üstünde ısrarla dönüp duran karasineğin vızıltısıyla uyandı. Gözlerini araladı. Güneş huzmelerini yelpaze gibi yayarak odaya düşürüyordu. Sol kolundaki uyuşmayı hissetti. Askıdaki serum torbasından koluna tanelenen damar bağını fark etti. Damlaları saydı: "Bir, ki, üç, beş, yedi, dört, sekiz, on bir, yirmi dört, kırk altı, otuz üç, on beş… Ne zaman bitecek bu koşturmaca?"

Doğrulup oturmak için hamle yaptı, ayağından destek alamadı. Nevresimi üzerinden sıyırdı. Sol ayağının diz altından aşağısı yoktu. Gözlerini yumdu, açtı, yumdu, açtı. Avcunu kaldırdı baktı, yüzüne değdirdi. Elini bacağına uzattı bacağında sargıyla biten boşluğu kontrol etti. Avcuna baktı, sağ ayağına dokunabiliyordu. Eliyle havayı avuçladı. Gözlerini yumdu başını salladı. Rüya değildi! Başının arkasına monte edilmiş EKG, kalp ölçümü, oksijen saturasyonu, basınç, ısı gibi parametrelerin izlendiği hastabaşı monitörünün acayip tik taklarla çizdiği dijital grafikleri boş gözlerle izledi.

*

KAPI açıldı, Hemşire odaya girdi. Monitörden hastanın hayat bağlarını incelerken İbrahim'in uyandığını fark etti. "Uyandınız, bu güzel işte." İbrahim başını salladı. Hemşire hızla odadan çıktı gitti. Bir süre sonra çene sakalını itinayla çevirmiş şişe dibi gözlüklü Doktor avenesi ile odaya girdi.

"Ben Doktorunuz Mümtaz. Günaydın, kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

"Tek bacaklı acılı bir penguen!"

Doktor Mümtaz, asistanları ve hemşire Elif uzun günler bilinci

kapalı olarak yatan hastasının dönüşünden memnundu. “Neden penguen?”

Hüzünle gülümsedi İbrahim:

“Zaten iki ayakla bile güç bela yürüyorlar.”

Doktor Mümtaz, dudak büktü, elindeki kalemle başını kaşıdı: “Fark ettiniz demek.”

İbrahim sakin görünmeye çalışıyordu: “Fark edilmeyecek gibi mi?” Toparlanmaya çalıştı, olmadı. Acıyla kasıldı.

“Üşüyorum. Güneş aciz kulun ayağına geldi, kul ayağa kalkıp ısıt beni diyemiyor, teşekkür edemiyor güneşe!”

Hemşire monitör bilgilerini hasta kartına işledi. “Karın boşluğumdaki şeyler kımıldıyor sanki.” Alnından bacaklarına uzanan bir üşüme sardı bedenini. Kafası, elleri, ayakları, düşünceleri buz kesiyordu. “Üşüyorum Doktor!” Elif Hemşire dolaptan battaniye alıp İbrahim'in üstünü örterken, Doktor Mümtaz, Kerimoğlu türküsünü mırıldanıyordu. “Bu türküyü söylüyordunuz?” İbrahim, düşünür. Söyleyeceklerini toparlamaya çalışır. “Dünyanın yükü üzerimdeymiş gibi.” Etrafına bakındı. “Bir ara uyandım, mahşer yeri gibiydi orası. Ne olduğun hayal meyal hatırlıyorum. Hangi vakitteyiz?”

Doktor Mümtaz, “Hangi vakti hatırlıyorsun?”

“Hatırlamıyorum ,” dedi İbrahim.

Hemşire telefonuna baktı. “Ağustos'un yirmi üçü. Yoğun bakımda bir ay kaldınız. Özel servistesiniz. Doktor Mümtaz, İbrahim'in yarasına baktı. Elif Hemşire sargıları çözüp pansumanı sürdürürken; “Ayağınız için üzgünüz. Kararı zor verdik. Kangren vücudunuza yayılıyordu. Senin rızanı almak için zamanımız yoktu. Neden burada olduğunuzu hatırlamıyor musunuz?”

İbrahim gözlerini yumdu. Helikopterin yaylım ateşini, direnişçilerin çığlıklarını, ambulansın sirenini ve ışıldağını hatırladı. Gözlerini açtı. Nefes nefeseydi:

"Darbe ne oldu? Gece nasıl bitti?"

Doktor Mümtaz gülümsedi: "Engel sizsiniz! Başaramadılar!"

"Oh!" Çekti İbrahim. "Giden bacak olsun! Memleket işlerinde küçük bir teferruat."

Elif Hemşire: "Şimdi onlar düşünsün."

İbrahim: "Gazete aldırabilir miyiz? Geçmiş günler de olabilir."

Hemşire hasta takip çizelgesiyle geldi: "Kimliğiniz yoktu üzerinizde, yakınlarınızı bilgilendiremedik."

*

İBRAHİM gözlerini araladı, Doktor İsmet, elindeki gazeteyi katlayıp, masaya bıraktı: "Ben Doktor İsmet, psikiyatrınız, nesnel tanımla sanal insan baytarınız. Neden burada olduğum hakkında bilginiz var mı?"

İbrahim 'evet' anlamında başını salladı:

"Seni kim çağırdı? Neden burdasın?"

"Dalak ciğer açığı var, belki senden alırız!"

İbrahim gülümser. " Mandıranın yolunu şaşırmışsınız! Aynana bakıp şeytanlarımı defetmem için kimsenin telkinine ihtiyacım yok! Bakınız, ayna deyip geçmeyin. Saygısızlar aynaların da ruhlarını boşalttı. Ara boşluğa baytarları koydular."

Doktor İsmet tebessüm etti, gözlerini yumdu açtı, başını eğdi:

"Bak bu tespitlerin güzeldi. Aynalarımız görünmez kaza. Seninle iyi anlaşacağız."

İbrahim kaşlarını çattı. "Dünya savaşları, açlık, su ve petrol

kavgaları, yıkılan ekolojik denge. Medeniyet kırılmaları, geri çekilmemiz, yaralı belleğimizin aidiyet travması.

Ciddi şeyler söylemenin çok fazla anlamı ve gereği kalmadığı inancına tapınmalar, milletin aidiyet sorunu, insanı köleleştiren yırtıcı küreselleşme, insanı tutsak eden devasa mağazalar! Çer çöp, çer çöp, çer çöp… Baytarların yapabileceği tek şey kısırlaştırmak. Bir de konuşmak."

İbrahim yorulmuştu: "Seninle olmaz doktor. Senin putların çok fazla. Onları kırmak için bin yüz İbrahim, bin yüz balta yetmez!"

Doktor İsmet şaşkındı, farklı bir malzemeyle karşı karşıya idi:

"Şüphem yok. İtiraz ediyorum. Delisin, anlaşamayız. Akıl oyunları olmadan. Ne siz benimle işkence çekin, ne de ben travma yaşayayım. Kaybettiğiniz bacağınızı konuşalım."

"Hatırlatman faydalı oldu. Durumum birazdan çok daha vahim. Omuriliğime komşu olan metalleri çıkarmaya yardımcı olursan, tutunacak bir konumuz olur. Daha faydalı bir iş yapmış olursun."

*

KAPILARIN ne kadar ayrıcalıklı nesneler olduğunu hastane odaları çok iyi bilirdi. Hikâyeleri onlar anlatmalıydı. Koridorda yaklaşan ayak sesleri, gelenin dost olma umuduyla, nabzın en yüksek volümünü yakaladığı seslerdi.

Kapı önünde anlık duraksamalar çok uzun gelirdi. Gelen bir dost ile aralanacak olan kapının menteşe gıcırtısı, dünyanın en güzel sesiydi.

Bir buçuk ay üzerine İbrahim'den haber alan İfakat Hanım, hasta yatağının kenarına ilişmiş hâlde kocasına yaşlı gözlerle bakıyordu.

İbrahim, İfakat Hanımın elini tutmuş, gülümsüyordu.

"Vakit nedir hatun? Annemin sağlığı nasıl? Çocuklar ne yapıyor?"

İfakat Hanım mutlu ve sitemkârdı. Endişesini atamamıştı

üzerinden.

"Çok iyi," dedi İfakat Hanım, "Seni buldum, vakitten çok ne var dünyada?" Düşünür. "Eee, sizi nezaretlerde, hapishanelerde ziyaret etmeye alıştık, lâkin hastane odası da sana pek yaraşmış gibi. Çok zor günlerdi. Sizden haber alamayınca öldük öldük dirildik!"

"Eyvallah İfakat Hanımcım, ne oldum dememeli." Kulağına eğildi. "Bu ilaç kokan kabristanlıktan bir an önce nasıl çıkabilirim demeli!"

Kapı açıldı Doktor Mümtaz ve Elif Hemşire odaya girdi. Doktor gülümsüyordu:

"Şu dağlarda geyik kalmadı," türküsünü söyleyerek yanına geldi. İbrahim, İfakat Hanımla tanıştırdı: "Eşim!" dedi. Doktor başını eğdi selamladı.

Elif Hemşire askılığa yeni serum şişesini takıp, kelebeğini açınca damlacıklar zaman sayacı gibi tane tane düşmeye başlamıştı. İbrahim uzatılan hapları yuttu.

İfakat Hanım İbrahim'in alnında ve göğsünde biriken teri kuruladı. Doktor Mümtaz İbrahim'in üzerindeki nevresimi çekti. Kesilen bacağı fark eden İfakat Hanım tiz bir çığlık attı. Doktor Mümtaz'ın işaretiyle Elif Hemşire, İfakat Hanımı koridora çıkardı. Elif Hemşire anlatmayı denedi:

"Ayağından ve karnından isabet almış, yedi ameliyat geçirdi. Kurtulmasına, sağ kaldığına şükredelim. Kurşun kemiği parçaladı. Ayağını kesmek zorunda kaldık. Kangren olmuştu, son çaremiz... Bel bölgesinde kemiklere saplanmış iki şarapneli alamadık. Sinirlere çok yakın, müdahale edemiyoruz." İfakat Hanım ağlıyordu. "Sizin sükûnetinize ihtiyacı var."

*

ETTEN, kemikten, silahsız darbesavarlara dönüşen direnişçiler canlı kalkan olarak darbecilere gecenin infialini yaşatıyordu. Annesinin ayırtında olamadığı cansız bedenine sarılmış sekiz yaşlarındaki kız çocuk, yerde kanlar içinde yatan annesinin kanlı yüzünü küçük eliyle sıvazlıyordu. Dizleri üzerine oturup karnını göğsüne yapıştırmış ağlıyordu:

"Hadi Anne uyuma, gidelim burdan!" Koşmakta olan gence seslendi.

"Baksana, annemi uyandıramıyorum, yardım et bize." Genç koşmaya devam etti. Hırkasını çıkarttı, annesinin başının altına koydu. Kalkıp yürümek için hamle etmeye çalıştı.

Dizleri taşımadı onu, yığılıp kaldı. İbrahim, gölgesini ezmeye çalışan çocuğun anlamsız çabasına baktı. Çocuk sümük salya ağlayarak koşuşturan insanlara bakıyordu. Yanına gelen köpekle oynadı. İbrahim ve refüjdeki yaşlı adam yaralı kadının yanına gitti. İbrahim nabzına baktı. Başını üzüntüyle salladı. Yaşlı adam konuşurken uzun kırlaşmış sakalı titriyordu:

"Şehide dua! Şefaatçimiz olur inşallah!"

Elindeki bayrakla üstünü örttü.

Çocuk ağlamayı kesti, gözyaşlarını gömleğinin koluyla kuruladı.

Biraz endişe, biraz merakla soruyordu:

"Niye örttünüz annemin yüzünü, namaz mı kılacak?"

Yaşar Bedri ÖZDEMİR

Meçhul Âşıklar Diyarı

Bağrı cömert topraklara...

Çok değil, İsa Mesih'in doğumundan 1650, dahi hicretten 1028, Sultan Alparslan'ın ordularını Ahlat önlerine getirmesinden 579, dahi Sultan Mehmet'in fatih unvanıyla müşerref olmasından ise 197 sene üç ay iki gece sonrasının olduğu tarihe, rivayet ehilleri şerh düşmüşlerdir. Hikâye oldur ki o devirde enlem ve boylamı henüz bilinmeyen fakat ismi ile namlı Torosların bir rivayete göre güney, bir rivayete göre ise kuzey yamacında, şafağın sökmesiyle beraber iki mezar peyda oldu.

Adına sonradan Meçhul Âşıklar Diyarı denecek bu yerdeki garip olaya âlimler, arifler, dahi ukalalar, sohbet ve kelam ehilleri dahi Yörüklerin güngörmüşleri bir mana veremedikleri gibi hayretfeza ve hayretzede ve ibret eteğini birer birer yüzüne çektiler.

Raviyanı ahbar ve kelam ehillerinin naklettiğidir ki mezar taşlarının birindeki mim harfinden yola çıkan ulema taifesi, burada yatanlardan birisinin Melami veya Mevlevi şeyhi olup gayet de ulu bir zat olduğunu söylediler.

Yörüklerin güngörmüşleri ise her iki mezarda biten gül ve bu güller arasında biten karaçalıları delil gösterip burada yatanların fâni dünyada vuslatı bulamayan ve belki sevdaları artık Hak aşkına dönüşen âşıkları işaret ettiğini söylediler.

Yine güngörmüş Yörük kadınları ki bu güngörmüşlüğünden kendilerine 'kocakarı' derler, bu mezar taşlarının 4. Murat'ın Bağdat

seferine katılan, seferden ancak on yıl sonra yeni bir azmi seferle evlerinin yoluna koyulan, başlarına bir şey gelir de isimleri dahi cisimleri kaybolmasın diye mezar taşlarını da sırtlarında taşıyan iki kardeşe ait olduğunu söylediler. Bu rivayete şiddetle reddiyede bulunan şuara tezkirecileri ise mezar taşını sırtında taşıyanların taşa ismini de yazması gerektiğini fakat mezar taşlarında, bir beyit ve dörtlükten başka bir şey olmadığını not düştüler.

Bölgeden geçen kervan sahiplerinin, çerilerin, çerçilerin yaygın kanaati ise burada yatanların nefis mertebelerini emin adımlarla geçen Horasan Abdalları olduğudur ki hırkayı tacdan geçerek yola revan olmuşlar ve burada terki terk etmişlerdir.

Saz âşıkları ise burada yatanlar için atışmalarında "meçhul" ayağını verip Adı yok namı ünlü/ Tacı yok taşı ünlü/ Meçhul âşıktır adı/ Sazı yok gamı ünlü gibi türlü yakıştırmalarda bulunmuşlar, hatta atışmaları bir rivayete göre yedi gün yedi gece, bir rivayete göre ise on iki gün on iki gece sürmüştür.

Yörük çobanlar güruhu arasında dolaşan meşhur söylence ise mezarların Yörük bir yiğit ile yedi silsile evveli tekfur olan Rum bir kızın mezarı olduğudur ki deliler taifesine mensup olanlar da bu savı doğrulamış hatta her zaman buluştukları yerin de onlara kabir olduğunu eklemişlerdir.

Rivayet ehilleri yine rivayet ve hikâye ederler ki bu iki mezarın meçhul durumu dillere destan olduğu gibi meçhullüğüne de deva bulunamamıştır. Obalarda, kıraathanelerde, bedestenlerde dahi hamamlarda, dünyanın keşmekeşiyle türlü hâllerini yâd edip dertlenenlerin laf arasındaki en büyük derdi yine bu iki mezar olmuştur.

Sevda ateşiyle yanan nice civan delikanlılar, kızlar kendi

ahvalinden bu iki mezara methiyeler sunarken; sıla özlemi çeken, boşa yol gözleyen garip gureba ise bu mezarlara ağıtlar yakmaya devam etmişlerdir.

Bu mezarlarda herhangi bir hikmet olmadığını söyleyenler ise ahali tarafından şiddetle dışlanmış, meclislerden kovulmuş dahi yüzlerine bile bakılmaz olmuştur. Beyler, efeler dahi ensesi kalın efendiler ise ünlerine ün katmak için bu mezarlarda yatanların ismini, cismini, namını bulana ödül bahşedeceklerini söylemişlerdir.

Ahalinin derdiyle dertlenen dahi bu gizemli mezarların sırrını çözerek kara bahtlarının açılacağına inanan, en mühimi de gâhi nalan gâhi giryan gâhi suzan olan gönüllere bir dem ferahlık vermek isteyen nice koç yiğitler, civan delikanlılar azmisefer ederek yola revan olmuşlar da akıbetlerinden haberdar olan olmamıştır…

*****

Halaskârgâzi Caddesi'nde gün ağarmaya başlarken, caddeyi boydan boya kuşatan taş binalar gövdeleriyle beraber gerinerek gecenin zulmetini üzerlerinden atmaya hazırlanıyordu. Birazdan Dersaadet'te sabah ezanları okunmaya başladı.

Şehrin uzak semtlerinden itibaren gökyüzünü kaplayan kızıllık, tarihî yangınlara nazire gibiydi. Günün sabaha döndüğü bu saatlerde, Nazif Bey'in uyku mahmuru gözleriyle tavana çizdiği resimler, gittikçe anlamsız şekillere dönüşüyor, bu durum yorganı üzerinden atma telaşını gitgide artırıyordu.

Yetmiş iki yılın verdiği yorgunluğa meydan okuyan Nazif Bey, tavandan umduğunu bulamayarak yatağın kenarına yavaşça oturdu. Ayağa hemen kalkmaya mecali yoktu. Gözlerini hafiften kabarmış muşambaya sabitleyip kımıldamadan öylece bekledi. Zihni karışıktı,

unuttuğu ve kendisine keder veren bir şeyleri hatırlaması gerektiğini anımsıyordu.

Gövdesinin derinliklerinde bir yerde gizli bir sızı, hatırlayamadığı bir sıkıntıya dönüşüyor, iç huzurunun yollarını kapatıyordu. Dar kapısı salona açılan yatak odası biraz daha aydınlanmaya başlayınca, muşambanın kabardığını görüp ayağıyla düzeltmeye çalıştı. Bu zor bir meşgaleydi onun için, beceremedi.

Hafızası Nazif Bey'in içinde düğümlenmiş bir keder olduğunu dikte ettikçe o hatırlamakta zorlanıyor, kabarıklığını düzeltemediği muşambayla tekrar cebelleşmeye başlıyordu. Fazlaca süren bu kısır döngüyü Boğaz'dan gelen vapur sesleri bozdu. Başını kaldırıp sesin geldiği yöndeki pencereye baktı. Ortalık besbelli aydınlanmıştı.

İçindeki kedere inat bir mukavemetle tüm gövdesini ileri attı. Eklemlerinden gelen seslere aldırış etmeden doğruldu. Odasının mor perdeleri gün ışığına karşı koyamıyordu artık.

Her sabah ayağa kalktığında yaptığı ilk iş için yeterli aydınlık oluşmuştu. Yatağının karşısındaki duvarda asılı olan Saatli Maarif Takvimi'nden ve ömründen bir günü daha kopartıp üst damağına yapışan dilini kurtardıktan sonra ağzından şu sözler döküldü. “10 Ekim Pazartesi. Sene 1977. Yılın iki yüz seksen üçüncü günü. 26 Şevval Hicri 1397.” Göğsüne eski ekimlerin hazin hüznü çöktü. Geçen zamanın sesine kırıcı bir uzaklık getirdiğini hissetti. Takvim yaprağını avuç içine alıp kuvvetlice sıktı. Garip bir ürpertiyle tekrar pencereye baktı, dışarı çıkma vakti geldi geçiyordu.

Nazif Bey, üç katlı Kumru Apartmanı'nın kapısından çıktığında, saatler gecikmiş zamanları çalıyordu. Derin bir nefes alıp sabahın serinliğini içine çekti. Gökyüzünde bulutların seferi, yeryüzünde

insanların telaşı vardı. Kasketini başına geçirip boynunu fazlaca sıkan kravatını hafiften sağa sola çevirerek gevşetti. Yelek giymesine rağmen üç düğmeli siyah ceketinin tüm düğmelerini ilikledi. Eliyle yüzünü yokladı, bir günlük sakalı vardı.

Bastonundan aldığı güçle bir ucu Halaskârgâzi Caddesi'ne, bir ucu Maçka Parkı'na çıkan sokağı boydan boya süzdü. Esnaf, dükkanlarının kepenklerini açmaya başlamış, havanın durumuna bakarak güne dair beklentilerini hesaplamaya koyulmuştu.

Ansızın bastıran bahar yağmuru gibi, sokağın karşısındaki otelden sağanak sağanak insan yağmaya başladı. Aralarından bazıları, "Hayırlı sabahlar bey amca." dedi. Nazif Bey selamlarına karşılık verip, "Allahtan bu otel de var! Anadolu'nun her köşesinden bir merhaba sunuyor." diye söylenerek bastonunu ağır adımlarla yürüyeceği dar sokağa sürdü.

Maçka tarafına çıkan sokakta epeyce yürüdükten sonra zihninde bastırdığı duygular aklına geldi. Keskin bir bıçağın ucundaydı hafızası. Düşündü, düşünceleri uzuvlarına kadar tesir etti, adımları yavaşladı. İçine oturan keder damarlarındaki kanın yatağını değiştiriyor, kalbinin önünde setler oluşturuyordu.

Düşüne düşüne Çorbacı Yaşar Usta'nın mekânına kadar gelmişti. Yaşar Usta, Nazif Bey'i görür görmez gülümsedi, sabah neşesi gelmişti.

"Nazif Bey, çok fiyakalısın yine, teftiş nereye?" Düşünceli başını kaldırdı, yüzüne ince bir tebessüm geldi. "Bırak teftişi, ayarı tutturamıyorsun artık azizim, çorbandan eski tadı alamıyorum." diyerek karşılık verdi. Yaşar Usta, "Senin ağzının tadı kaçmış, yaşlılıktan herhâlde." deyince karşılıklı ve daha kuvvetli bir tebessüm yer yer kahkahaya dönüştü. Yaşar Usta, Nazif Bey'in elinden tutup oturmasına yardımcı oldu.

Kendisine dostça uzanan bu eli hemen bırakmadı, hafiften sıkarak teşekkür etti. “Bir şehri anlamak istiyorsan, sokaklarında avare avare gezmen gerekir azizim. Tıpkı benim yaptığım gibi. Hadi, getir bakalım çorbamızı.”

Nazif Bey, çorbasındaki son yudumu aldığında, Yaşar Usta'nın mekânı, çorbalarını hızla içip çıkanların ve bir hengâmeyle gelip sipariş verenlerin devir daimine göğüs geriyordu. Çorbanın üstüne bir bardak su içip gözünü sokağa dikti. İlerlerde bir yerde kaldırımlarda yankılanan sütçü güğümlerinin sesini duydu. Perdelerini soyunan pencereler, bulutların arasından süzülen güneş ışıklarıyla renk cümbüşü oluşturmaya başlamıştı.

Çok değil yarım saat önce taş binaları, derme çatma evleri, bodur akasya ağaçlarıyla sabahın ilk ışıklarını uykuda geçiren sokağın çelimsiz gövdesi can bulmuş, insana yıllanan kaldırımlar şaha kalkmıştı. İçerde ise kalabalığın arzularını süpürtmekte zorlanan Yaşar Usta'nın serzenişleri geliyordu. İmdadına çalışanları yetişince, Yaşar Usta fırsatı ganimet bildi, iki çay kapıp Nazif Bey'in masasına oturdu. Sabahın bu ilk yorgunluğunu, Nazif Bey'in gözlerindeki çocuksu masumiyete, yüzündeki o sevimli tebessüme hayran hayran bakarak üzerinden atmaya çalıştı.

Konuya nerden gireceğini bilemedi, gülümseyerek, “Bugünkü çorbanın ayarını nasıl buldun Nazif Bey?” dedi. “Nimetin hatırı var, iyiydi iyi.” cevabını verdi Nazif Bey. Yaşar Usta çayından bir yudum alıp, “Sana iyi bakmamız lazım Nazif Bey. Aslı kızımız geçenlerde geldi buraya. Fazla uğrayamıyormuş sana, işleri yoğunmuş. Bizden de ricada bulundu, gözünü arkada bırakmak olmaz.” dedi. “Damat Elazığ'a, Aslı da Eskişehir'e gitti. Eee, maden işi böyle, sürekli bir sefer gerektiriyor.” dedi ve arkasından ekledi. “Hem, beni emanet edecek başka birini bulamamış

mı?" Yaşar Usta, Nazif Bey'den tam da böyle bir atışma bekliyordu.

Beraber gülüp çaylarını ayna anda yudumladılar. Yaşar Usta bu defa söze Nazif amca diye başlamayı düşündü. Bu tutumu, söyleyeceklerindeki samimiyeti ortaya koyma isteğindendi. "Nazif amca, Aslı kızımız arada sanrılarının tuttuğunu söyledi.

Fazlaca sokaktan uzaklaşmasan diyorum, hem…" Elini kaldırarak kesti Yaşar Usta'nın sözünü Nazif Bey. "Onların sanrı dediği şey, bizim için hayatın anlamıdır belki, bu kötü bir şey olmasa gerek azizim.

Hem bunarsam da dert etme, hangi bunak seni unutur?" Yaşar Usta gülümsedi, biraz düşündükten sonra işin ehemmiyetini elden bırakmak istemedi.

"Dün Hikmet Bey geldi, seni sordu. Toplanıyor musunuz yine sizin Sahaflar Kıraathanesi'nde." Nazif Bey derin bir nefes aldı. "Her çarşamba ordayız. Azalıyoruz birer birer, iki elin parmaklarını geçmiyor artık sayımız azizim. Sevdiğin insanları kaybetmeye alıştığın zaman kendini önemsemiyorsun artık, önemsediğin şeyler geçmişin hoş sedasını yâd etmek oluyor sadece." Yaşar Usta, bakışlarını Nazif Bey'den kaçırıp masadaki boş bardaklara düşünceli düşünceli baktı.

"Hikmet Bey, senin buraya çok sık uğradığını bilir Nazif amca. Ondandır herhâlde geldiğinde muhabbet hep sen olursun. Seni ucu bucağı olmayan derya denize benzetiyorlarmış. Anlattığın hikâyeleri, efsaneleri kelimesi kelimesine not etmek için yarışıyorlarmış mekânda. Ama son iki buluşmanızda anlattığın hikâyeyi yarıda bırakmışsın. Eskiden hiç böyle yapmazmışsın.

Hatta Meçhul Âşıklar hikâyesini belki bana anlatmışsındır diye ağız bile yokladı Hikmet Bey."

Bey'e baktı. Nazif Bey'in gözlerinde bir hüzün oluşmuştu ki gözlerine büyük gelen hüzünlerle baktı Yaşar Usta'ya. İçinde yanmaya başlayan kor, yüreğinden başlayıp tüm vücuduna oylum oylum ateş ediyordu.

Sağ eline gittikçe artan bir titreme geldi. Var olmanın dayanılmaz ağırlığı çökmüştü üstüne. Taşa toprağa ne gerek vardı, olduğu yere gömülmek arzusunu ömrü boyunca bu kadar şiddetli hissetmemişti. Kan kırmızı yuvarlak bir külçeye dönüşen gözlerinden billur parçası iki damla gözyaşı döküldü. İki haftadır uyurken de kalkarken de yürürken de hikâyenin devamını hatırlamaya çalışıyordu.

Fakat bugün hikâyeyi unuttuğunu da unutmuştu. İnsanın bir ömür değer verdiği şeyleri unutması onlar için nasıl bir zindandı, bunu anladı. Nazif Bey'in mahcubiyeti, Yaşar Usta'yı mahcup etmişti. Nazif Bey bir şeyler söylese Yaşar Usta rahatlayacaktı belki biraz, ama ağzından tek kelime çıkmadı. Titreyen eline yoldaşlık eden bastonunu alıp, ömründen öteye taşımak istediği hikâyeleri düşünerek, ağır ve bir o kadar da mahcup adımlarla dışarı çıktı.

Beyninden bağımsız hareket ediyordu ayakları. Gözleri, hafızasıyla yüreği arasında uzun sürecek bir muharebenin hazırlığını yapıyordu. Önünde bir sokak, sokağın sonunda sadece kendisinin görebildiği bir boşluk vardı. Arkasında ise kadim bir Anadolu; tarihiyle, efsaneleriyle, hikâyeleriyle ve tüm medeniyetleriyle onu sokağın sonundaki boşluğa doğru itiyordu. Bir bulanıklık hâlinde bakıyordu etrafa.

Üstüne bastığı yerküre damarlarındaki kanı çekmeye başlamış, ona sadece gölgesini bırakmıştı. Kalabalığın ve taş binaların ağırlığını omuzlarında hissetmeye başladı. Önündeki sokağın boşluğu hiçbir

kımıldatamadı. Tüm kelimeler manasını yitirmiş de içinde yanan korda ses bulmaya çalışıyordu sanki.

Onca zayıflığına rağmen zihninin saltanatına baş kaldırdı. Kimdi o mezarda yatanlar? Nice koç yiğitler, civan delikanlılar azmisefer ederek yola revan olmuşlardı, akıbetleri belirsizdi. Peki ya sonra? Zihniyle girdiği mücadeleden bir karşılık bulamadan çıktı. Kurumaya yüz tutan gözyaşlarına alnından inen terler karışmaya başlamıştı. Kalabalığın içinde kendisini kimliksiz hissetmeye başlıyordu yavaş yavaş.

Anadolu'nun en ücra köşesinin yalnızlığından medet umdu sonra. Ne yapsa bir çıkar yol bulamıyordu. Önündeki sokakla zihnindeki düşünceler ittifak hâlinde yoluna düğümler atıyordu. İçindeki binlerce gözün hafif dalgınlığını fırsata çevirip kafasını sola çevirdi. Kalabalığın arasından Kumru Apartmanı yazısını okudu, evine gelmişti. Garip bir utanma belirdi yüzünde.

Utancını garip bulmasını garipsedi sonra. Ayakları onu evine getirmişti. Bu bir kaçış mı, evi onun sığınacağı yer miydi şu an? Yorgun zihni düşünceleriyle başa çıkamıyordu artık. Bütün yürek çarpıntısını, sokağın sonundaki boşluğa döküp rahatlamak arzusuyla kendisini Kumru Apartmanı'nın kapısından içeri attı.

Ağzında rutubet tadıyla açtı kapıyı. Kapı kolundaki soğukluk bıraktığı gibiydi. Sabahın ilk ışıklarında düzeltemediği muşambanın kabarıklığı, kapının arkasına kadar gelmiş onu karşılıyordu. Her soluk alışında gövdesine yapışan yürek çarpıntısı, sokağın çıkmazını evine getirmek üzereydi.

Bir hırsız titizliğiyle yavaşça örttü kapıyı. Beyni bir külhan olmuş, bütün vücuduna sıcaklık yayıyordu. Elini yüzünü yıkamak için lavaboya doğru yol aldı. Yüksek rakımlı göllerin buzul saflığını düşünerek kafasını

musluğun altına dayadı.

Doğrulduğunda aynayla göz göze geldi. Yer yer beyazlaşmış saçlarından hafifçe kırışmış yüzüne doğru su damlaları akıyordu. Gözleri ince tebessümünü ve ışıltısını Meçhul Âşıklar Diyarı'nda bırakmıştı. Salondaki koltuğundan en son medet diledi. Masanın üzerindeki fotoğrafı alıp koltuğa büzüldü.

Yüreğine sığdırdığı kitapların salondaki raflarda nasıl istifsiz sıralandığını seyretti bir süre. Kederli gözleri elindeki fotoğrafa döndü sonra. Ne kadar uzun bakılabilecekse o kadar uzun bakmak istedi fotoğrafa. Yıllar önce fotoğrafın altına yazdığı notu okudu: "Gitti giden yerine konmadı başka biri." Fotoğraftaki bir çift güzel göz, hüznün bütün koşullarını nasıl da hazır hâle getirmişti. Garip bir boşlukla çivilenmişti koltuğa. Sonra yürek çarpıntısını hissetti yeniden.

Duvarlar gizlenmek için yetmiyordu. Ardından koşar adım gelen duygular, yüreğinin silik izlerinde derin manalar arıyordu. Kimdi o mezarda yatanlar? Bu topraklara ait her şeye nasıl bir değer yüklediğini, kendine ayrıcalıklı nasıl bir dert edindiğini düşündü. Keşke hafızası kendine dair her şeyi alsaydı da mısralarda, hikâyelerde, efsanelerde büyüttüğü ve hiç kimsenin elinden alamayacağını düşündüğü yurt sevgisine dokunmasaydı.

Hesap verme kaygısı onu besbelli tüketiyordu. Salonun balkona açılan kapısından hafif bir rüzgâr perdeyi araladı. Çakmak çakmak yanan gözleriyle baktı havalanan perdeye. Tutsak aklı başında değil ızdırap çektiği yerlerdeydi.

Ruhuna karabasan gibi çöken yangın, küllerini perdenin arasından dışarıya doğru püskürtüyordu. Bu anı bir kez daha yaşamıştı.

Bu bir sanrı mıydı? Küllerin arasından masmavi bir göğe açılan

uçsuz bucaksız bir vadi belirdi gözlerinin önünde. Seyretmekle yetinmedi. İşgal altındaki İstanbul'dan Anadolu'daki mücadeleye katılanların heyecanını duydu bir an. Bütün gerçekleri, küf kokusunun ağırlaştırdığı salona teslim ederek, gözleriyle ayağa kalktı. Adımını vadinin enginliklerine atmadan önce son kez şunu düşündü: Bir düşü büyüten onun uzaklığı mıydı, yoksa kaygıları mı?

Ucu bucağı olmayan vadinin zirvesinde, meşe ağaçlarının etrafını sardığı dar bir patikadaydı. Bacaklarına kuvvet gelmiş, derin bir hiçlik duygusu çeken ruhu, üst üste gelen şerleri hayra dönüştürüp ferahlamıştı. Göz alabildiğince genişliyordu vadi ilerlerde. Ufuk çizgisinin belirdiği geniş bir düzlükte Kızılırmak, Yeşilırmak'a karışmış coşkun coşkun akıyor, onların coşkunluğunu Seyhan ve Ceyhan kol kola girmiş izliyordu.

Vadinin en doğusunda ise Fırat ve Dicle, Doğu Anadolu'nun karını yük edinmiş, suya kanan toprakların çağrısına kulak kabartıyordu. Gönül gözü açılmıştı bir kere Nazif Bey'in. Bu vadide hiçbir şeyin imkânsız olmadığını gördü. Ufku genişlemiş, geride bıraktığı her şeyden vazgeçmişti.

Sadece bu vadiyle yetinmenin yalınlığını ve soyluluğunu düşünerek dar patikadan aşağıya doğru ilerlemeye başladı.

Bu bir rüya mıydı? Uyanırım endişesiyle sakince bakıyordu her yöne. Oysa düzlüklerinde bir bunaltı, yükseklerinde ve uçurumlarında bir korku yoktu bu vadinin. Aşağıya doğru indikçe çekiç, orak, tırpan ve biçerdöver sesleri geldi kulağına. Dağın yamacında envaiçeşit hayvandan oluşan bir sürünün çan sesleri karıştı sonra bu seslere. Aşağılarda hayvanlarını çifte koşan birileri vardı. Yan tarafındaki tarlada ise ekinler biçilmiş, harman vakti gelmişti. Öte geçelerde üzüm bağları yeşermiş, berilerde elma, armut kuruları güneşe serilmişti.

Bu nasıl bir vadiydi? Zaman, mekân birbirini kovalıyordu sanki. İlginç gelmedi Nazif Bey'e gördükleri, ağzının suyu akarak izliyordu olanları. Keskin bir dönemeçten aşağıya doğru inen patika yolu bir pınar aydınlattı. Pınarın yanında bir keşiş ibriğini doldurmuş, abdest alan bir imamın eline su döküyordu. Sema dönen Mevlevi onları güneş ışığından koruyor, bir Bektaşi ise gülbanklar yakıp duaz-ı imam getirerek Mevlevi'ye ritim veriyordu.

Yanlarından geçen Nazif Bey'i hissetmediler bile. Çünkü bu vadide bir figüran olmayı seçmişti o. Daha neler göreceğim heyecanıyla patika yolu takip etti. Derken yüreklerin yangınına çiy düşüren bir ses geldi kulağına.

Sana kervan kıran derler/ Bana dertli Kerem derler/ Yare ikrar veren derler/ Niye doğdun sarı yıldız. Âşık Kerem, Aslı'yı bulurum umuduyla, başı dumanlı Karadağ'a doğru yol alıyor, yeşil başlı gövel ördekler ve telli turnalar ona istikamet tayin ediyordu. Kerem'in akıbetinin ne olacağını bilen Tahir ve Kamber ise ciğerleri yanık bir şekilde onu yolcu ediyordu..

Onların ciğer yangınından susadığını hissetti Nazif Bey. Fazla uzun sürmedi suyu bulması. Bir gözeden kana kana su içti. Kaynağın yanında bir karınca, boyundan büyük işleri kendine dert edinmiş, İbrahim peygamberin yangınına su taşıyordu. Onun gayretinden utanıp yoluna devam etti.

Keskin bir uçurumun kenarına gelince vadi tüm çıplaklığıyla gözlerinin önüne serildi. Uzaklığını kestiremediği bir yerlerden akın akın göç geliyor, her gelen elindeki tohumu vadinin toprağına atıyordu. Bu ne cömert bir vadiydi. Bana mısın demiyor, Nuh'un gemisinden beri her geleni ağırlıyordu.

Dinlerin, dillerin, ırkların düğünü başladı sonra. Derken Dedem Korkut geldi, soy soyladı boy boyladı. Âşıklar, bu vadinin yüzü suyu hürmetine vurdu gönül tellerine. Yunus, ballar balını bulmuştu, kovanını yağma eyledi burada. Veysel'in en sadık yâriydi bu topraklar.

Karacaoğlan bu vadide tarttı ayrılıkla ölümün ağırlığını. Vadinin sırtlarından akıp giden su, hasretini iletti Akdeniz'e, Karadeniz'e, Ege'ye. Sonra vadinin bağrından bir ses geldi ki efkâr efkâr. Bir yiğit toprağa düşmüştü. Vadi, buz kesildi bir anda. Bir kişinin derdi, tüm vadinin derdi oluyor, herkes ölen bu yiğidi sahiplenmeye çalışıyordu.

Buzlar çözüldü, dört mevsim aynı anda yaşanmaya başladı vadide. Nazif Bey, vadideki hiçbir ayrıntıyı kaçırmak istemiyordu. Fakat olayların hızına yetişemiyordu. Tayy-i zaman, tayy-i mekân olmuştu her ayrıntı. Her gelen taş üstüne taş koyup mamur etmeye çalışıyordu burayı. Vadi çağlarla güreşiyor, doğudan batıya bir köprü kuruyordu. Ansızın yüreğinin derinliklerinden bir ses duydu. Vadinin bağrı, kendisini çağırıyordu.

Aşağıda gönül verdiği daha niceleri vardı, onları görmesi lazımdı. Vurdu kendini uçurumun yamacına. Coşkun seller gibi çağlayarak indi yamacı. Koşar adım devam edecekti yoluna ki yamacın ucunda ak sakallı bir ihtiyar ve onu ağızları açık dinleyen üç çocuk gördü. Onlara doğru az daha yaklaşınca arkalarındaki iki mezar taşını da fark etti. Çocuklardan en sabırsızı, ihtiyara merakla şu soruyu sordu.

"Peki, kimmiş bu mezarlarda yatanlar dede?" Nazif Bey'in yürek sarsıntısı vadiden taşıp büzüldüğü koltuğa kadar geldi bir anda. Bir gelgit hâlindeydi zihni. Vadi gözünün önünde bulanık hâle geliyor, seyre daldığı manzarayı yer yer salonun perdesi kapatıyordu. Sakin olması gerektiğini anladı, ihtiyar konuşmaya başlayacaktı.

"A benim kınalı kuzum, çok mu merak ettin kim olduklarını? Gözünü şu vadiye çevir bir bak.

Her tarafında bir Meçhul Âşıklar Diyarı var. Şimdi ben bu mezar taşlarına bir kimlik verirsem, feryadına teselli olan kaç ananın yüreğine ateş düşürürüm bilir misin? Sıla özlemi çeken, sevda ateşiyle yanıp kavrulan kaç kişinin yüreğini sızlatırım bilir misin? Âşıkların, yetimlerin, öksüzlerin, şehitlerin bu mezarlarda bir hatırası var. Bağrı cömerttir bu toprakların, mayasında sevda vardır ve herkes kendi sevdasını arar o topraklarda. Bir kere düştün mü bu toprağın bağrına, geride kalanlar sana mutlaka bir hikâye bırakır.

Bu topraklarla hemhal olan kişiler için her şeyi aşikâr etmek onlara züldür. Ondandır bu mezarların meçhullüğü, ondandır hikayelerin yarıda kalması. Elbet ben burada yatanlara bir kimlik verdim. O kadar merak etmeyin, büyüyünce sizler de bu mezarlarda yatanlara bir kimlik vereceksiniz.

Amma asıl önemli olan bunu içinizde sırredebilmenizdir."

Önce ihtiyar, sonra çocuklar ve en son vadi gözünden uzaklaştı. Perdeyi aralayan rüzgâr kesilmiş, yağmur ha yağdı ha yağacaktı. Kendisini takip eden yürek çarpıntısı dinmiş, koltuğa gömülen gövdesine enginlerin huzuru gelmişti. Masaya oturup eline kâğıt ve kalem aldı. Ahiret yolcusunun gönül alması gerekiyordu.

****

Çok değil, birkaç yıl önceye kadar Sahaflar Kıraathanesi'nin yaşı kemale ermiş ahalisi, dünyanın keşmekeşini ve türlü hâllerini yad edip dertlenirken, lafı dönüp dolaştırıp mutlaka Nazif Tozbey'e getirirlerdi. Gençlik yıllarında tanıdıkları Nazif Tozbey, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun genç öğretmeni, İç Anadolu ve Akdeniz'in sevilen amiri,

Ege'nin, Marmara'nın ve Karadeniz'in ise tecrübeli maarif müfettişiydi.

Memleketin her köşesinde görev yapmış, memleketle yatmış, memleketle kalkmıştı. Emeklilik yıllarında kızının eğitimi için buraya gelmiş, kızı evlenince de yalnız yaşamaya başlamıştı. Nazif Tozbey, Sahaflar Kıraathanesi'ne Anadolu'yu anlatan değil, Anadolu'yu yaşatandı. Onun kalbi Anadolu'da esen deli bir rüzgârdı. Kıraathanenin rafları ondan derlenen hikayeler, efsaneler, masallar ve destanlarla doluydu.

Yalnızca bir hikâyesi yarıda kalmıştı ki onu da tamamlamasına vadesi yetmemişti. Kızı, öldüğü günün tarihini taşıyan mektubunu kıraathaneye getirmişti. Bugün hâlâ çay ocağının kenarında asılı olan mektubun son iki mısrası, merhumunun Feriköy Mezarlığı'ndaki kabrine de yazılmıştı.

Gelenekte eşine pek rastlanmayan bu mezar taşını okuyanlar ve Sahaflar Kıraathanesi'ne tesadüfen uğrayıp da mektuba gözü çalınanlar, Nazif Tozbey'in hikâyesini dinledikten sonra ruhuna rahmet okumayı bir ayrıcalık kabul ediyorlardı.

****

Seni hiçbir dünya telaşından üstün tutmadım ben. Senin gölgende dinlendirdim mevkilerin, makamların ağırlığını. Yüzün her bulutlandığında rahmet taşacak sandım gövdenden. Delirme hakkını sende kullandım ki enginlerinde seyre dalan bulanık zihnimin durulduğu yer yine sendin.

Her nereye baksa seni yürüdü gözlerim. Kendimden sanaydı yaptığım tüm yolculuklar. Emaneti bildim seni İlk Çağ medeniyetlerinin. Höyüklerini miras belledim. Hitit'i, Frig'i, İyon'u sende cemettim. Çağlarla yarıştım, yaşımdan nice fazla yaşadım seni. Senin hatırına göz

Zirvelerin selam dururken yedi iklime, doruklarına tüneyen kuş bendim. Seni anmadığım bir günün sabahına uyanmadım. Eteklerinde sürüsünü kaybeden çobanlarının hüznünü yaşadım, uzaklarında kayboluşumu hep sana yordum.

Sevincini bir bayram sabahı bilip acı hikâyelerini bile tatlı başlattım. Durmadım, halılara, kilimlere işlenen motiflerde senin izini aradım.

Okuryazar olmayan şairlerin dilinde saftın, temizdin. Yetinmedin cönklere, divanlara işlendin. Toprağına her kim ki yüz sürdü, onu hemşehrim bildim.

Meydanlarında barıştırdım Alparslan'la Diyojen'i. Çubuk Ovası'nda akşam seyrine çıkardım Timur'la Beyazid'i. Hatırın büyüktü, aracı oldum, Çaldıran'da dünür ettim Şah İsmail'le Selim'i. Kardan elbiseler giydim, gezindim yaylarında. Efe olup diz vurdum toprağına taşına.

Ter kokan ovalarına ırgat oldum, çeşme başlarında sevdalılarını buluşturdum. Senin soluğunu verdim kavallara, neylere, tulumlara. Sevdanı mızrap bildim, onunla dokundum çöğürlere, curalara, sazlara.

Vareden'i arayan dervişlerinle beraber hu dedim. Âşık fasıllarında coştum, seni ayak verdim. Dilimdeki lisan sendin, senin üslubunu beyan ettim. Sonra öksüzlerin gözüyle baktım da sana, seni ana bildim, yâr bildim.

Hayali hatır ettim, seni unutmadım. Bir diyarını diğerinden üstün tutmadım. Çanakkale'de toprağa gömüldüm, Sarıkamış'ta dondum. Bir yardın sen, bağrı cömert bir diyardın sen. Sığdıramadım seni zamana.

Çağlar devirdim, haksızlığa uğrayanlara soluğunu verip, seni ana vatan bildim.

Her ne söyledim, yazdımsa damla etmedi deryada. Heves ettim, gövdemi enginlerine gark ettirip bahtiyar olmaya. Güzelliğin tek başına yetmiyordu. Sana güzel bakan gözleri toplayıp geldim. Toprağına göllenen sevdalarla, sana meçhul âşıklarınla geldim.

Ey, toprağın üstündeki sağlar!

Anadolu'ya nazır bir gökyüzü var içimde

10 Ekim 1977

Nazif TOZBEY.

Zafer KÖKNAR

Nehrin Muazzam Hikâyecisi

Babamı, Ç…Nehri'nin –Ruh Irmağı da denir- kenarında son kez gördüğüm kış; hatırladığım en berbat kıştı. İki vadinin arasında, nereye gittiğini bilmeden akan nehir gibi, ben de babamın orada neden yattığını bilmiyordum. Amansız elli günleri, Hıdrellez rüzgârına ıslık çaldırıyordu nehrin üzerinde. Rüzgârın itelemesiyle parça parça olmuş bulutların çevresinde su çullukları uçuşuyordu.

Kuşların da hâlleri bir garipti. Öylesine aceleci, öylesine tedirgin kanat çırpışları vardı ki uzun süre uçsuz bucaksız göğün boşluğunda onları takip ettim…

O gece, kışın kardan askerleri ortalığı fena basmıştı. Soğuk, avuç içlerimden girip, ciğerime işlemişti. Orada, öylece kıpırtısız yatıyordu babam. Şimdi, orasını merak edenler olacaktır; içinden nehir geçen yapayalnız bir kasabanın, sırtını yasladığı dağların eteklerindeydik.

Kararan nice geceyi, yeni doğan günü koyunlarında ağırlamış yorgun yolların en tenhasındaydık.

Durup dinleseniz, buralardan dün geçenlerin yürek iniltilerini duyarsınız. Sır derya boylarından akıp gelen sözleri işitirsiniz. Görebilseniz, altın yapraklarla donanmış kızıl kayın ağaçlarına hayran kalırsınız.

Oturup hayal kursanız, nehrin orta yerinden zaman gezgini fırlayıverecekmiş gibi, garip bir hisse kapılırsınız. İşte orada, babamın ruhu çekilmiş bedeninin üzerine kar pelte pelte yağıyordu. Babamın sol yanında, kırmızı bir leke peyda olmuştu. Dokundum, sıcacıktı.

Sanki o sıcaklıkta zaman, sırrını düğümlemişti.

O düğümü çözmenin sırası olmadığını hatırlatırcasına, üzerimizde kızıl akbabalar uçuşmaya başlamıştı. Ya da yoktular, ben öyle hissetmiştim. Uzaktan uzağa -ağızlarından duman çıkara çıkara- uluyan kurtların sesini işittim. Belli ki açlardı. Aç kurtların arasından geçip köye ulaşmamın imkânı yoktu. İçimdeki kısık ses, gece vakti kar düştü mü üzerine uyumayacaksın, dedi. Uyudun mu, küçük kıyameti yaşarsın!

Ne yapacağımı bilmez bir hâldeydim. Yaşadığım acı bedenimden taşmış; bedenim, nehrin orta yerinde öylece duran sabit kaya gibi taş kesilmişti.

Neden sonra babamın yüzüne bakabildim. Babamın, feri sönmüş, donuk mavi gözleri, uzakta bir yerlere dalmış gibiydi. Hiçbir vakit bu yüzü, böyle görmemiştim. Kaçırdım bakışlarımı yüzünden. Aradan onca zaman geçti, o an yaşadığın acıyı tarif et deseler: "Babamın yüzüne baktıkça çocukluğum ufalandı içimde." derdim.

Hâlâ orada neler olduğu hakkında düşünmeye başlamamıştım. Uzunca bir zaman boşluğun sesini dinledim. Sessizlikte, insanın kulağına en ince sesler bile uğultu gibi geliyor. Hele ki derinden gelen sesler… Bizim buralarda, 'kulağım ağladı' denir. Kulağın ağlaması da pek hayra alamet değildir. Tehlikenin geldiğini sezdirir.

Dağdaysanız çığı getirir, düzdeyseniz seli… Bana da uzun boyunlu gölgeleri getirmişti. Tam o sırada ardıç ağaçlarının arkasında tıslamaya benzer sesler duydum. Yüreğim deli gibi çarpmaya başlamıştı. Kim var orada, diye seslendim. Sesime ses veren olmadı. Cesaretimi toplayıp gittim, baktım. Kimsecikler yoktu. Birkaç adım ötemde bir hüthüt kuşu karı eşeliyordu. O eşeledikçe, iki çift ışıltılı göz parladı karın içinde.

Dizlerim titreyerek çömeldim, titreyen parmak uçlarımla uzanıp aldım. Gözleri, parlak bakır rengi; mavi pulları ışıl ışıl, çift başlı ejderha bana bakıyordu uzun boy sigara tablasından.

Yavaşça doğrulurken, kar gıcırtıları çıkara çıkara uzaklaşan siyah gölgelerin arkasından bakakalmıştım…

En cılız olduğu zamanlarda bile inceden inceye; billur gibi şırıl şırıl akan nehir, sesini kesmiş, şahitlik ettiği her ne ise, donup kalmıştı o gece. Başında kar saçağı oluşmuş ağaçların, oradan oraya savrulan kuru dallarına asılmış, uzun beyaz saçlı yaşlı cadılar gözlerimin içine baka baka dönüyordu. Korkudan yüreğim yerinden oynadı.

Hayal etmezsem gerçek de olmaz deyip kendimi sakinleştirmeye çalışsam da bir türlü sakinleşemedim. Korkularımız; çocuk hayallerimizi nasıl da kötürümleştiriyordu. Gözlerimi sıkıca yumdum. Gözlerim karanlığa alıştığında, uçsuz bucaksız beyazlığın üzerine kırmızı karlar yağıyordu. Sonrasında, eski saatlerden ömrümüze, boşlukta deli divane dönüp duran kuşların, kırmızı çığlıkları kaldı…

Ahaliye bakarsan aklım kesilmiş o gece. Anacığımın gitmediği evliya kalmamış; ağaçlara renkli çaputlar mı bağlamamış, kuru topraklara mı sarmamış beni… Çakır gözlü, ak yüzlü çilekeş anam, çisil çisil ağlardı hâlime. Uçlarından rengârenk ağaç boncukları sarkan, beyaz yemenisine gizli gizli silerdi gözyaşlarını.

Kederlenirdi baktıkça yüzüme. Alıp karşıma bir kez anlatmadım doğduğun yerin, kaderin kederi olduğunu.

Doğduğun yer demişken, biz de öylesi bir zamanın yokluğunda; zaman zaman içinde, evvel zaman içinde; uzaktan baksanız sanki bir masal ülkesi gibi görünen, zirvelerinden billur gibi ırmaklar akan, iki dağın arasında bir köyde doğmuşuz. Dağlar için; “Dünyanın koca taşları

onlar. Çekiversen toprağın üstünden dengesi bozulur dünyanın" derdi ata dedem.

Adımı da o, koymuş. Bülbüllerin ötme zamanıymış kucağına verdiklerinde. Uzun uzun bakmış yüzüme… O baktıkça benim dudaklar konuşur gibi kıpraşmış. Dudak bükmüş, aksakalını çekiştirmiş, sabah vaktine yetiştirmiş adımı. Ak meydanlarda arslanlar gibi kükreyip, boğaların başını doğrayacak hüner görememiş olacak ki, mülayim bir oğlancık, belli ki çok kavrayışlı olacak, "Adı, Haki Bey." olsun demiş.

Babacığım, epey zaman hayıflanmış... Adım, dağlarda, alnı akıtmalı atlarla at tepen alplerden birinin adı olmadığı için. Aşina Ana, ak kundaklara sardığı bedenimi ninnilerle uyuturken; "Dua et, küçük sığırcık kuşu koymadı. Ses etme, değiştiriverir alimallah." der, sustururmuş babamı.

Doğarken Hüma kuşunun gölgesi de düşmemiş üzerimize. Öyle doksan bölmeli büyük evlerde de büyümedik. Ne ipek halılarımız oldu ne de altın ayaklı sürahilerimiz. Hem her şeyimiz vardı hem hiçbir şeyimiz yoktu. Sarp yokuşlu dağ yamaçlarında hiç de kolay değildi yaşamak. Göğün mavisine, ateşin narı değdi mi, biz atardık kendimizi dışarıya.

Karadağlarda kaybolmamızdan korkup arkamızdan: "Deli Dumrul gibi dolaşmayın ortalıkta, Salahana Kayalığına da yanaşmayın. Adam eti yemeğe doymayan Tepegöz'e rastlarsanız kanlı sularınızı akıtır." diye bağıran Aşina Ana'mızın sesine, öğütçü dedem karşılık verirdi: "Akça Hatun'um yorma kendini, doğdu mu bir kez çocuk alıp karnına geri tepemezsin. Sen ne yapsan koruyamazsın. Ağızdan yüreğe dokunmuyorsa sözün, işitmezler. Gel yorma kendini." Şaşar kalırdım bunca sözü nereden buluyor diye.

Sorduydum bir keresinde: "Siz uyurken geceleri, ben gökten söz

topluyorum.” dediydi… “Eee, insanın gözü toprağa bakmaya başladığında, gönlü göğe bakarmış.” der gülerdi. Onu öylece göğe bakar bırakır; biz, -dört erkek karındaşımla ben- Bey'in üç oğlan çocuğu, bir de Dilce Kız; yaldır yaldır kar toplardık içme suyu yapmak için.

Dağın doğu yamacından esen poyraz, bıçak gibi keserdi yüzümüzü. Keserdi ya, hayıflanmazdık hiç. Bilirdik dağların soğuktan kurtarılmış çocukları yoktu.

Ben, karların altında yetişen hayat çiçeğini arardım Dilce Kız'a vermek için. Yusyuvarlak kırmızı yüzlü, simsiyah saçlı, hep bir şeylere üzülür gibi bakan zeytuni gözleri vardı. Bazen yüzüme, gözlerini kırpmadan öyle bir bakardı ki utanırdım. Sezdi işte, derdim. Sezdi, yüreğimden geçeni. O anlarda koşarak uzaklaşırdım yanından. “Sevda, bir kor ateştir.” demiş eskiler.

O sevda ateşinden nice canlar tutuşmuş. İsinden bağrı karalanmış dedikleri Karakaya'nın dibine kaçardım. Uçmak isteyip de kanatlarını açamayan minik bir kuş gibi atardı kalbim. Gözümden dolu tanesi gibi yaşlar akar, ıslatırdı kolumun yenini. İstemem derdim, istemem tutuşmasın Dilce Kız'ın saçları. Günlerden bir gün; karların sakladığı ağaç köküne takılıp düşeyazmıştı da tutmuştum elini. Elleri sıcacıktı. Bir tek o an, boş buğday başı gibi eğilmişti başım. Eğilmişti ya, yine de hayal kurmaktan vazgeçmemiştim.

Mesela kimseler görmez, ben görürdüm; Gökyüzü ile nehir de âşıktı birbirine. Gündüz gece, koyun koyuna yatarlardı. Bulutlar, onların çocuğu olmalı, derdim. Hava, masmavi açtığında nehrin bedenine bırakırdı çocuklarını gökyüzü.

O günlerde çıldırasıya coşardı nehir. Günbatımına değin gezdirirdi beyaz bulutları üzerinde. Ne zamanki ayrılık vakti gelir; nehir göğsünü

yırtar, bulutlar damla damla gözyaşı dökerdi nehre. Gökyüzü yine ağlıyor, derdim, çaresiz kaderine. Aklı uz olanlar gibi hikmetlenir, aklı az olanlar gibi eğlenirdik dağ yamaçlarında. Çocukluk çağımızda nehrin akışı gibiydi hayat. Yuvarlana yuvarlana akıp giderdi…

Güneş, yorgunluktan göz kapaklarını kapayıp ışığını iyice kısana dek sürerdi bizim de koşuşturmamız. Gök, çocuklarını toplardı nehrin üzerinden, biz de dönerdik eve.

Ortalık, anacığımın manda sütünden yaptığı tarhana çorbasıyla, tandır ekmeği kokusuyla dolu olurdu. Aşina Ana'mız, anlardı açlık telaşımızı. Anlardı ya, "Bekleyin," derdi, "Bekleyin, ben, Tanrı'nın kapısına gidiyorum. Olur da sekiz cennet kapısından birinin anahtarı verilir elimize." O sözler, çoğu zaman kulağımıza değmezdi. Pürtelaş yüklüklerin oraya seğirtir; içinde meşe odunlarının; kızılca kıyamet, çatır çatır yandığı taş ocağın başına dizilir, bekleşirdik.

Ocağın başında yanan üç idare lambası, ışıl ışıl aydınlatırdı taş duvarlarımızı. Sıcacık çorbalarımız, midemize girdi mi geçiverirdi yorgunluklarımız. Ocağımızın ateşini harlar, bu kez hikâyeci dedemi beklerdik sabırsızca.

Biz sabırsızlandıkça o, daha bir ağırdan alır: "Acele eden dil, çaputa dönermiş. Aklımdan dilime düşecekleri toplayayım, az sabır." derdi. Keçeden seccadesini özenle katlar, yerine yerleştirir, hikmetli olduğuna inandığımız yeşil hırkasını sırtına geçirir, sonra başlardı anlatmaya. O anlattıkça masal kuşları uçuşurdu, kıvılcımlar saça saça yanan ateşin üzerinde.

Geçit vermez dağların zirvelerinden kartallar süzülürdü. Bin yıllık uzaklıktan atların takır takır toynak sesleri yankılanırdı kulağımızda. Toprak sarsıldıkça sarsılır, sesler yakınlaştıkça yakınlaşırdı. Göğe kalkan

toz bulutlarının içinde ilerleyen erlerin, kılıç şıkırtılarını duyardık… Dedem, dil nehrimizin pınarını köpürttükçe köpürtür; yedi bin yıllık medeniyet beşiğimizi salladıkça sallardı. Ocağın başında, alevlerin oyunlarını seyrede seyrede uykuya dalardık.

Günler günleri kovaladı… Kaç kez gök gürleyip şimşekler çaktı. Çok kez samani ekinler savruldu rüzgârın önünde. Kaç kez dağlar çiçekli elbiselerini giyindi çıkardı. Çok kez bin bir gece masallarıyla uyuduk uyandık…

Bir garip gün geldi çattı. Bu gecenin günü idi; gök sakallı dedem, gök giyinmiş, yüzünü kuzeye, gözlerini göğe çevirmişti. O ki, kelime üstadı idi, toprak gibi sessizleşmişti. Taş ocağımız ateşsiz, bacamız dumansız kalmış idi.

Sofamız kokusuz, köşe odalarımız kararmıştı. Bir gün mor, arkadan sırma düğmeli; bir gün yeşil, önden sırma düğmeli elbise giyen evin akça gelini anacığım, karalara bürünmüştü. Ak alnını kapamış, arkadan çift örgülü kınalı saçlarını kesmiş, iki büklüm oturur bulduk. Sanırsınız, Yerlik Han uğramış bedenine. Nefes alıp veren ölü olmuş. Gördük ki, gül şehrimiz talan, gönül kalemiz yıkık, ocağımız yas evi olmuş. Sorduk, “Neden hüzünler evi gibi, virane bizim evimiz?”

Gaipten haber veren dedem: “Hey evlatlar,” diye seslendi, “düş kapanı da kurmuş idim ama dün gece kara kuru rüyasını gördüm. Bu gün ayan etti kendini. Yeni ayın yüzünü kapadı, kıpkızıl bir duman. Mavi Dağ'ın sarı ışığı sönüverdi birdenbire. Otlar hışırdadı, ağaç kabuklarında karıncalar peyda oldu, ihtiyar kayalar canhıraş haykırdı; alnı akıtmalı, boz donlu at toynaklarını vurdu yere.

Yedi gün uykusuna yatmış yiğidi uyandıramadı hiçbir feryat. Tavlacıbaşı Çoban Seyit, 'Küçük kıyamet kopacak.' dedi dokuz dallı ağaç

gölgesinde. Kırk gün kırk gece yerde yatar kaldı yiğit. Karalara bürünmüş kırk ince belli kız, yuğdular ölüyü nehrin en karanlık köşesinde. Yedi kandil yandı başında, yedi gümüş taş düştü nehre. Yedi kapı açıldı üzerinde.

Güneşsiz şehre, kalktı yürüdü oğulcuğum. Gördüm idi, Yusuf'umun kilden yüreği suda eridi. Suya söyledim, hayrolsun diye. Hayır değil imiş ne fayda. Kaderi, kazaya uğradı oğulcuğumun."

Ciğerden gelen yanık bir ses ile: "Demirkazık gökte görüldüğünde öfke, insana babasını öldürtürmüş. Yerüstünde kinden daha kötü bir garez yok. Öfkenizi kabartmayın, yutun. Sakın ola ki bir karış toprağın üzerinde yetişen dikeni, kırmızı su ile yedi nesil sulamayasınız. Hem akan kanın, davası olmaz.

Amma, cezası olur. Ceza da devlet işidir! İlimizin bekçileri adaleti sağlar, on günde cezasını keser suçlunun. Sakın ola siz, suça ceza kesmeye kalkmayın. Bu sözlerimi iyi belleyin. Boş değildir hiçbir sözün altı. Şimdi, varın gidin, babanızı bulun." dedi.

Üç kez ay ile güneş yer değiştirdi… Çocukluğumuzu çıkarıp astık çınar ağacının dallarına, dört karındaş düştük yollara… Hepimiz bir yöne dağıldık. Ben yüzümü döndüm doğuya, oradan indim aşağıya. Kıvrım kıvrım bükülen kader ipi, beni, üzerinde turuncu mor bulutlar gezinen nehrin tenhasına getirdi.

Sırların ortağı nehre baktım. Ayna gibi parlıyordu. Babam da öylece yatıyordu kenarında. Gözlerimi sımsıkı yummuş idim ben de yanında.

Olup bitenlerin gerçek mi yoksa başı sonu olmayan bir rüya mı olduğunu sezemedim. Çift ejderha başlı, uzun boy sigara tablası sımsıkı elimdeydi uyandığımda. Gece, bedenime sardığı upuzun kollarını yavaşça

çekti üzerimden. Yattığım yerden doğruldum.

Güneyde karla kaplı karanlık dağın eteklerinde, karların içinde yanan ateşin kızıl kıvılcımlarını gördüm. Gözlerim kamaştı. Ateşin başında, beyaz elbisesinin etekleri efil efil uçuşan, simsiyah saçlı kız bana bakıyordu. Yüzünü göremiyordum. Tanıyor muydum bu kızı? Elinde bir değnek, sanki etrafa rengârenk peri tozları saçıyordu. Vardım gittim yanına. Yerde, yedi erkek yüzüstü yatıyordu. Her birinin sırtında kırmızı bir leke gördüm.

Kan, derya gibi nehre doğru akıyordu. 'Kim öldürdü bunları?' diye bağırdım. "Sen," dedi kız, "Şimdi sıra bende." Yanıma yaklaşıp elimdeki uzun boy sigara tablasını elimden aldı. Yüzünü göremiyordum ama elleri sıcacıktı. "Babamın, tablası." dedi! İçli içli ağladı… "İyilerdendir babam, kirletmez zamanın tozunu." dedi. İnandım.

Elinde ki elma ağacı fidelerini bana uzattı. Beraberce diktik toprağa. O an, gökte Süreyya Yıldız'ı yanıp yanıp söndü. Ağaç kovuklarından dokuz renkli ışıklar yükseldi göğe.

Taş flütler, ölüm ezgileri çalarken Salahana Kayalıkları'nda, biz ömür ipimizi düğümledik birbirine. Bir güzelin zeytuni gözlerinde, kör inat intikam ateşini soğuttum. Aklımı sakinleştirdim, öfkemi yuttum. Hiçbir şey söylemeden nehre doğru yürüdüm. Bakırdan gözleri ışıl ışıl parlayan, çift ejderha başlı, uzun boy sigara tablasını fırlattım nehrin bedenine.

Nehrin camdan bedeni kırıldı, sırrımı aldı içine. Yerde yatan yedi yiğit kalktı, yürüdü. Ben, ansızın geliveren tatlı bir uykuya dalmış da berinleyerek uyanmış gibi, ürktüm.

Akıllılar gerçeğin sırrına, âşıklar hayalin sırrına erdi. Üç zaman geçti. Nehir ısı şahitlik etti. Zaman, sırrın düğümünü çözdü. Bey'in

konağını talan eden kâhyanın oyunu ortaya serildi. İlimizin bekçileri adaleti sağladı. Vade yeli esti, gökte asılı kader yazgısına kimse engel olamadı. Dokuz dallı ağacın yaprakları gürledi. Yedi yiğit, yetmiş can; yetmiş can, yedi yüz hane oldu.

Dilce kız da evimin Han'ı. Dilce Hatun'un sevdası, beni ne delirtti ne çöllere sürdü ne de elime külünk verip dağları deldirtti! Gün oldu mavi yıldızların doğuşuna şahitlendik, sevindik. Gün oldu, kalplerimiz kederlendi bir yıldızın beyaz ışıklar saçarak can çekişmesine. Gün oldu, acizlendim, başımı eğdim yere. Başımı tutup yerden kaldırdı. Her daim gönlümüzü hoş ettik.

Hüzünden, acıdan geçtik; sevgiden, merhametten geçmedik. Dünya bile sabırla dönüyordu. Biz neydik ki üzerinde? Kör intikam, felâketimiz olacağına; sabrı selametimiz yaptık. O gece Tanrı'dan ateşi çalanın tuzağını bozduk. Zaman, bütün yaşananların hem tanığı hem de acıların öğütüldüğü değirmenmiş, bunu öğrendik.

Altı milyar yıl önceydi ya da altmış yıl sonra… O gün kar yağıyordu ya da yağmıyordu. Ne önemi var? Güneş, her akşam dürülür; her sabah serilir toprağın üzerine… Güneş, aynı güneş işte. Geyik boynuzlarını; üzerinde kuyrukları birbirine bağlı, yirmi sekiz at seğirten Pazırık Halısı'nın bağrına serdi mi, kabarır gönlüm, duramam yatakta. Bırakırım onu orada sabahtan akşama at yelesi örer. Örer çözer; çözer örer… Ben arka bahçedeki incir ağacına yuva kurmuş sabah kuşlarıyla sohbete çıkarım. Hanımböceğine tutkun, çayır kuşunun ötüşünü dinlerim. Duyanın, şakıyası gelir…

Uzunca bir süre sustu Haki Bey. Ağzı kurumuş olacak ki; iyice bükülmüş belini doğrultmadan, duvara yasladığı toprak testiden, bakır bir maşrapaya su koydu. Soluksuz içti. Yeşil hırkasının cebinden köstekli

saatini çıkarıp bir göz baktı. Sabahın sessizliği de bozulmaya yüz tutmuştu.

Mavi pervazlı pencerenin boşluğundan Dilce Hatun'un sesi duyuldu: "Haki Bey'in sözü bitmez. Hadi, kızım! Bahçeye kahvaltıyı kuruverelim."

"Dilce Hatun'a tutkundan sen de çayır kuşu gibi olmuşsun be dedem!" dedi torunu gülerek… Haki Bey, az mahcup olmuş gibi başını önüne eğdi. Duvarı tamir için kullandığı malzemeleri toplamaya koyuldu. "Yine çok konuştum değil mi kızım? Söz sözü açtı, nereden nerelere geldik. Demek ki bizim de içimizde aklı şaşmış bir ihtiyar var imiş." dedi.

Sonra, kaldırıp başını sımsıcak gözlerle baktı torununun yüzüne. Yaşanmışlıklarının alnında bıraktığı izler iyice derinleşmişti. Beyaz gür kaşlarının altından küçük, siyah gözleri zor seçiliyordu. Yıllardır içinde sakladığı, gündüz rüyalarını ilk kez birisine anlatmış olmanın verdiği hafifliği yaşıyor gibiydi. Gerçi dinleyen, masal dinler gibi dinlemişti ya… Olsundu. Ecel bizi de alacak, toprak gizleyecekti. Ama artık bizim de bu koca dünyada anlatılacak bir hikâyemiz olacaktı. Belli mi olurdu, bir Kilisli Muallim Rıfat daha çıkar, yazardı…

Haki Bey, arka bahçede yıkılan duvarı onarmış, beyaz kireçle boyamıştı. Üzerine üç sıra daha briket eklemiş, duvarı yükseltmişti. Gönül dostu nehir, artık görünmüyordu.

Ama şırıl şırıl sesi bahçenin tam ortasından akıyormuş hissi veriyordu. Sökülen eski çitler, bahçenin bir köşesine özenle istiflenmişti. Çitlerin önündeki kırmızı mercanların köklerinden çıkan ince dallar, dallanıp budaklanarak püskül püskül toprağa eğmişti başlarını. Kırmızı mercanların dört bir yanında, bembeyaz nergisler vardı.

Bahçenin, yeşil boyalı tahta kapısının üzerini yediveren gülleri

sarmış, sokak kapısının girişinden iç kapıya kadar ki taş döşeli ince yolun sağına soluna; her yedi adımda bir dikilmiş nar ağaçları, kıpkırmızı çiçek açmıştı. Bahçe duvarının önüne aralıksız dizilmiş teneke kutulardaki; mor, sarı, pembe laleler, ortalığı panayır alanına çevirmiş, katmerli karanfillerin kokusu, huzur bulutu gibi sarmıştı arka bahçeyi.

Haki Bey, Dilce Hatun için topladığı nergisleri, tahta masanın üzerine koyarken, dudak kenarlarında incecik bir gülümseme vardı. O sırada nehrin derinliklerinde, irili ufaklı çakıl taşları kafa vurmaca oynuyordu…

Hülya BULUT

Kurbağanın Dileği

Kurbağalara bakmaktan geliyorum, dedi Yakup
Bunu kendine üç kere söyledi
Onlar ki kalabalıktılar, kurbağalar
O kadar çoktular ki, doğrusu ben şaşırdım
Ben, yani Yakup, her türlü çağırılmanın olağan şekli Daha hiç çağırılmadım
Biri olsun "Yakup!" diye seslenmedi hiç"

Edip CANSEVER

Bağırıyorlar. Avazları çıktığı kadar. Sesleri evin duvarını, perdeyi aşıp geliyor. Uykunun en tatlı yerinde. Kulağımdan tutup ayağa dikiyor beni. Rüzgâr pencere aralığından sızıyor. Perde, sıtmaya tutulmuş titriyor. Bağırıyorlar. Bağırmalarını istemedikçe. Kollarımdan tutuyorlar sonra. Sürüye sürüye.

Karşılarına dikiyorlar. Konuşturacaklar beni. Zorla. Çirkin yüzlerini görmek. İstemiyorum. İğrenç seslerini duymak. O cıvık, yapış yapış bir his uyandıran seslerini. İstemiyorum.

Fırlıyorum yataktan. Çaresi yok. Düşüyorum yola. Kapıdan çıkarken Miyaser'in evine bakıyorum. Kapı pencere kapalı. Bu iyi. Miyaser delisi gittiğimi göremez. Çiğ düşmüş otları çiğneye çiğneye yürüyorum. Ayakkabılarım ıslanıyor. Otların arasında gizlenmiş taşlara basınca kayıyor. Devam ediyorum. Otlar yükseliyor. Çiğ paçalarımdan tutuyor. Romatizma hafifçe yokluyor bacaklarımı.

Yapraklarını yitirmiş ağaçların dallarına dokunarak yürüyorum. Bir incirin gri, çıplak gövdesine yaslanıp soluklanıyorum. Sesler netleştikçe sabırsızlanıyorum. Bir sigara çıkarıyorum. Kibriti çakarken

parmaklarımı siper ediyorum. İşim bitince aşağı yukarı sallıyorum.

Bu sırada alevler yelpazeye benziyor. Sönmüyor. Yere atıp çiğniyorum onu. Kibriti değil de şu bağıran kalabalığı sanki. Yürüyorum. Sigaradan nefes alıyorum. Yürüyorum. Sigaraya asılıyorum. Yürüyorum. Ulaşıyorum. Kıyısı yeşilin tonlarıyla harelenmiş gölün karşısına oturuyorum.

Sudaki aksimle göz göze geliyorum. Bir yabancıyla karşılaşmış gibi kendime çekidüzen veriyorum. Gülümsüyorum göz göze geldiğime. Birden hatırlıyorum. "Ne bağırıyorsunuz? Ne var? Her gün buraya mı geleceğim sesiniz kesilsin diye. İşim gücüm var." Yoo işim gücüm yok. Olsun. "Erkenden uyanmak, buraya kadar yürümek, dönerken Miyaser'e yakalanıp alay konusu olmak zorunda değilim." Değilsin.

Evine dön Yakup. Yeniden kendime bakıyorum suda. Gülümsüyorum. "Güldükçe kurbağaya benziyorum." Alayla gülüp bağırmaya başlıyorlar. Vırak vırak vırak. Kalkıp ayağımın dibindeki taşları tekmeliyorum. Taşlar suya düşüyor. Göl pürüzsüzlüğünü kaybediyor. Ben Yakup. Kurbağalardan başka kimsenin çağırmadığı. Evimin yolunu tutuyorum. Gün doğmuş. Uyanmıştır Miyaser. Yakalanacağım.

"Yusuuf! Yusuuuf! Nerden geliyon yine?" Gülüyor alaylı.

"Kurbağalara bakmaktan geliyorum." Bunu kendime üç kere söylüyorum. Miyaser'e dönüyorum.

"Demedim mi bana Yusuf deme diye!"

"Neden Yusuf'a biçilen kuyulardan mı korkuyon?"

"Hayır deli karı. Ne Yusuf'u ne kuyusu sayıklıyorsun. Benim adım Yakup."

"Aman öyle olsun ne çıkar. Kalabalıklar mıydı bari ?"
"Kimler?"
"Kurbağalar."
"Öyle kalabalıklar ki görsen şaşarsın. Duymuyor musun ? Seslerinden belli değil mi?"
"Yoo bi şey duymuyom ben." Sağır karı. Eve yöneliyorum. "Dur bi nereye? Şu kazanın bi ucundan tutuver de dökelim."
"Ne o tutmadı mı büyüler." Alay etme sırası bende.
"Ne biliyon? Tutmadığını ne biliyon?!"

İçeride ağırlaşmış, birbirine karışmış ot kokusu. Üzerlik bağları, dede sakalları, keçimemeleri, adamotları, defne, ışkın bağları çeşit çeşit kurutulmuş, kurumaya bırakılmış ot sarkıyor. Tahta masada hünnaplar, alıçlar, kızılcıklar kaplarında bekliyorlar.

Miyaser'in aklına bir delilik düşsün hepsini kazanına boca etsin diye. Nefesimi tutuyorum. Kazanın bir kulpundan kavrayıp hızla kapıya. Eşikten adımımı attığımda havayı dolduruyorum ciğerlerime. Yetişmeye çalışan Miyaser iki eliyle yapışmış kulpa.

Nefes nefese. "Yavaş be yaşıtın mı sandın beni!" Evden biraz uzaklaşıp deviriyoruz kazanı. Duru, yeşil su toprağın üzerinden akıp yollara ayrılıyor. "Hani, ot yok içinde bu sefer?" "Ayırdım onları. Sen inanma daha büyülerin tutacağına." Dolu dolu gülüyor. Kulağımı tırmalıyor bu ses. "Hep aynı terane. İlla bir karışımın var. Ya evin etrafına döküyorsun ya duvarlara sürüyorsun. Görmüyor muyum seni? Bir şey oldu mu bugüne kadar? Her şey aynı." Hepsine arkamı dönüyorum. Miyaser'e büyülerine, kurbağalara, göle. Evime yöneliyorum. Gitmek istiyorum.

Miyeser yalnızlığını deliliğe vurarak kurtuluyor. Yok efendim,

beni kurbağaya çevirecekmiş de. O zaman arkadaşlarım olacakmış da. Sesleri beni delirtmeyecekmiş de. Ne konuştuklarını anlayacakmışım da. Kendini çevir kurbağaya.

Senin çok mu arkadaşın var! Ben ne sabahları yatağımdan kalkıp ayaklarına gitmek istiyorum ne de kurbağa olmak. Sesleri kesilsin istiyorum. Çirkin, cıvık, yapışkan sesleri. Cısss cıs cıs... Kaynayıp sobaya taşan demliğe dönüyorum. Sobanın kızgın yüzeyine düşen aceleci damlaların çığlıklarını dinliyorum. Damlalar bağırarak ve azalarak yok oluyorlar.

Benim dışımda her şey, herkes bağırıyor. Miyaser arkamdan Yusuf diye. Kurbağalar sabahları vırak vırak diye. Sobada damlalar cıs cıs diye. Bir tek ben.

Ben kimseye bağırmıyorum. Halı desenli sert yastığa sırtımı yaslıyorum. Üzerinde tek çay bardağı olan tepsiyi kendime çekiyorum. İçindeki bir miktar suyu sobaya kusan demlik yanımda. Karşısındaki duvara kayıyor gözüm. Üç kuşak omuz omuza. Çerçevelerin üzerindeki örtü kaymış. Büyük dedem, dedem ve babam. Fotoğraflar sarı bir lekenin kuşatmasında. Kenarlarından değen çerçeveler birbirinden güç alıyor.

Karşılarında yalnız, güçsüz. Omuzlarım çökmüş. Omzundan güç alacak bir omuz. Sırtımı dikleştirip ardıma yaşlanıyorum.

Yemek yiyeceğim. Evin işlerini bitireceğim. Becerebildiğim kadar söküklerimi dikeceğim. Kimi topuktan kimi parmak uçlarından delinmiş çoraplara bakıyorum. Bir kenara ayrılmış bekliyor. Sobanın kovasını değiştireceğim sonra.

Küllerini dökeceğim. Delinen yerlerinden küller üzerime savrulacak. Boşa çıkan kovayı sabah için hazırlayacağım.

Uyku vakti yaklaşacak. Üzerime çullanırcasına inecek gece.

Uykuya teslim oluşumla, sabahın ilk ışıklarında bağıran kurbağaların sesi arasında hiç zaman geçmemiş gibi ayağa dikileceğim. Seslerini kessinler diye gidip kurbağaları göreceğim. Dönerken Miyaser'e yakalanacağım…

Tavandan sarkan lambanın etrafında dönen ekin böceğini takip ediyorum. Dönüyor. Dönüyor. Dönüyor. Yörüngesinden çıkıp duvara çarpıyor. Düşüyor. Yeniden havalanıp tavanı örten kalın odunlara konuyor. Lambaya yaklaşıp yörüngesini buluyor. Çoraplara uzanıyorum.

İşlerimi bitirene kadar gece oluyor. Ekin böceği perdeye tutunmuş. Mindere uzanıyorum. Onardığım çorapların arasına. Tıkırtılar geliyor. İrkiliyorum. Doğruluyorum. Kapıyı açıyorum. Miyaser eski püskü gocuğu, kalın kahverengi yazmasıyla karşımda. Kollarını bağlamış. Üşür gibi. Ellerini koltuk altında saklıyor.

Kapının açılmasıyla birlikte keskin bir soğuk yüzüme çarpıyor. Uyanıveriyorum. "Hayrola, bu saatte?" "Hatırladım. Karamuk lazım bana. Yarın gölün oraya giderken aşağı patikadan git. O yol üstünde vardı. Karamukları getir gerisini bana bırak."

"Göle gideceğimi nerden çıkardın!" diyorum. "Gidersin..."

"Gitmicem. Nerden çıkarıyorsun bunları. Evine git Miyaser. Gece gece ayağa diktin beni. Bir şey var sandım.

Hadi!" Kapıyı sertçe çarpıyorum. İçeri akan hava perdeleri oynatıyor. Ekin böceği havalanıyor.

Hâlâ tıkırtıları geliyor dışardan. Bu soğukta Allah akıl versin. Miyaser kim bilir yine neyin peşinde. Duvarlara mı büyü sürdürüyor, eşiğe mi döküyor Allah bilir.

Bir bakıyorum ev kurbağayla dolu. Her yer leş gibi. Burnumun direğini kıran bi koku. Nereye baksam yeşil, parlak gövdeleri.

yakıyorum. Yanarken daha ağır kokuyorlar. Kokudan iyice bunalınca dışarı çıkmak istiyorum. Kapıya yöneldiğimde koca bir kurbağa sırtını kapıya yaslamış çıkmama izin vermiyor.

Biraz sonra Miyaser oluyor bu. Yeşil kafasında kalın, kahverengi yazması. Ne yapsam kapıyı açmıyor. Gövdesinden çıkan bacaklarına değmekten korkuyorum. Perdeli yapışkan eli bana değecek diye ödüm kopuyor. Odaya doğru itiyor beni. Değdi mi bana değmedi mi? Kurbağaların üçü oturuyor karşımda. Şişman, parlak ve çirkinler.

Konuşurken gıdıları şişiyor. Sorguya çekiyorlar. Birinin sorusu bitmeden diğeri yapıştırıyor soruyu. Tokat gibi iniyor her biri. Sersemliyorum. Her biri cevabını bilmediğim sorular. Tıkırtılar duyuyorum. Belki de Miyaser kurtaracaktır beni. Sesin geldiği yerde kimse yok.

Umutsuzca önüme dönüyorum. Kurbağalar yok. Şimdi de her yer ekin böceği. Üstüme üstüme geliyorlar. Tak tak tak.. Kapı sesine uyanıyorum. Odada ağır bir koku. Sobanın üzerine sırtüstü düşmüş ekin böceği kokular yayarak çırpınıyor. Midem ağzıma geliyor. Öğürüyorum. Kusmamak için yutkunuyorum. Kapıyı açıp temiz havayı içime çekiyorum. Duruluyor midem. Eşiğe doğru bir adım atıyorum. Biraz daha soluklanıyorum. "Hayırlı sabahlar. Uyanmışsındır diyodum."

"Bıraksan daha uyuyacaktım. Ama uykuda da bırakmıyorsun ki. Ne oldu? Daha gün doğmadan dayanmışsın kapıya!"

"Bugün mutlaka topla karamukları dicektim. Nasılsa gideceksin, eline yapışmaz ya. Yolunun üzeri."

"Hasbinallah! Gidersem toplarım. Sen gelme ben getiririm."
"Tamam" diyor Miyaser. Sobanın üstünde kahverengiye dönen böceği bezle tutup dışarı atıyorum. Pencereyi kapamadan daha sesleri gelmeye

başlıyor.

Bağırıyorlar. Avazları çıktığı kadar. Bağırmalarını istemedikçe. Gitmeyeceğim. Pencereden dışarı bakıyorum. Kulağımı sese tıkayarak. Miyaser karşıdan el kol oynatıyor. Kurbağalar delirtmese bu kadın delirtecek beni. Açıyorum pencereyi.

"Kurbağalara gitmeyecek misin?" diyor.

"Gitmeyeceğim."

"Öyle evde mi duracaksın?"

"Ayıp değil ya. Böyle duracağım. Bugün sadece durduğum bir gün olsun. Bugün ne senin ne kurbağaların gönlünü yapmayacağım."

"Olmaz!" diye bağırıyor. "Olmaz! Evden çıkman lazım."

"Niyeymiş o? Mecbur muyum!"

"Ondan değil de. Söz verdiydin. Karamukları toplarım dediydin."

"Caydım." deyince huzursuzlanıyor. Söylenmeye başlıyor. Ben malımı bilmez miyim! Geceki tıkırtılardan belliydi bir şeyler yaptığı. Şimdi de karamuğa yollayacak beni. İstemiyorum. Büyüsünü, karamuğunu, kurbağasını! Başladılar yine bağırmaya. Çarpıp kapatıyorum pencereyi. Gitmem diyorum da. Gitmeden susmayacaklarını biliyorum. Karamukları getirmezsem Miyaser de rahat vermeyecek.

Paltomu giyip kapıyı açıyorum. Soğuk hava yüzümü acıtıyor. Yakamdan ensemi yalayıp paltomun içine sızıyor. Sırtımda bir ürperti. Paltonun yakasını dikiyorum. Eşikten adımımı atarken üzerime bir şeyler damlıyor. Yağmurun çiseliyor olmalı. Kapıyı çekip yola düşüyorum. Kapıdan elime bulaşan ıslaklığı üzerime siliyorum. Ovaya bakıyorum. Her yanı sis basmış. Yaklaştıkça koyulaşan bir beyazlık.

Yolumu ararken sisi dağıtmak istiyorum. Kollarımı savuruyorum. Boşuna. O sırada üzerimden yırtıcı bir kuş uçuyor olsa. Bu el kol

oynatışıma bakarak, gölde yüzen bir kurbağaya benzetir belki beni.

Ben Yakup. Bir tek kurbağalar tarafından çağrılan. Nereye gittiğimi bilmiyorum. İlerliyorum. Bir şeylere batıp çıktığımı biliyorum yalnız. Dengemi sağlamaya çalışırken bir şeye çarpıyorum. Düşüp yuvarlanıyorum. Canım acıyor. Dikkatle kalkıp devam ediyorum.

Sigara yakmak için elimi cebime attığımda ne bir palto cebi ne bir bez parçasına dokunuyor elim. Cıvık, kaygan bir deriye değiyor. Üzerime yapışanın ne olduğuna bakmaya cesaret edemeden koşuyorum. Gölü bulursam yolumu bulup sisten kurtulacağım. Var gücümle koşuyorum sesin geldiği yöne. Gittikçe yaklaşıyor sesler. Vırak vırak vırak... Duraksıyorum. Dinliyorum. Nefes alıyorum. Nefesimi dengelemeye çalışıyorum.

Şişip inen göğsüm, kuruyan dudaklarım, yorulan bacaklarım. Bir an önce göle varmak istiyorum. Yeniden koşmaya başlıyorum. Seslerin geldiği yöne. Hızlı. Hızlı. Kaslarımın ısındığını hissediyorum. Az kaldı. Çok az kaldı biliyorum. Gözlerim beyazlıktan kör olmuş. Hiçbir şeyi seçemiyor.

Bir an kollarıma bir şeyin dolandığını hissettim. Kurtulmak için gerilerken kaldırıp fırlatıyorlar. Suyun ortasına düşüyorum. Su etrafa saçılıyor. Sis dağılmaya başlıyor. Etrafımda yayılan halkalara, suyun yüzeyindeki bozuk görüntüye, dağılmaya başlayan sise bakıyorum. Görüntüler yavaş yavaş seçilmeye başlarken ardıma dönüyorum.

Beni buraya atanı görmek istiyorum. Miyaser'in işi olmasın. İyice tuhaflaştı bu ara. Takip etse beni. Sisin içinde göremem de.

Göle yaklaşınca da itiverse. Olamaz mı? Kim gezer buralarda benle ondan başka. Sis, kapağı açılan tencereden dışarıya hücum eden

kurbağa önüne dön, diye bağırıyor. Korkudan gözlerim yuvalarından uğruyor. Ne oldu böyle? Nasıl oldu? Önüme dönüyorum. Karşımda kürsüde üç kurbağa.

Yeşil başları ve kolları cübbelerinin içinden görünüyor. Ortadaki sözü alıyor. Sen. Yakup Çağrılmayam. Bir süredir tebliğ edilmesine rağmen mahkeme huzuruna çıkmadığından zorla getirilmen uygun görüldü. Kulaklarım zonkluyor. Bu yeşil, çirkin, yapışkan bedenleri gördükçe ne yapacağımı bilemiyorum. Buradan kurtulmanın bir yolunu bulmalıyım. Bir an sudaki karaltıyla göz göze geliyorum.

Çirkin bir kurbağa perdeli parmaklarıyla yüzünü yokluyor. Başımı göğe kaldırıyorum. Dağılmaya devam eden sisin içinden yukarı bağırıyorum:

Miyaseeeerrr! Kurtar beni! Bu gördüğüm ben miyim?

İpek DEMİRER

Kara Kedinin Sahibi

Kara kedi, sahibi okşadıkça sevinerek gözünü kırpardı. Mır mır... Kanepede sahibinin kucağında kıvrılmış hâlde, televizyona bakar dururdu. Mır mır... Ev sahibi damarları çıkmış kocaman eliyle başından okşarken hafifçe eğilip arkaya doğru ilerler, gövdesini kaldırarak sonraki okşamayı beklerdi. Yedinci kattaki dairede iki yetim gibiydiler...

Kulağa fazla ses gelmiyordu; televizyon biraz gürültü yapıyor, yukarı tarafı açık olan plastik pencereden şehrin sesi biraz duyuluyordu. Sadece evcil hayvanın sesini duymak mümkündü. Mır mır... İki âşığın birbirlerini kucaklayarak sevişme sesine benziyordu.

Kara kedinin eğlenmek için "oynayabileceği" fareleri bile yoktu. İşsiz, hayatın gamsız bir dalgasında yaşayan hayvanın hem yürüyüşü hem de duruşu ahesteydi.

Havalı yürüyüşüyle ayaklarını çapraz çizerek iki odalı dairenin içerisinde dolaşır dururdu. Esner, uyuklar... Büyük siyah televizyon masasının üstüne çıkar, arkasındaki boşluğa bakar ve çift kişilik yatağın altını karıştırır, banyo tarafından bir şeyler arar gibi gezinir, küçük dolap ile şifonyerden korkmuş bir vaziyette yatar ve kısa bir süre sonra dönüp mutfaktaki buzdolabına miyavlardı.

Ev sahibi evde olduğunda, böylece onun önüne uzanır ve yalnızlığını sessizliğe değiştirirdi.

Telefon çaldığında kara kedi hiçbir tepki vermeden ve gözlerini açmadan oturuyordu, ancak baştan aşağı okşayan sahibinin eli geri dönmedi. Çünkü telefonu alarak nefesi sıklaşmaya başlamıştı... Efendi

değil, sanki bağlı işçi gibi kararı kabul edercesine başını sallıyordu.

Ahizeyi bıraktıktan sonra, telefon görüşmesinden önceki sabır ile değil daha aceleci tutumla kara kedisini okşadı ve şifonyerden kıyafetlerini değiştirip aynanın önüne geçerek saçlarını taradı. Siyah kazak ile siyah ayakkabıyı giyip fırlarcasına evden çıktı. Her zamanki gibi, ev sahibi kapıdan çıkarken cırt cırt ses duyuluyordu.

Kedi, sahibini yolladıktan sonra, iki veya üç defa zıplayarak zar zor pencere çerçevesine çıktı ve şehri seyretmeye başladı. Aşağıda küçücük rengârenk bir şeyler ileri geri sırayla yürüyorlardı.

Hayvan her zamanki gibi bu sefer de tıpkı dünyaya sırt çevirmiş, derin düşünceye dalmış bir insan gibi uzun süre camdan dışarıyı seyrediyordu.

***

Kara kedinin sahibi girişten çıkarken, kırılmış beton basamaklara siyah ayakkabısı çarparak bahçede oturan iki yaşlı kadını kafasını sallayarak selamladı ve otoparktaki arabasına giderken yaşlı kadınların sözlerine kulak misafiri oldu.

– O değil mi?

– Evet, onun eşi.

– Karısı sıcakkanlı ve güler yüzlüydü.

Efendisinin, solmuş sarı yaprakları ezerek giden yürüyüşü hiç değişmedi, içinde hiçbir his yoktu, çünkü biraz önce duyduğu her şeyi duymamış gibi bilinçaltına gizlemişti. Beyni düşüncelerini analiz edip her şeyi akıl sahnesinin gerisinde bıraktı.

Bundaki hayır ise; yol boyunca düşünerek kafası karışmıyor, kalbi de acımıyor olmasıdır. Beyefendi sadece yedinci kattaki dairesine geldiğinde düşünür durur, ayrıca evden çıktığında olduğu gibi her şeyi

geride bırakır, sadece işini sonuçlandırmaya odaklanırdı. Kalabalığa, gürültülü otomobillere, trafik sıkışıklıklarına, radyodaki şarkılara hiç tepki vermezdi.

Doksan bir yılında fabrikada üretilip, Kazakistan'a gelen eski arabasını çalıştırıp dikkatlice geriye giderek, bahçeden geniş bir caddeye yol aldı. Arabası eski olsa da içi ve dışı parlaktı. Radyoda sevgilisinin şarkısını dinlerken ellerini açıp sadaka dilenir gibi aşk dilenerek biri şarkı söylüyordu.

Cadde ortasında çeşitli nedenlerle şehrin her tarafına yetişmeye çalışan sürücüler ve renkli arabalar dolaşıyordu. Yol kenarındaki insanları alabilmek için acele ederek kural çiğneyen sürücüler, onlara kızarak kornaya basanlar, onların yanlarından geçerken küfür edenler, trafik ışığında dururken yeşilin hemen yanmasını bekleyenler, büyük arabalara oturup kuralları görmezden gelenler, yüksek sesle müzik dinleyerek frene son anda basanlar, streslerini dindirmek için sigara yakanlar… Herkes kendi hedefinin peşindeydi.

Cadde boyunca uzanan kaldırımlardaki aşağı ve yukarı giden insanlar tıpkı kaçarak telaşla kabre doğru acele eden insanlara benzerler...

Yirmili yaşlarındaki bir kıza kiraya verdiği dairesine varıncaya kadar üç şey zihnine takılmıştı. İlki, trafik ışığında beklerken, yol kenarındaki terasta bir erkek ile kadının ağızlarını doldurarak yemek yediklerini görmüştü.

Beyefendinin yanından geçerken taksi şoförünün bakışları kavga edercesine gergindi.

***

Efendi önce onun selam vermesini bekledi, ama ikisi göz göze geldiğinde âdeta aklını kaçırdı, çünkü kızın bakışları sanki "önümde bir

erkek var" demiyordu. Beyefendi onu üçüncü kez görüyordu: İlki, ona apartmanın anahtarın verdiğinde; sonra ikinci ayın ödemesini aldığında... Bu kızın gözleri adamı deli ediyordu.

Bozkırda bakacak bir şey bulamayan kişi gibi gözüyle süzerdi. Hiçbir şey engel olmuyordu. Aksi takdirde, beyefendi daireye geldiğinde kendisin hâkimiyetini hissedecekti, çünkü bu kızdan önce oturan bütün kiracılar ona itimat ediyordu. Ancak bu kız mavi gözleriyle hiçbir şey görmemiş gibi gösterir.

Hatta beyefendi kendisinin bu dünyadaki varlığından bile kuşku duyar gibi oluyordu...

Hatta sabit bir bakışta bakıyordu. Kendisi ev sahibi olarak davrandığı için, ayna onu bu evin sahibi olarak yansıtmak zorundaydı, ama her şey mavi gözlünün içinde yutuluyor ve görüntü geri yansımıyordu...

"Hadi gel bakalım!" demiş gibi kapıyı açık bırakan kız, tuvalet ve banyo tarafına ayaklarını yere sürüyerek yürüdüğünde, beyefendi dağınık düşüncelerini toplayıp, hemen "kendi işi için" geldiğini hatırladı.

İkisi tuvalet ile banyo arasındaki dar koridordan sıkışarak içeriye girdiğinde, efendinin ayağı ıslandı ve yere baktığında nemli sarı atkıyı gördü. Kız hemen eğilip sarı atkı ile yeri acele ile silerek, onu banyoya sıktı. Geçmişte karısının yıkadığı çamaşırları kurutmak için kullandığı, gümüş gibi parlayan sıcak su borusu yerinden sökülmüştü. Şüpheyle bakan ev sahibi beyefendi, "boru kırıldı" diye çağıran kiracıya ve kırılan boruya baktığında ilk bakışlarda sarı kız hemen anlamıştı.

– Parasını öderim, diye kısa ve havalı konuştu kız. Sesi de yirmili yaşlarındaki kızın sesine benzemiyordu, ciddi idi... Başından hiçbir zaman kar eksilmeyen dağlardaki rüzgâr sesi gibi... Soğuk.

Kesinlikle kendine güveniyordu.

Sıradan bir kadında olduğu gibi utangaçlık, tereddüt etme gibi alışkanlığı yoktu, sadece ev sahibi ile kiracı arasında olan anlaşma gibi davranıyordu. Ev sahibinin şüpheyle bakmasından kaçınmaktaydı...

– Neden tesisatçıyı çağırmadınız, dedi. Parlak boruyu eliyle tuttu. Ancak mavi gözlü kız hiç umursamadan nefes alıp veriyordu. Parlak demir boru, sıcak su ile bağlandığı noktadan bükülüp yeri genişlemişti. Bağlantılı yerine tutturmaya çalıştı, ne yazık ki tutturamadı.

Dar alanda huzursuz nefes ile eşlik eden kızın sesi duyuluyordu. Klozetten çıkan dışkı kokusu, ev sahibinin burnunu gıdıklıyordu... "Boruyu değiştirmek" gerektiğini düşünüyordu, ama dışkının acı kokusu bütün dikkatini dağıtmıştı. O kokunun farklılığını hissettin mi ya da düşüncenin açlığı ev sahibini özel koku diyerek aldattı mı?...

– Şimdi geliyorum, diyerek kendi düşündüklerinden korkmaya başlayan ev sahibinin, düşüncelerini hemen toplamasıyla, evin yanındaki pazara gitmek için aceleyle kapıdan çıkması bir oldu.

***

Pazardan yeni aldığı boruyu, araba bagajından kerpeten ve anahtarı alıp daireye geri geldiğinde, arkalığı olmayan sandalyeye oturan mavi gözlünün kırmızı bornozuna ilişti gözü. Kalem ve kâğıt tutan düşünceli, mavi gözlü kız, onun ne zaman gelip ne zaman gideceğini bildiğinden ona bakmadan oturmaya devam ediyordu.

Derin aldığı nefesinin sesi her zaman yüksek miydi ya da beyefendinin kulakları sürekli onun nefesinin sesini duymaya mı çalışıyordu, bir türlü fısıltılı ses kesilmiyordu.

Tıpkı evindeki kara kedisi gibi... Pencerenin önünde kıvırılmış hâlde... Derin derin nefes alarak...

Boruyu anahtarla çevirip bağlarken, vücudu terleyip bütün üstü nemlenmişti. Dar odanın yetersiz havası sürekli değişmediğinden burnunun yanında sürekli dönüp duruyor gibiydi... Giriyor çıkıyor... Dışkı ile ter kokusu karışarak, davranışını etkiliyordu. Anılarıyla oyalanmak istiyordu, çünkü bu dairede eşiyle yaşadıklarını göz önüne getirmesi ona iyi gelecekti...

Ancak, beyefendi bütün düşüncelerini beyninin derin köşesine bastırarak aklına getirmemeye çalıştı, sonradan boruyu bağladı, aletlerin toplayarak tuvaletten çıktığında hâlen hareketsiz oturan kıza bakarak:

– Yedi bin! Gelecek ayın kira parasıyla beraber alacağım, deyip karısıyla yaşadığı anıları hatırlayarak daireden hemen uzaklaştı.

***

Kapıyı açtığında kara kedi onu miyavlayarak bekliyordu. Kapıdan geçtikten sonra, işi için giden adamın görüntüsü, evine geldiğinde; tek bir kara kedisi olan boşanmış bir adama dönüştü. Sanki dünyanın merkezinde yer almış gibi kendisini rahat hissediyordu...

Bu noktadan itibaren şehrin her yönüne dolaşabilirdi, çünkü her şey bu daireden başlayıp bu dairede bitiyordu.

Bütün sorumluluklarını kapının öbür tarafına bırakmış gibi... Kendini iyi hissettikten sonra beynindeki bütün sıkıntılar çözülmeye başlamıştı... Görüntü tıpkı karıncanın yuvasına benziyor, ama sonra yavaş yavaş büyümeye başlayacağını gösteriyordu. Beyaz bir kâğıda damlayan mürekkep damlaması gibi her yere yayılıyordu...

Evin girişindeki iki yaşlı kadının önemsiz konuşmaları bir kulaktan girip diğerinden çıkarak havada kalacak gibiydi. “Bunun karısı gitti.” mi demişti ya da “Çocuğu olmadığı için ayırıldı.” mı demişti?..

Hafızasında yer etmiş eski hikâyelerden kalan harfler, şimdi çıkıp

çıkmadığı belli bile değil ama o hepsini haklı çıkardı... Miyavlayan kedisinin yemeğini, köşedeki bir kâseye koyduğunda, bahçedeki yaşlı kadınların konuşmalarını zihninde düşünmeye çalışıyordu... Sanki yavaş yavaş çalan bir fon müziği ona eşlik ediyor gibiydi... "Her kadın anne olmak ister."... "Belki de sorun kocasıyla değil."...

Hayretler içerisinde gaz ocağına çayı koydu. Sucuk ile peyniri buzdolabından alarak parlayan bıçağıyla doğradı ve büfeden aldığı ekmeği masaya koydu... Kendi açlığını kendisi gidermek için... Evdeki kadın ile erkeğin rolünü sadece kendisi oynuyordu...

"Eğer o namusluysa, evi almak için tartışırdı." diye düşünüyordu, aslında bu düşüncesi yaşlı kadınlara cevap vermesiydi, onun üstüne duygularını kimseye paylaşmazdı, böylelikle kendini sağlam almış oluyordu.

Böylece, bu konuyu kapalı tutmak için en kısa zamanda tuvaletten çıkıp, ellerini yıkayıp, yemek yiyeceğini düşünmeye başladı. Yemek yedikten sonra, televizyonu açtı ve kanepede kedisinin yanına uzandı...

***

Gündüz gökyüzünde sadece güneş olduğu gibi düşünceler de tek bir yerde toplanmış gibi oluyordu, akşam vakti uzakta yanıp sönen yıldızlar gibi, beyefendinin düşünceleri de aynı anda farklı taraflarda çırpınıyordu. İnsanların gözüne görünmek istemediği düşünceler daha rahat ortaya çıkardı...

Beynini çalıştırıp düşüncelerini ortaya koyarken kendisi de kanepede yatıyordu. Kiralık dairedeki koku, özlemini düşündükçe rahatsız ediyordu, ama yerdeki sarı atkı ile kırılmış boru aklına gelince zihnindeki çırpınma duruyor ve her şey sessiz kalıyordu. Kırılmış boru ve

sarı atkı, mavi gözlüden başka kimseye hiçbir fayda etmeyecek derken beyefendi yerinden kalktı.

Uyuşuk kara kedi, kanepede güzelce uzanan efendisinin bir anda kalkıp giyinmesiyle kulaklarını dikmiş, şaşkınlıkla ona bakıyordu. Efendisi dışarıya çıkmak istediğinde, kedi sahibinin arkasından koştu ama yetişemedi kapı şak diye kapandı. Kara kedi karanlık odadaki pencerenin çerçevesine ikinci atlayışında çıktı ve ufak ufak sarı ışıkları yanıp sönen şehre bakmaya başladı.

***

Kiralık dairesinde asılmış vaziyette bulunan kiracıyı görmeye hazırlanan beyefendi, kapının önünde kendini tekrardan bir tertipleyerek, anahtarıyla tık diye kapıyı açtı. Ev biraz karanlıktı, odanın ise ışığı kapalı olmasına rağmen, pencereden düşen sokak lambasının parlak sarı ışığı odayı aydınlatıyordu.

Parmak ucuna basarak tuvalet ve banyoya doğru yürürken boynunu uzattı ve ışık açık olmasına rağmen kapının kapalı olduğunu fark etti. Kapı ile çerçeve arasındaki boşluktan ışık sızıyordu. Kedi gibi emekleyip, gıcırtılı kapıya saklanarak açtı ama tüm çabası boşuna idi, çünkü mavi gözlü kız evde değildi ve sadece ışığı kapatmayı unutmuş gibi görünüyordu.

Ama kapının açılmasıyla beraber, dar odadaki tuvaletin acı kokusu, kara kedinin sahibinin burnuna hızlıca girmeye başladı. Ya da beyefendi daha mı fazla kokladı? Veya o koku tuvaletten mi yayıldı? Bilmiyordu, ama hoşuna gidiyordu.

Akciğer ile burun deliklerini tamamıyla doldurmuş gibi görünüyordu... Ayakkabısını çıkartmadan, çaktırmadan yatak odasına girdi. Battaniyenin altından sadece hırıltı sesi geliyordu. Tıpkı evindeki

hırıldayarak uyuyan kara kedisine benzemiyor muydu? Sonunda güzel bir an... Yüzüstü yatıyordu...

Ama kız o kadar düzgündü ki, eğer uyanırsa ne yapacağını bilen kişi gibi yatıyordu... Hem ağzı hem de gözü kapalıydı, sırtüstü uyuyordu. İki kolunu göğsünün üstüne koymuş yatıyordu...

Koku... Zaman zaman... Uzaktan geliyordu... Beyefendi için ilginç olan şey, açık bırakılan tuvaletten mi geliyor, yoksa battaniyenin altından mı geliyor?..

Tuvaletin kokusunu almak için birkaç kez burnunu o tarafa uzattı, fazla fark edilmiyordu ve yavaşça dönerek yüzünü battaniyeye çevirdi, kokuyu aramaya başlayınca battaniyenin içinden bir şey hareket etmeye başladı. Beyefendi kokunun kaynağı kumaşın altında olduğunu fark etti, ayrıca tuvaletin kokusu gibi acı değil mi?.. Farklı ama yine de benziyordu...

Gözleri hiçbir şey olmadan parlayan elmas gibiydi... Kızın nefes sesi artık uyuyormuş gibi sessiz değildi, yabancı bir adam tarafından öldürülmek istenen savunmasız bir kızın korkulu hâline gelmişti... Kızın güzelliği resmen bir dehşete dönmüştü... Beyefendinin alnından soğuk ter çıkmıştı. Sanki ateşli gibiydi... Eğer kız şimdi ayağa kalkar ve bağırırsa, yeni yapılan boruda sarı eşarp ile asılarak ölmüş bulunursa, polisler onu sıradan bir intihar vakası sanarak soruşturmayı kapatacaktır, diye aklına gelen kötü düşüncelerini durduramadı...

Bu hikâyeyi hemen aklından çıkardı ve kızın uyanmış olduğunu fark etmemiş gibi parmak ucuyla olay yerinden hızla uzaklaştı ve koridordan aşağı inerken elleri ve ayakları titriyordu ve daha sonra kapıyı kilitlerken çıkan tıkırtıyı sesini duydu.

***

Kapıdan içeriye girdiğinde, kara kedinin kulaklarını dikmiş vaziyette onu beklediğini gördü ve damarları çıkmış titreyen elleriyle kedisini tutarak demir siyah kapıdan dışarı gönderdi. Kedi ile beraber efendilik meziyeti de dışarıda kalmış gibiydi... Kapı kilitlendiğinde, yol boyunca dökülmek üzere olan bütün düşünceleri evin içine yayıldı. Her yerden gürültüler... İlk kez dışarıya çıkan kara kedinin miyavlayan sesi demir kapının öbür tarafından duyuluyordu...

Bahçedeki iki yaşlı kadının ölümü gelinceye kadar onun hayatı hakkındaki tartışmaları, terasta oturan aç erkek ile kadın önlerindeki etlerini yemek için hazırlanmaları, yaya geçidinde, taksi şoförünün yolcuyu kıskanarak gözlerinin kanla dolması, hatta bıçak alarak koşması...

Az ileride hayatta kalabilmek için her şeye hazır olanlar arasında bebeğine sımsıkı sarılarak, hayata sevgiyle bakan eski karısı saklanıyordu. Yabancı bir erkeğin olduğunu biliyormuş gibi bakışları bitkindi... "Beni bırak lütfen, senin hiçbir şeyine gerek yok. İki ev için tartışmayacağım, hiçbir şeye ihtiyacım yok.

Sadece hayal kırıklığına uğrama, benim gitmeme izin ver" deyip bu dünyada mutluluk arayan gözleri yaşla doluydu... İnce taşları görünen saf pınar gibi...

O anda karısının yaşama gayreti, tüm hayatı boyunca buna değdi ve sonradan değerlerinin düşmesi ile bilinci yeniden kalkınmaya yol açtı...

Gözü kararmaya başlayınca, yaşam için mücadele eden birilerinin siyah ceplerinden dağılmış olanlar arasında kedi gibi aramasını ve sarı bir eşarp ile asılarak ölen yirmi yaşın altındaki kızın etini koklayıp yürüdüğünü gördü...

Miyavlayan kedinin sesini azaltan demir kapıya yaslandı ve

yere oturdu. Sert vurulan ses bu dairede ne zaman çıktığı bilinmiyordu. Biraz önce aşırı zevkle kokladığı burnundan su akmaya başladı. Dizlerini kucaklayarak oturan adamın damarları çıkmış ellerine bir damla gözyaşı damladı.

İki... Üç... Ağızından kusmuğa benzer yabancı bir ses haykırdı, kendi sesinden kendisi korktu, kişi öldürmeye teşebbüs eden düşüncelerini komşuları öğrenir korkusuyla, avucuyla hemen ağzını kapattı ve hırıltıyla ağlamaya devam etti.

Avucunun içi titreşimle hafifçe açıldığında hıçkırık sesi koparak, yukarı tarafı açık olan plastik pencereden geçerek şehrin gürültüsüne karışıyordu.

Alişer RAHAT (AYTUAR)

Atıgay Oğlu Sencer

Asırlar geçtikçe insanlar, hikâyesi anlatılmayan yiğitleri unutur oldular. Mertliğin özü, namertlerin sözü duyulmaz oldu. Mazlumlar ezilirken, zalimler korkmaz oldu. Onlar unutsa da yiğitleri, ne uçsuz bucaksız bozkırlar onları unuttu ne Ötüken'in ululuları ne de görklü Tanrı Dağları. 'Ulu Allah şahidim olsun ki' demişti Atıgay oğlu Sencer, dağılan Oğuz boylarını bir eyleyip, bir ok gibi halkıma eziyet eden zalimlere saplanacağım.

Bozkırın börüleri başsızdı; ne Çin ülkesinin oyunlarına ne de İslam olmamış zalim Oğuz boylarının eşkıyasına karşı koyabilecek güçleri yoktu. İslamiyet Oğuz boyları arasında yayılırken, Gök Tanrı inancından ayrılmayı kabul etmeyen diğer Oğuz boyları, Müslüman olan Oğuzlara hain gözüyle bakıyorlardı. Bozkırın halkı, uzun zamandır kendilerini bu zulümden kurtarabilecek birini bekliyorlardı. İslamiyeti kabul etmiş Oğuz boylarından birisi de, Oğuzların Bozoklar koluna bağlı Avşar boyuydu.

Avşarların beyi Akbaş oğlu Atıgay, eşkıya Oğuz boylarının baskınında öldürülmüş, Avşarlar başsız kalmıştı.

Atıgay'ın üç oğlu vardı. Sencer, Alphan ve Gökhan. Avşar beyleri, kurulacak toyda kendilerini yönetecek beyi seçeceklerdi. Gözlerinde en kuvvetli gördükleri bey oğlu ise Gökhan'dı. Sencer, babasının otağına geçmeyi ve Avşarları yönetmeyi istiyordu. Toyda yapılacak olan seçimde Alphan, bey adayı olmayacaktı.

Avşar beylerinin oyları, Sencer ve abisi Gökhan'ın -sonuç ne olursa olsun- birbirlerine düşman olmalarına sebep olacaktı. Toy günü

gelince, bütün beyler otağda toplandı. Sencer ve Gökhan da babalarının oturduğu beylik postunun yanında karşılıklı oturuyorlardı.

Gökhan, Sencer'in kendisine karşı rakip olarak çıkmasını hakaret olarak görüyordu. Sencer ise ağabeyinin babasının postuna oturduğunda, Avşarların hak ettiği yere gelmesinin mümkün olmayacağını düşünüyordu. Toyun en ulu kişisi Balamir söz aldı:

- Ulu Allah'ın adıyla. Efendimiz Muhammet'in nefesiyle, toyumuzu açıyorum. Ötüken'in iftiharı, Oğuzun soyu, Avşar'ın boyu ulu beyler! Beyimiz Atıgay, Oğuzun utancı dinsiz Peçeneklerin saldırısında şehit olmuştur. Beysiz boy başsız kurt gibidir. Beyimizin iki oğlu Avşar'a Bey olmak için aday oldular.

Siz Avşar'ın ulu beyleri, boyumuzun kaderini ulu yaratanın izniyle tayin etmek için toya geldiniz, şeref getirdiniz.

Sizin vereceğiniz oylardan önce Beyimizin oğullarını dinlemek isteriz. Önce sözü en büyük oğlu Gökhan'a veriyorum. Buyur Bey oğlu.

Gökhan:

- Gücümüz, bahtımız açık ola. Ben, babamın en büyük oğlu ve en yakınındaki sırdaşıydım. Ne zaman çözemediği bir mesele olsa beni çağırır, bana danışırdı. O otağda olmayınca, ben onun yerine otağa Bey vekili olarak bakardım. Bu toyun kurulması dahi anlamsızdır. Kardeşim Sencer'in, karşıma bey adayı olarak çıkması ağabeyine yaptığı hakarettir. Toyun kararına saygım vardır. Lakin bütün beylerin akıllıca karar vereceğini düşünürüm.

Gökhan bu sözleri söylerken beyleri ince sözlerle tehdit etmekteydi. Eğer Sencer otağdan bey olarak çıkarsa, Gökhan kendisine bağlı çerilerle oyunu Sencer'e kullanan beylere bunun hesabını soracaktı. Balamir, Gökhan'a dönerek sözlerinden rahatsız olduğunu

belli eder şekilde baktı:

- Bey Oğlu! Toyun anlamsız olması da ne demektir! Sen hangi beyin töresiz, toysuz seçildiğini, otağa bey olduğunu gördün. Bütün beyler Oğuzun töresine bağlıdır. Bu böyle biline! Bey oğlu Sencer, buyur söz senindir.

- Ulu Allah kömeyiniz olsun. Rehberimiz Muhammet yolumuzu aydınlatsın.

Oğuzun ulu, Avşar'ın soylu Türk Beyleri! Ne zamandır Türk obaları, zalime boyun eğmekte, mazluma kol kanat gerememektedir. 'Kurtulduk', dediğimiz, 'söndüler' dediğimiz Çin belası Türk obalarının arasına fitne sokmakta, kardeşi kardeşe kırdırmaktadır. Dinsiz Türk boyları, hak yola girdiler diye kardeşlerine kılıç çekip ırkdaşlarına ihanet etmişlerdir.

Şimdi sorarım size. Biz bozkırların en yüce devletlerini kuran millet değil miyiz? Çobansız kalmış koyunlar gibi, Türk obaları dağılırken bunları bir tutmazsak, safları sıklaştırmazsak yok olup gitmez miyiz? Ağabeyim kendisine rakip olduğum için bana gönül koymuş. Beylik akılla yönetilir, yaşla değil.

Kardeşinin son sözüne sinirlenen Gökhan, ayağa kalktı ve hiddetle Sencer'e baktı:

- Haddini bil Sencer! Yoksa kardeşim demem, bunu bilesin.

Balamir, Gökhan'ı sakinleştirip tekrar yerine oturttu.

- Bey seçilecek toy, her vakit zor geçer. Toyun şerefine leke getirmeyin Bey Oğulları! Avşar'ın göklü beyleri, artık seçim vaktidir. Gökhan'ı seçecek beyler el kaldırsın.

Otağdaki oy kullanacak on üç beyden altısı Gökhan'a oy vermişti. Balamir sözünü tekrar etti:

- Şimdide Sencer'i seçen beyler el kaldırsın.

Geri kalan beylerden de altı bey el kaldırmıştı. Balamir:

- Durum eşittir. El kaldırmayan bey vardır. Kim el kaldırmadı?

- Ben kaldırmadım, Balamir Bey, dedi Alphan.

Balamir:

-Alphan Bey! Niçin el kaldırmadın? Senin oyun beyi tayin edecektir.

Alphan:

- Düşünürüm Balamir Bey. Oyumu kardeşlerimden hangisine versem, kardeş kanının akmasından korkarım. Eğer oy vermesem, obam başsız kalacak. Ben oyumu vereceğim ama bunu ulu yaratana sığınarak veriyorum. Benim oyum bozulan düzenimizi, dirliğimizi toplayacağını ümit ettiğim, kardeşim Sencer'edir.

Gökhan bu sözler üzerine öfkeyle ayağa kalkıp otağdaki beylere baktı:

- Bunun hesabını hepinizden soracağım. Bey otağına ağabey dururken, çömezin otağa bey olduğu nerede görülmüştür? Bu kararı asla tanımayacağım. Hepinizle görüşeceğim, diyerek otağdan çıktı.

Balamir ayağa kalkarak Sencer'e baktı:

- Bey Oğlu Sencer! Bey otağına bey oldun. Ulu Allah, beyliğini mübarek eylesin. Beyliğin boyumuza kut getirsin.

Bütün beyler Sencer'in beyliğini kutlayıp, otağdan çıktılar. Sencer beylik postuna oturduğunda, önünde çok çetin imtihanların olduğunu biliyordu. Babasının intikamını Peçeneklerden soracaktı. Müslüman Türk obalarına zulmeden eşkıya Oğuz boylarıyla hesaplaşacaktı. Ağabeyi Gökhan'ın ne yapacağını kestiremiyordu. Onun için beklemenin en iyisi olacağını düşündü.

Güneş uçsuz bucaksız bozkırların üzerinde, sıcaklığını son haddinde göstermekteydi. Avşar beyleri, Sencer'e göç etmenin uygun olacağını ilettiler. Hayvanlarını otlatabilmek için, yeni sulak otlaklar bulmak istiyorlardı. Sencer ise tehlikeli bir havanın olduğunu hissediyor, otağda kalmanın gerektiğini düşünüyordu. Beylerin ısrarlı istekleri üzerine göç etmeyi kabul etti.

Göç hazırlıkları başlatıldı. Tüm çadırlar toplanıyor, kağnı arabalarına yerleştiriliyordu. Sencer tedbiri elden bırakmamak için üç yüz kişilik bir kuvvet hazırlayıp başına sırdaşı Aktay'ı koydu. Öncü kuvvet, göç kervanının önündeki tüm tehlikelere göğüs gerip kervanı koruyacaktı. Sencer:

- Aktay'ım, dikkatli olun. Olağandışı her şeyden haberim olacak. Sen birliğin önünden giderken mutlaka ordunun en gerisinde, orduyu uzaktan görecek beş kişilik bir birlik daha oluştur. Ulu Allah kömeyiniz olsun. Başınıza bir hâl gelirse bile, birlik bunu bize bildirecek." Aktay:

- Emrin baş üstüne beyim.

Aktay üç yüz kişilik kuvvetiyle, göç kervanının önündeki tüm konakları yokluyor, herhangi bir tehlikenin kalmaması için gayretlerini seferber ediyorlardı. Uzun bir yolculuktan sonra, akşamüzeri atları dinlendirmenin iyi olacağını düşündüler. Geceyi konaklayacakları otlakta geçireceklerdi. Gecenin bir kısmında atılan bir okla uykularından uyandılar.

Karanlıkta saldıranların kim olduklarını görememişlerdi. Ordunun arkasından gelen beş kişilik çeriler de orduya yardım etmekle beylerine haber vermek arasında kararsız kaldılar. Saldıranların tamgalarından Müslüman olmayan Yıvalar olduklarını anlamışlardı. Yıvalar aynı zamanda Peçeneklerinde müttefikiydi. Fakat hepsini

dehşete düşüren bir şey oldu. Yıvaların başındaki çeribaşının yanında Gökhan'ı gördüler. Bu kadar hain olabileceğini hesap etmemişlerdi.

En sonunda, cenge dört çerinin yardım etmesine bir çerinin ise Sencer Bey'e haber vermesine karar verdiler.

Aktay uzun bir çarpışmadan sonra şehit oldu. Cenk uzun sürmüş, bozkırın börüleri bir bir toprağa düşmüşlerdi. Sencer Bey, bu olanları haber alınca:

- Ulu Allah şahidim olsun, Gökhan denilen haine ve dinsiz, kâfir Yıvalara bunun hesabını sormazsam, ben de bey otağına bey olarak girmeyeceğim.

Sencer Bey, tüm Müslüman Türk boylarını toya çağırdı. Yirmi dört oğuz boyunun on üçü İslamiyeti kabul etmiş, diğerleri daha Gök Tanrı inancını bırakmamışlardı. On üç Müslüman Türk boyunun, sekizi yapılan daveti kabul etti. Diğerleri ise Sencer'i küçümsüyorlar, ona toy gözüyle bakıyorlardı. Toy günü gelince, bütün beyler bir konakta bir araya geldiler. Oğuz beyleri bağdaş kurarak oturmuş, Sencer Bey'in ne diyeceğini bekliyorlardı.

Sencer Bey:

- Ulu Allah'ın adıyla. Efendimiz Muhammet'in nefesiyle. Türk boylarının görklü beyleri, bozkırın börüleri, Oğuz Boyları! Buraya sizi davet etmenin sebebi, dağılan birliğimizi, dirliğimizi bir eylemek, Müslüman Oğuzlara düşman olan herkese birlikte karşı koymaktır. Gayemiz budur. Sizin görüşlerinizi merak ederim.

Çavuldur beyi Aybars oğlu Kutuz söz aldı:

- İyi dersin Sencer Bey, lakin sen bizi ağabeyinden intikam almak için mi çağırdın yoksa tüm Türk obalarına nefes olabilmek için mi

Peçeneklerin iş tuttukları Yıvalara sığınmış derler.

Sencer Bey, ağabeyinin din değiştirdiğini ilk defa duymuş ve beyninden vurulmuşa dönmüştü. Sözüne söylenilenlerden etkilenmemiş gibi devam etti:

- Kutuz Bey! Bizim gayemiz, Ulu Allah şahidim olsun ki tüm Oğuz boylarını bir eylemek ve düşmanlarına boyun eğdirmektir. Bu düşmanların kim olduğu önemli değil. Peçenekler ise Peçenekler, Yıvalar ise Yıvalar, Salurlar ise Salurlar. Kim olursa olsun kendi öz ağabeyim bile olsa fark etmez, gayemiz bir olup düşmana beraber karşı koymaktır. Hem atalarımız ne demiş Kutuz Bey! Bölüşürsek tok oluruz, bölünürsek yok oluruz.

Tüm Oğuz beyleri, obalarına yapılan saldırılardan bıkmış ve uzun mücadelelerden yılmışlardı. Kendilerine böyle bir teklifin gelmesi, onların da ümitlerini artırdı. Hem böylelikle düşmana karşı koyabilecek gücü kendilerinde bulabileceklerdi hem de obalarını savunabilecek kuvveti.

Bayat Beyi Akman oğlu Bahadır söz aldı:

- Sencer Bey, bir olursak beylerin başı kim olacaktır? Hem daha Müslüman olduğu hâlde toya gelmeyen beyler ikilik çıkarmaz mı?

Sencer Bey:

- Müslüman olduğu hâlde gelmeyenler, yarın başları dara düştüğünde yardım istemek için utanarak gelecekler Bahadır Bey. Merak etmeyesin. Şimdi soruyorum. Beylerin başına bey olmak isteyen var mı?

Oğuz beylerinden elini kaldıran olmadı. Kimse beybaşı olup, bu kadar düşmanı obasına çekmek istemiyordu. Sencer Bey durumun farkına varınca ayağa kalktı, beylere baktı:

- Ey Oğuzun Ulu Beyleri! Ne korkaklık ne de yılgınlık bize yakışır. Eğer beylerin başına bey adayı yoksa, ben adayım. İtirazı olan ya da sözü olan varsa buyursun, yoksa herkesin bunu kabul ettiğini varsayacağım. Bey kim olursa olsun, emirlerine itaat edilecek.

Sencer Bey bir süre bekledi. Kimsenin itiraz etmediğini ve sözü olmadığını görünce, tüm oba beylerinin ayağa kalkmasını istedi:

- Aldığımız bu karar boylarımıza kut getirsin. Ulu Allah sizlerin kömeyi olsun ve hepimizi düşmanlarımıza galip getirsin.

Tüm beyler, Sencer Bey'in beyliğini kabul edip onu kutladılar. Sencer Bey, beylerin oturmasını işaret etti. Sonra herkese dönerek işaret parmağını kaldırdı:

- Ulu Allah şahidim olsun ki, sizden birine yapılan her düşmanlığı kendime yapıldığını varsayacağım ve bütün beyler de bunu böyle bilecek. Şimdi size aldığım kararları bildireceğim. Birincisi, boylarımız arasında her boydan yirmi kişilik bir birlik olmak üzere bir karargâh inşa edeceğiz.

Ne zaman ki birine saldırı olursa, her boyun kendi çerisi boyuna haber edecek. İkincisi her boydan iki bin kişilik bir kuvvet oluşturacağız. Böylelikle on altı bin kişilik büyük bir kuvvete sahip olacağız. Diğer Müslüman Oğuz boyları da bize katılınca, gücümüz otuz bine yakın olacak. Savaş zamanı bütün boylar Beybaşının çağrısına itaat edecek ve kararlaştırılan yerde toplanacak.

Bakalım şimdi dinsiz Oğuz boyları ne edecekler? Bakalım Oğuzları parça parça eden Çinliler ne yapacaklar? Şimdi Beybaşı olarak ilk darbemizi obalarımızı basıp oğullarımızı öldüren, kızlarımızı kaçıran dinsiz Peçeneklerin başına indireceğiz. Kimse bu kararımızı bir yerde dillendirmesin. Düşmanın haberi olmasın.

Sencer Bey herkesi tekrar ayağa kaldırdı. Tüm beyler bu kadar büyük bir kuvvet sahibi olacaklarını hesap etmiyorlardı. Peçenekler en güçlü Oğuz boyuydu.

Ama onlar bile böyle bir kuvvetin karşısında duramazlardı. Sencer Bey üç gün sonra bütün boyların Talgar Dağlarının eteğinde toplanmalarını emretti. Talgar Dağları, Peçeneklerin kondukları bölgeyi çeviren dağlardı. Sencer Bey, Peçeneklerin haberi olmadan onları gafil avlamak istiyordu.

Yaklaşık on altı bin kişilik kuvvetle, gece aniden Peçeneklerin üzerine baskın yaptı. Peçenek beyi Acar oğlu Gökalp, otağından çıkamadan öldürülmüştü. Çerileri dağılmışlardı. Peçeneklerden üç bin kadar çeri öldürülmüş, altın bin kişi esir edilmişti. Sencer Bey, Peçenek Beyi'nin otağına kurulmuş, esir Peçenek Beylerini otağda toplatmıştı:

- Size birkaç seçenek sunacağım. Ya Müslüman olursunuz canlarınız emniyette olur, -kendimizi koruduğumuz gibi sizleri de koruruz- ya da her sene on bin altın ödersiniz. Ellerinizdeki tüm atlar, pusatlar ve davarlarınız da ganimettir. Müslüman olmazsanız bunlar da alınacaktır.

Peçeneklerden bir bey müsaade isteyip ayağa kalktı:

- Sencer Bey biz Oğuz boyuyuz. Dinimiz Gök Tanrı dinidir. Dinimizden dönmeyeceğiz. Müsaade edin, biz göç edelim. Siz bizden uzak olun, biz de sizden uzak olalım.

Sencer Bey, ayağa kalkan Peçenek Beyine hiddetle baktı:

- O hâlde dinleyin beni. İstediğiniz gibi olsun, göç isteğinizi kabul ediyorum. Canlarınıza dokunmayacağız. Çünkü bizim dinimiz teslim olana kılıç çalmayı yasak eder. Biz sizin gibi zalim değiliz.

Sencer Bey, yanındaki çeri başına döndü:

- Atabay, çerilere emret. Bunların ailelerine dokunmasınlar. Doğuya değil, batıya göçecekler. Ellerindeki atları, pusatları ve davarları alınsın.

Sencer Bey'in, Peçenekleri hezimete uğratıp babasının intikamını alması, diğer Türk obaları arasında hemen duyulmuştu. Biat eden tüm beyler bunu sevinçle karşılamışlar ve ganimetten büyük pay almışlardı. Diğer Müslüman Oğuz boyları birer birer gelip Sencer Bey'i Beybaşları olarak kabul ettiler.

Sencer Bey, Yıva boyuna haber gönderip Yıva Beyi'nin kendisine tâbi olmasını, ağabeyi Gökhan'ı ve babasının katillerini teslim etmelerini istedi. Yıva Beyi Celasun oğlu Togan, gelen elçinin boynunu vurdurmuş, Sencer Bey'e göndertmişti. Sencer Bey bu yapılanı cenk sebebi saymış ve tüm Müslüman Oğuz obalarına cenk için toplanmalarını haber etmişti.

Cenk hazırlığı yapılırken diğer boylarda yerleşen çerilerden gelen haberlerden, Müslüman Türk beylerinin canları sıkıldı. Yıvalar, İslamiyeti kabul etmeyen Oğuz boylarıyla ittifak kurmuş, bununla da kalmamış putperest Çinlilerle de anlaşma yapmışlardı. Çinliler, Türklerin birbirleriyle savaş hazırlığı yapmalarından son derece memnundular. Yıva Beyi'ne haber gönderip her türlü desteği sağlamaya hazır olduklarını bildirdiler. Sencer Bey düşünceliydi. Eğer tahminleri doğruysa karşılarına en az elli bin kişilik bir düşman ordusu çıkacaktı.

Kendi sayılarıysa otuz bin civarı bir kuvvetti. Ya hayalini kurduğu Oğuz boylarının birliğini tamamen tesis edecek ya da her şeyi kaybedecekti. Kendisine tâbi olan beyleri toplayıp onlarla istişare etmeyi kararlaştırdı

- Ulu Allah'ın adıyla, efendimiz Muhammet'in nefesiyle. Oğuzun

hak yolcusu ulu Beyleri! Sizi buraya niye topladığımı biliyorsunuz. Ne düşünürsünüz bilmek istedim. Düşman cenk hazırlığı yapmaktadır. Peçeneklere vurduğumuz darbenin tesiri, dinsiz Oğuz boylarındaki beylerin başına da inmiştir. Aralarında ittifak kurmuşlardır. Ne düşünürsünüz?

Bayat Beyi, Bahadır Bey ayağa kalkarak pusatını çıkardı.

- Şu pusatım ne zamandır kınında pas tutmuştu Sencer Bey! Sayende kılıçlarımız bilendi. Peçenek belasından kurtulduk, bolluk gördük. Bolluk zamanında yanında olan Oğuz Beylerine, darlık zamanında Beybaşını yalnız bırakmak yaraşmaz.

Kargın Beyi Bozan Bey söz aldı:

- Sencer Bey, pusatlarımızla düşmanın göğsüne saplanan bizler, şehit olmaktan çekinmeyiz. Sana verdiğimiz biat sözüne, sonuna kadar bağlıyız. Hem diyelim ki cenkten vazgeçtik, düşman cenkten vaz mı geçecek? Şimdi sağladığımız birlikle ya oluruz ya ölürüz."

Diğer beylerde Sencer Beye bağlılıklarını arz edip, cenge hazır olduklarını bildirdiler.

Cenk hazırlıkları yapılırken Sencer Bey, Çinlilerin cenkte ne yapacaklarını ve nasıl yardımda bulunacaklarını merak ediyordu. Atabay'ı yanına çağırıp, üç adamını yanına alarak Çinlilerin kalesini gözetlemelerini emretti. Sencer Bey, düşmanı kendi belirlediği yerde cenge zorlayacaktı. Bunun için en uygun yerin Tanrı Dağları olduğunu düşündü.

Arkasını Tanrı Dağlarına verecek, düşmanın çevirmesini engelleyecekti. Türklerin kadim kurt kapanı taktiğini bir Türk olarak çok iyi biliyordu. Gök Tanrı inancında Tanrı Dağları kutsal olarak kabul edilirdi. Müslüman olmayan Oğuzları, kutsal kabul ettikleri Tanrı

Dağlarının önünde yenebilirse, onlara hak dinin İslam olduğunu da gösterebilecekti.

Cenk hazırlıklarına devam eden Müslüman Oğuz Beyleri, Tanrı Dağlarına sekiz saatlik mesafede konakladılar. Düşman cengin nerede olacağını bilmiyordu.

Sayıca üstün olmalarına ve Çinlilerin getirdikleri modern savaş silahlarına güveniyorlardı. Çinliler aynı zamanda beş bin kişilik süvari birliğiyle de yardımda bulunacaklardı. Sonunda otuz bine yakın Müslüman Oğuz birliği, Sencer Bey'in komutasında Tanrı Dağlarının önlerine geldiler. Atabay, Sencer Bey'e kaleden çıkan süvari birliğiyle gördükleri savaş aletlerini heyecanla anlattı.

Sencer Bey, düşmanın haberi olmadan önce bulundukları yeri kendi taktiğine göre hazır etmeye başladı. Cenk meydanına boydan boya hendek kazdırıp içlerine asker yerleştirdi, üstlerini örttürdü. Hendeklerin önünde gözükmeyecek şekilde uzun kargılar yerleştirmişlerdi. Her kargıya uzun bir ip bağlanmış, hendekteki askerin elinde hazır duruyordu. Sencer Bey, Türklerin atı ustaca kullandıklarını biliyordu.

Eğer atlarını etkisiz hâle getirebilirse, cengi kazanabilirdi. Cenk meydanını kendi taktiklerine göre hazır hâle getirdiler. Geriye sadece düşmanı kendilerine çekme planı kalmıştı. Sencer Bey, beş bin kişilik bir birlik oluşturup bunları yatay olacak şekilde uzunca yerleştirdi. Düşmanın, birliğin az olduğunu düşünüp tuzaklarını anlamalarını istemiyordu.

Bu birliğin başına en bahadır askeri Akşit'i yerleştirdi. Akşit Bey, beş bin kişilik birlikle Yıvalara beklemedikleri bir baskın yapıp geri kaçacaklardı.

Gün batmaya yakın Yıvalara ansızın saldırıp geri çekildiler. Yıva

Bey'i Togan, diğer müttefik Oğuz boylarına haber verip toplanmalarını istedi. Gözcüleri, Akşit Bey'in Tanrı Dağlarına çekildiğini görüp bunu beylerine bildirdiler. Yıva Beyi ve diğer Oğuz Beyleri aralarında yaptıkları cenk istişaresinde onları Tanrı Dağlarına sıkıştırabileceklerini hem sayıca üstün olduklarını hem de Çinlilerin süvarileri ve savaş makineleriyle onları kolayca yenebileceklerini söylediler.

Kutsal Tanrı Dağları da onların cenk zaferine şahitlik edecekti. İki düşman ordu, Tanrı Dağları önünde karşı karşıya geldiler. Sencer Bey, ordusuna her ne olursa olsun düzenlerini bozmamalarını emretti. Gökhan da, Yıva Beyi'nin yanında savaşa katılmıştı. Eğer savaşı kazanırlarsa Avşar Boyunun beyliğini eline alacaktı. Çinliler, ateşli mancınıklarıyla gecenin karanlığını aydınlatıyor, Müslüman Oğuz birliğini zor durumda bırakıyordu. Cenk meydanına getirdikleri çoklu ok atan arbeletleri de Sencer Bey'in ordusuna çok zayiat verdirmişti.

Çinli komutan Lin Zao, cenkten önce Oğuz boylarına yardım etmelerine karşılık ordunun komutasının kendisinde olacağını söylemişti. Oğuz Beyleri bunu istemeseler de kabul ettiler. Lin Zao'nun cenk meydanında savaş makineleriyle yaptığı gösteriden etkilenmişlerdi. Lin Zao, savaşı bu kadar kolay kazanacaklarını düşünmemişti.

Türklerin savaşçılıklarını iyi biliyordu fakat savaş makinelerinde geri olduklarını da biliyordu. Sencer Bey'in ordusunun düzeni, mancınıkların saldırısıyla bozulmak üzereydi. Lin Zao, tüm Çinli ve Türk süvarilerine saldırı emri verip mancınıkları durdurttu. Savaş meydanına gülerek bakıyordu. Türklerin birbirini yemesini zevkle izleyecekti. Biraz sonra gülüşü yerini şaşkınlığa bıraktı.

atlayan askerler de hendeğe düşüyordu. Bir saatlik cenk içinde Lin Zao ordusunun yarısını kaybetti. Sencer Bey, hendeklerin sağ ve soldaki en uçlarını beş süvarinin geçebileceği şekilde kazdırmış, buradan ordusunu çıkartıp düşmanı çevirmeyi planlamıştı.

Lin Zao, ordusuna rağmen tekrar mancınıklara ateş emri verdi. Sencer Bey ise, ordusunu hareket ettirmiş, yarısını sağ uçtan diğer yarısını da sol uçtan hücuma geçirmişti. Lin Zao'nun kalan ordusu da, Müslüman Oğuz birliği tarafından kapana kıstırıldı. Saatler süren cenkte düşman ordusunun çoğu imha edilmiş, Oğuz Beyleri ve Lin Zao teslim olmak zorunda kalmıştı. Sencer Bey, o gece kimse ile görüşmeyi kabul etmedi.

Düşman beylerini bir çadırda tutsak edip kaçmalarını engellemek için, etrafını çerilerle çevirtti.

Atabay'a, Avşar boyunun ulu kişisi Balamir'i getirtmesini söyledi. Düşman hakkındaki kararlarını Balamir'le görüşmek istiyordu. Gece yarısı Sencer Beyin ağabeyi Gökhan'ın kanlı cesedini getirdiler. Sencer, ulu Allah'a elini kana bulandırtmadığı için şükretti. Balamir gelince Sencer Beyin anlından öptü. Alınan zafer için Allah'a adakta bulundu.

Sencer Bey kararlarını Balamir'e açtı:

- Boyumun ulusu Balamir Bey'im! Aldığım kararları senle istişare etmek istedim. Birincisi çerilerimi ve sadık yaverimi şehit eden Yıva Beyi'ne İslamı kabul etmezse, kısas uygulayacağım. Kalan Oğuz boylarını İslama davet edeceğim. Eğer kabul etmezlerse, elim soydaş kanına bulaşmasın diye onları sürgün ettireceğim. Çinli komutana gelince, onun karşılığında sınırımızda bulunan kalelerini teslim etmelerini ve on bin altın fidye vermelerini isteyeceğim.

Balamir Bey:

- İyi düşünmüşün Sencer Bey! Lakin bir şartın çok riskli. Eğer Oğuz boylarını sürgün edersen bu topraklar Çinlileşir. Onlar Müslüman olmasa da Oğuz'durlar. İslam olmalarını teklif et, kabul etmezlerse tekrar başkaldırmamaları için Peçeneklere yaptığın gibi ellerindekileri ganimet olarak al ve beylerini hapsettir. Böylelikle tekrar başkaldıramazlar.

Sencer Bey, Balamir Bey'in söylediklerine hak vermişti. Çinlilerin nüfusu çok fazlaydı ve Türkistan bozkırlarını Oğuzlardan silebilirlerdi. Balamir Bey'in dediği gibi yapmayı düşündü.

Sencer Bey, ertesi sabah tutsak Oğuz Beylerini otağa getirtti. Oğuz Beylerine teker teker baktı ve Balamir Bey'le konuştukları gibi onlara Müslüman olma teklifinde bulundu:

- Sizler bizim soydaşlarımızsınız. Oğuzsunuz. İslam olun, bir olalım. Tek beden olursak kimse bizi yıkamaz. Çinliler bizi birbirimize düşürmek için ellerinden geleni yaptılar. Eğer bir olursak, Türkistan sınırlarındaki Çinlilerden bozkırlarımızı kurtarırız. Evet, bizde Gök Tanrı dinine inanırdık lakin ulu Allah size de bize de hak yolun ne olduğunu gösterdi. Müslüman olun kurtulun yoksa başka seçenekleri uygulamak zorunda kalırım.

Oğuz Beyleri birbirlerine bakıp başlarını aşağıya eğdiler. Hepsi kutsal bildikleri Tanrı Dağının önünde sayıca ve teçhizatça üstün oldukları hâlde Müslüman Oğuzlara yenilmişlerdi. Sencer Bey, sorusunu tekrar etti. İğdir Beyi Göktuğ oğlu Temir söz aldı:

- Sencer Bey, biz Müslüman olmayı kabul ederiz. Eğer bizim dinimiz doğru olaydı, biz size üstün gelirdik. Çünkü bu cenk başka cenklerden farklıydı. Gök Tanrı olsaydı bize yardım ederdi.

Kızık Beyi, Gökşin oğlu İltekin söz aldı:

- Biz de İğdir Beyi'yle aynı şeyleri düşünürüz. Bizde Müslüman

olmayı kabul ederiz, Sencer Bey.

Diğer Beyler de teker teker aynı görüşte olduklarını bildirdiler. Sencer Bey, Yıva Beyi'ne dönüp:

- Sana kısas uygulamam lazım gelirdi fakat Müslüman olduğun için seni affettim. Bundan sonra Müslüman Oğuz Beyi olarak İslam yolunda cihat edeceksin.

Oğuz boyları Müslüman olmuş akın akın İslama girmişlerdi. Çinli komutan Lin Zao için Çin'den Sencer Bey'e elçiler geldi. Sencer Bey, onlara Lin Zao için aldığı kararları iletmiş, onlarda bunu kabul etmek zorunda kalmışlardı. Çinlilere ait kale Türkistan bozkırlarının içindeydi ve hepsi İslamiyeti kabul etmiş binlerce Müslüman Oğuz Türklerine karşı kalenin savunulmasının imkânsız olduğunu biliyorlardı. Sencer Bey, otağdan dönüp giden Çinli elçilere şunları söylemişti:

- İmparatorunuza haber edin. Bu savaş ne ilkti ne de son savaş olacak. Atalarımızın kurduğu görklü devletleri er meydanında mertçe değil, kahpelikle yıktıkları için hepsinin hesabını sormaya geleceğiz. Bu sefer bir Oğuz değil, tüm Türk Oğuz Boyları gök girip kızıl çıkması için gelecek. Ben Müslüman Oğuz Türkü'nün kılıcı Atıgay oğlu Sencer!

Murat BAL

Kâbus

Mevsim ilkbahardı. Canan ise yirmi dört yaşındaydı. Yani o da doğa gibi ömrünün baharındaydı. Liseyi bitirdikten sonra tanıştığı ve çok sevdiği Talat Bey ile evliydi, bir de çocuğu vardı. Güzel bir kadındı Canan hem yüzü hem de gönlüyle. Mümtaz Bey ve Neriman Hanım'ın tek çocuğu, göz bebeğiydi.

Yirmi dört yaşına gelmesine rağmen hâlâ küçük bir kız çocuğuymuş gibi anne ve babası üzerine titrerdi. Eşi deseniz el üstünde tutardı onu. Canan üzülmesin diye her şey onun istediği gibi yapılırdı. Evlendiklerinden beri her hafta sonu Canan eşiyle birlikte mutlaka anne ve babasını ziyaret ederdi. Yine böyle bir ziyaret günüydü. Canan, eşi Talat Bey ve kızı Tuğçe ile birlikte baba evine doğru yola çıkmıştı. Aradan yarım saat geçmeden ulaştılar büyük konağa. Canan yine baba ocağındaydı. Burası onun için çok şey ifade ediyordu. Bebekliği, çocukluğu, ilk gençlik yılları ve şimdi ömrünün baharı.

Hepsini burada yaşamıştı Canan. Bahçe kapısından içeri girerken ilkbaharın tüm güzelliklerini bünyesinde barındıran bahçesine; bebekliğine, çocukluğuna, gençliğine baktı sanki.

Ağaçlar doğum anı gelen anne gibi sancıya düşmüş çiçeklerini rengârenk meyvelere dönüştürmek istiyordu şimdi. Bu dönüşümü sanki ilk kez fark etmiş gibi etrafına bakındı Canan. Sanki bugün farklı bir gündü. Gerçi eşi olmayan tek şey zamandı.

Canan iki yanı rengârenk ağaçlarla süslenmiş yoldan geçerek büyük konağın kapısına ulaştı. İçeri girince kendisini anne ve babası karşıladı. Gün boyu bahçenin mis kokusunun odaya dolmasına vesile olan pencerenin önünde sohbet ettiler. Akşam yemeklerini yedikten sonra Tuğçe, dedesi Mümtaz Bey ile evcilik, atçılık, saklambaç gibi türlü türlü oyunlar oynadıktan ve bütün evi çocuk kahkahası hıncahınç doldurduktan sonra artık herkes için odalarına çekilip uyuma vakti gelmiş çatmıştı.

Uyku; bedeni, ruhu dinlendiren bir eylemdir. Uyku halinde bilinç; dış uyaranlara karşı algısız, tepki gücü zayıf bir hâl alır, organlar bile büyük ölçüde etkinliğini azaltır ve kendini dinlenmeye alır. Ancak Canan için son birkaç yıldır durum hiç de böyle değildi. Uyuduğu zaman bedeni ve ruhu dinleneceği yerde sanki kılıcını kalkanını kuşanmış da savaşa gitmişçesine hırpalanıyordu. Canan gecelerden korkuyordu, uyumaktan korkuyordu.

Her yatağa girişinde "Acaba yine mi? Görecek miyim? Rahat uyuyabilecek miyim?" gibi soru cümleleri aklında belirirdi. Çünkü Canan'ın eşine anlatamadığı ve son birkaç yıldır peşini asla bırakmayan tuhaf rüyaları hatta kâbusları vardı.

Çoğu zaman Talat Bey gece kalkar ve Canan'ı yanında göremez, genellikle yatağın ucunda derin düşüncelere dalmış halde otururken bulurdu. Böyle durumlarda ona türlü sorular sorar, bir derdinin olup olmadığını anlamaya çalışırdı ama Canan her zamanki gibi "Yok bir şey, uykum kaçtı!" derdi.

Canan rüyalarında daha doğrusu kâbuslarında hep küçük bir kız çocuğu görürdü. Gözü dönmüş bir ihtiyar, silahtan çıkan acı kurşun sesleri… Bir kadın ve bir erkek ama ölüler. Buzdan bir heykel gibi donmuş vaziyette duran küçük kız çocuğu sanki bedenindeki ve ruhundaki bütün

gözyaşlarını akıtmış; küçücük, çıplak ayaklarına kadar ulaşmış kan içinde boğulmuştu.

Canan sıçrayarak uyanır, elleriyle yüzünü gözünü siler, yatağın içinde oturmaya başlar, düşünür, düşünür, düşünürdü… İşte bu gece de yine aynı kâbusu görmüş sıçrayarak uyanmıştı. Kimdi bunlar, kim bu küçük kız çocuğu, bu kadın ve bu erkek? Ya elinde silahıyla etrafı kana bulayan bu ihtiyar kim? O ev neresi? Neden bu kâbusla her gece boğuşuyorum? Soruların hepsi cevapsızdı.

Canan kendini bilmediği bir mekânda ve zamanda kaybolmuş hissediyordu. Ona el uzatacak, onu kurtaracak kimse yoktu. Artık uykusu da kaçtı. Aklında hep o kâbus, o korku dolu sesler… Kadın, küçük kıza bir şeyler söylüyor ölmeden önce. Kanlar içinde yerde yatarken bir şeyler söylüyor. Ama Canan bu sesleri çok boğuk duyuyor, anlayamıyordu.

Çözmeye çalışıyor ama çözemiyordu. Aklı allak bullaktı. Yataktan kalktı, küçük gece lambasını yaktı, aynalı dolaba doğru yürüdü, çekmeceyi çekti, içinde bulunan fotoğraf albümünü aldı, olduğu yere yığılırcasına oturdu, elindeki aile albümünün sayfalarını birer birer çevirmeye başladı. Bütün fotoğraflarda kendisi var. Annesi, babası ve bir de bakıcısı Hayriye Hanım…

Canan'ın fotoğrafları dört yaşından sonra çekilmeye başlanmıştı. Çünkü Canan doğduğu yıllarda ailesi kıt kanaat geçiniyordu. Canan dört yaşına gelene kadar da bu fakirlik sürmüştü. Ama o yıllarda Mümtaz Bey bir fabrikatöre hatırı sayılır bir yardımda bulunmuştu. Fabrikatör adam bu iyiliğin altında kalmadı, Mümtaz Bey'i kendi yanında işe aldı.

Zeki, çalışkan ve dürüst biri olan Mümtaz Bey kısa zamanda işinde kendini gösterdi. Yıllar içinde yaptığı işlerin karşılığında da artık ailesini maddi yönden rahata ermiş bir hayata kavuşturdu. İşte Canan'ın dört

yaşından sonra fotoğraflarının olması da buna bağlıydı. Annesi bu durumla ilgili her zaman "O fakirlik içinde fotoğraf bizim için bir lükstü. Aklımızın ucundan bile geçmemişti, geçemezdi kızım!" derdi.

Ancak Canan'ın dört yaşından sonrasını bugüne taşıyan sayısız fotoğrafı vardı albümde. İşte Canan sabaha karşı bu fotoğraflara bakıyor bir yandan da küçüklüğünü, mazinin o mutlu günlerini ve o mutlu gecelerini düşünüyordu.

Birkaç yıl öncesine kadar geceleri çok rahat uyurdu. Ama bir gece bu korkunç kâbus ile uyandı ve ondan sonra hayatı değişti. Artık gecelerden korkuyordu. Uykuları bölünüyor, tarifi imkânsız düşünceler içinde boğuluyordu. Yine sabaha karşı kâbusundan uyanmış, bütün huzuru ve uykusu kaçmıştı işte. Elindeki albümün sayfalarını birer birer çevirmeye devam ederken önündeki sayfada duran bir fotoğrafın altındaki başka bir fotoğrafın ucuna gözü ilişti. Fotoğrafı çekip çıkardı.

Bu, o güne kadar hiç görmediği bir fotoğraftı. Dikkatlice baktı; çözmeye, benzerlikleri bulmaya çalıştı. Sabahın ilk ışıklarında Canan'ın gözbebekleri fotoğrafa dikilmiş bir büyüyor bir küçülüyor; yüzü sararıyor, kızarıyor; elleri titriyor, terliyordu. Evet, evet bunlar kâbuslarında gördüğü kişilerdi! Bir adam, bir kadın, bir küçük kız çocuğu… Ne demekti şimdi bu? Bir daha dikkatlice baktı fotoğrafa. Evet, bunlar onlardı! Küçük kız çocuğunu daha yakından bir yerden tanıyor gibiydi. Biraz daha zorladı hafızasını, daha dikkatli baktı. Bu arada sabah olmak üzereydi. Güneşin yavaş yavaş etrafa saçılan ışıkları odayı yer yer aydınlatıyordu.

Bir grup güneş ışığı elindeki yeni fotoğrafta bulunan küçük kızın yüzüne vuruyor diğer bir ışık kümesi ise Canan'ın küçüklük fotoğrafındaki kendi suretini aydınlatıyordu. Bu küçük kızın güneş ışıkları ile aydınlanan yüzü ve yine Canan'ın küçüklük fotoğrafında

güneşin ışıklarıyla aydınlanan yüzü...

Yine korkunç bir heyecan kapladı Canan'ın içini. Çünkü bu iki küçük kız çocuğu birbirinin tıpkısıydı. Yüz hatları, mutlulukla ışıldayan küçük gözleri, minicik ağızları ve minicik burunları... Evet, iki fotoğrafta da aynı yüz hatları mevcut! Ama bu küçük kız kim? Neden Canan ile bu kadar çok birbirlerine benziyorlar? Neden bu fotoğraf bunca sene saklandı? Fotoğraftaki kadın ve erkek kim? Canan'ın annesi ve babası değil.

Peki, kim? Canan ne yapacağını ne düşüneceğini şaşırmıştı bu fotoğrafla ilgili. Acaba Canan'ın bir ikizi mi vardı? Neriman Hanım doğum yaptıktan sonra yavrusunu başka bir aileye mi vermek zorunda kalmıştı? Çünkü o yıllarda ailesinin durumu hiç de iyi değildi. Canan bunu biliyordu. İki bebeğe birden bakmak maddi açıdan oldukça külfetli bir durumdu. Bu yüzden mi ikizi başka bir aileye evlat edindirilmişti? Canan annesine ne zaman kendi doğumuyla ilgili sorular sorsa Neriman Hanım ona kaçamak cevaplar verir ya da "Sen doğduğunda çok hastalanmıştım, çok sıkıntı çekmiştik. O günleri hatırlamayalım şimdi kızım!" derdi. Bir hüzün okunurdu yüzünden ve gözlerinden. Belki de bunun içindi bu tür kaçamak cevaplar.

Canan daha fazla dayanamadı, oturduğu yerden kalktı, odasının kapısını yavaşça açtı, uzun koridorda bir hayalet gibi süzüldü, merdivenlerden aşağı indi ve bakıcısının odasına girdi. Hayriye Hanım, Canan'ın dört yaşından beri bakıcılığını yapmış olan kadındı.

Canan'ın üzerinde annesi kadar emeği vardı Hayriye Hanım'ın. Kadıncağız uyuyordu. Kapının sesine de uyanmamıştı. Canan evlendikten sonra da bu konakta kalmıştı Hayriye Hanım. Çünkü ailede bir bakıcıdan çok Mümtaz Bey ve Neriman Hanım için bir anne, Canan içinse bir

büyükanne idi. Zaten artık yaşlanmıştı. Kalp rahatsızlığı da vardı. Son günlerde iyice güçten düşmüş, hastalanmıştı.

Duvardaki saate baktı Canan. Saat 06.30'du. Hayriye Hanım her sabah 07.00'da kalkardı kurulmuş saat gibi. Canan yarım saat sabredebilir miydi? Geçip Hayriye Hanım'ın başucundaki sandalyeye oturdu. Bir yandan da beynini örümcek ağı gibi saran sorularla boğuşuyordu. Hayriye Hanım'a ne sorabilirdi? Nasıl bilgi alabilirdi ondan? Hem o, bu eve Canan dört yaşındayken gelmişti; Neriman Hanım doğum yaptığı esnada bu aileyle birlikte değildi.

Acaba Canan'ın sorularının muhatabı Hayriye Hanım mıydı? Canan bunları düşünürken saate tekrar baktı. Henüz beş dakika geçmişti. Bir ömür gibi geldi bu beş dakika. Daha fazla dayanamayacağını anlayıp Hayriye Hanım'ı uyandırmaya karar verdi ve seslendi "Büyükanne! Büyükanne kalkar mısın?" Hayriye Hanım yorgun gözlerini zorlukla açtı.

Canan'ı karşısında görünce şaşkınlık ve telaşla karışık bir sesle "Hayırdır kızım! Bir şey mi oldu?" dedi. Canan söze nasıl başlayacağını; neyi, nasıl soracağını; sözü nasıl bitireceğini bilemiyordu.

Canan'ın yüzündeki bu kararsızlığı ve sıkıntıyı gören Hayriye Hanım: "Yavrum! Bir şey mi oldu? Eğer yapabileceğim bir şey varsa söyle, yardım edeyim kızım!" dedi. Bir yandan da içi içini yiyordu. Kesin yine o kâbusu gördü zavallı yavrum, bir sürü soru soracak diye düşündü. Çünkü Canan kâbuslarından ilk kez Hayriye Hanım'a bahsetmiş, geceleri uykusundan kan ter içinde uyandığında hep onun yanına sığınmıştı.

Hayriye Hanım'da onu kendine çeken bir sıcaklık, yakınlık sanki bir kan bağı vardı. Böyle zamanlarda Canan "Neden bu kâbus bırakmıyor yakamı büyükanneciğim?" diye sorardı. Bu soru karşısında Hayriye Hanım'ın tek yapabildiği şefkat dolu kolları ile Canan'ı daha çok sarıp

sarmalamaktı. Sanki bu durum karşısında Canan gibi o da çaresiz, dertli ve acılar içindeydi.

Canan tekrar böyle bir soru soracakmış gibi Hayriye Hanım'a baktı ama bu sefer yüzündeki ifade daha farklıydı. Canan daha mutsuz, daha şaşkın, daha çok bilinmezlik içinde gibiydi. Nihayet sonunda "Büyükanne!" diyebildi. Bu seste o kadar büyük çaresizlik sezdi ki Hayriye Hanım o an bildiği her şeyi anlatmak istedi Canan'a. Hem kendi de artık bu yük altında eziliyordu.

Yarın öbür gün bu vicdan azabıyla dünyadan ayrılmak, Canan'ı tamamen gördüğü o kâbusla bir bilinmezlik içinde yapayalnız bırakmak istemiyordu. Canan "Büyükanne, bana yardım et! Bak bu fotoğrafa!" dedi ve fotoğrafı Hayriye Hanım'a uzattı.

Hayriye Hanım fotoğrafı eline alınca dehşete kapıldı, göz bebekleri büyüdü, yüzü sapsarı kesildi. Canan bunların hepsini fark etmişti. Hayriye Hanım, Canan'ın yüzüne baktı; kalbini iki eliyle "Durma sakın!" der gibi tuttu ve oturduğu yatak içinde çok yorgun bir ses tonuyla "Bunları başka bir zaman konuşalım kızım." dedi. Canan, Hayriye Hanım'ın durumunu görünce onu daha fazla yormak istemedi, çaresizce "Tamam!" dedi, odadan çıktı.

Kendi odasına giderken bu konuşmayı öğleden sonra yapabileceklerini düşündü. Çünkü Canan her zaman olduğu gibi yine o saatlerde Hayriye Hanım'a kitap okumaya gidecekti. Odasına geldiğinde saate baktı. Saat 07.30'du. Yatağına oturdu, sabaha karşı kâbusu görüp kalktığından beri yaşadıklarını düşündü, bu düşünceler içinde kaybolmuşken derinden gelen bir çığlık sesi ile irkildi. Saat 08.00 idi. Talat Bey'de bu sese uyandı. Ses alt kattan geliyordu.

Hizmetlilerden birinin sesiydi. "Hayriye Hanım ölmüş!" diye

bağırıyordu. Bu çığlığı duyan tüm ev halkı Hayriye Hanım'ın odasına koştu. Canan duyduklarına inanamıyordu. Kısa bir duraksamadan sonra duyduğu sesin kâbuslarından çıkagelmiş bir çığlık olmasını ümit ederek odasından çıktı, koşar adımlarla merdivenlerden indi ve Hayriye Hanım'ın odasına girdi. Büyükannesi ölmüştü.

Canan büyükannesinin başucuna gitti, yüzünü okşadı, yanağını öptü ve kulağına fısıldadı: "Bu kâbusla beni baş başa bırakmamalıydın!" Canan artık iyice şaşırmıştı ne yapacağını.

Kimden bilgi alabilirdi, bunu kiminle paylaşabilirdi, kim ona yardım ederdi? Evdeki en eski çalışanları Hayriye Hanım'dı. Bu konuyu anne ve babasıyla nasıl konuşurdu? Acaba düşünemediği başka bir şeyler mi vardı? Canan gündüz kafasını kurcalayan bu sorularla yaşarken geceleri de kâbuslarıyla boğuşmaya devam ediyordu.

Aradan bir hafta geçti. Canan hâlâ büyük konaktaydı ve hâlâ geceleri uyuyamıyordu. İçinde yoğun bir merak duygusu vardı. Akşam olmuş herkes odasına çekilmişti. Canan için yine ızdırap dolu saatler başlamıştı. Yine de biraz olsun uyumak istedi. Gözlerini kapattı ve yine kan ter içinde sıçrayarak uyandı. Aynı kâbus… Hemen yataktan kalktı, gece lambasını yakıp saate baktı.

Saat tam 06.30'du. Tam bir hafta önce bu saatte Hayriye Hanım'ın odasına gitmişti. İçinde garip bir his vardı. İçinden gelen bir ses "Yine o odaya git!" diyordu "Yine o odaya git!". Canan yataktan kalktı ve işte bir solukta o odadaydı. Hayriye Hanım'ın odası... Her şey yerli yerinde… Bir masa ve yatağın yanındaki sandalye, ağaçtan yapılmış bir kitaplık ve raflarda dizili olan kitaplar. Canan, Hayriye Hanım'a en son okumakta olduğu ve maalesef bitiremediği kitabı eline aldı. Hayriye Hanım'ın yatağına oturdu, sayfaları karıştırırken içinde bir mektup buldu.

Mektubun üstünde "Torunum Canan'a" yazıyordu. Bu Hayriye Hanım'ın el yazısıydı.

Canan büyük bir heyecanla ve titreyen elleriyle tuttuğu mektubu açtı ve okumaya başladı.

Sevgili Torunum Canan;

Öncelikle beni affetmeni istiyorum. Bu kadar zamandır senin ne kadar çok acı çektiğini bildiğim hâlde sana gerçekleri anlatmadığım, anlatamadığım için beni affet! Artık yaşım iyice ilerledi ve hastalığımda öyle. Pek vaktimin kalmadığını da hissediyorum. İşte bu yüzden belki sana gerçekleri yüz yüze anlatamam diye düşündüm ve bu mektubu yazmaya karar verdim.

Mümtaz Bey ve Neriman Hanım gerçekten eşine az rastlanır derecede iyi kalpli, temiz ruhlu insanlar. Seni ne kadar çok sevdiklerini sen zaten biliyorsun. Bunun için bu mektupla öğreneceğin gerçeklerden sonra ne onlara kız ne de bana darıl canım torunum. Canan, onlar seni kaybetmemek ve üzmemek için gerçekleri sana söylemediler. Ama ben senin bu kâbusla bir ömür boyu yaşamana razı olamam. Uzun zamandır her gece gördüğün kâbusun çok yıkıcı bir hikâyesi var. Anlatmak boynumun borcu. Dinle torunum!

Sen, o yıllardır saklanan resimdeki kadının ve erkeğin çocuğusun, resimdeki o küçük kız çocuğu da sensin. Ve bu fotoğraf annen ve babanla çektirdiğin ilk ve son fotoğrafın. Mümtaz Bey ve Neriman Hanım vaktizamanından beri zenginlerdi. Önce senden bu gerçeği sakladık çünkü seni dört yaşında evlat edindiler ve dört yaşından sonra çekilmeye başlanmış fotoğraflarını ancak böyle açıklayabilirlerdi.

Sen ve ben bu eve birlikte geldiğimizde başımızdan korkunç bir olay geçmişti yavrum! Yani aslında bu olay ikimizin de kâbusuydu.

Mümtaz Bey ve Neriman Hanım bu korkunç olay sonucunda seni evlat edindiler ve beni de sensiz bırakmadılar. Bu acı hatırayı hafızandan silmen için uzun süre boyunca tedavini sürdürdüler.

Ancak peşini bırakmadı bu acı hatıra, yıllar sonra kâbusların olarak geri döndü. Biz de senin kâbuslarınla yıllar önceye döndük yavrum! Kâbuslarının nedenini öğrenince belki artık kurtulacaksın bu korkunç hatıradan. Ben bunu ümit ederek bütün bunları sana anlatmaya karar verdim.

Evet, yavrum! Sen dört yaşındayken öz annen ve baban gözlerinin önünde deden tarafından öldürüldü. Deden yani benim kocam, biricik oğlum İbrahim'imin babası… Deden; annen ve babanın evliliğini hiç onaylamadı, İbrahim'ime engel olmaya çalıştı ama bunu başaramadı. Çünkü annen ve baban birbirini çok sevdi. Sonunda bir gün herkesten habersiz kaçtılar.

Sonradan haber aldık ki evlenmişler. Deden bunu onur meselesi yaptı, köylük yerde beni rezil ettiler diye düşündü, onların izlerini adım adım sürdü ve sonunda bu korkunç cinayete senin gözlerinin önünde imza attı. Çok yalvardım o günlerde ona. "Tek yavrumuza kıyma, affet çocukları, gelip elini öpsünler, kapansın artık bu olay! Hem ne yaptı ki çocuk? Sevdi sadece…" dedim ama dinletemedim.

Zaten beni ne zaman bir insan bir kadın olarak gördü ki deden? Ne zaman bir gün yüzü gösterdi ki bana? Huysuzdu senin deden hem de ahlaksız ve evlat katili… Evet, evlat katili! Torunum, Canan'ım, oğlum İbrahim'imin tek emaneti; maalesef kâbuslarının trajik kaynağı işte bu olay ve öz deden. Şimdi kâbuslarındaki kişilerin kim olduğunu öğrendin işte ve aslında benim kim olduğumu da…

Umarım artık aklını kurcalayan bütün sorularının cevabını bulmanın verdiği rahatlıkla bir ömür boyu huzurlu ve rahat uykulara dalarsın yavrum.

Sevgilerimle.

Büyükannen Hayriye

Canan mektubu bitirdikten sonra gözyaşlarına boğuldu. Yıllardır kafasını kurcalayan soruların hepsinin bir cevabı vardı artık. Yüreğinin derinliklerinde kopan fırtınalarla birlikte buruk bir mutluluk ve huzur da duydu. Bu yürek burukluğuyla Hayriye Hanım'ın yatağına yumuldu, hâlâ üzerinde onun kokusunu taşıyan yastığına öz babaannesine sarılır gibi sarıldı, kendinden geçmişçesine uykuya daldı.

Uyandığında saat 09.15 olmuştu ve yıllardır ilk defa bu kadar rahat ve kâbusları olmadan uyumuştu. İçinde sonsuz bir huzur sokağı açıldı. Elinde babaannesinin yazdığı mektup… Burnunda onun kokusu… Yüzünde küçük bir tebessüm… Artık kâbuslar yok! Canan tekrar gözlerini kapattı ve uykuya daldı. Kâbussuz uykulara…

Esra KILINÇ

Notlar

Notlar

Toplumun bilinçaltını asırlarca dönüştürüp aktaran, motifleri ve nitelikleri ile milletin yaşam dünyasının bir nevi aynası olan masallar, sözün büyüsü ve geçmiş ile gelecek arasında taht kuran bir kültür köprüsüdür.Masalın içindeki her söz, yeşerdiği toplumdaki yaşam dünyasının izdüşümü, toplumun evrene bakışının genelleyici süzümüdür.

Elazığ Belediyesi olarak gayemiz, kaynağından beslendiğimiz Dede Korkut Hikâyeleri adı altında ikincisini gerçekleştirdiğimiz hikâye yarışmasıyla yeni nesillere okuma alışkanlığını kazandırmanın yanında yazmayı teşvik etmek ve geçmişle gelecek arasındaki kültür köprüsünü canlı tutmaktır.

Keyifli okumalar...